

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Σ. Ι. ΒΟΥΤΥΡΑΣ.

ΑΡΙΘΜΟΣ 13.

ΤΟΜΟΣ Β'.

17 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1893.

ΧΡΟΝΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ.

Ἐν χρόνοις, καθ' οὓς τὸ περικλεῆς πλὴν ἀτυχὲς ἡμῶν γένος ἐκυλύετο εἰς τὸν βόρβορον τῆς ἀμαθείας καὶ τῶν προλήψεων, οἱ ὀλίγιστοι πεπαιδευμένοι τῶν τότε χρόνων, οἱ ἔστω καὶ γραφῆν μόνην γινώσκοντες, ἐφιλοτιμοῦντο νὰ σημειῶνται δι' ὀλίγων στίχων ἐμμέτρως ἢ πεζῶς τὰς θλίψεις, δηώσεις, ἀπαγωγὰς τῶν γυναικῶν ἢ θυγατέρων αὐτῶν ὑπὸ κακοῦργων, ἢ τὰς ἐκ φυσικῶν αἰτιῶν ἐπελθούσας καταστροφὰς καὶ δυστυχήματα.

Οἱ εὐσεβεῖς λοιπὸν ἱερεῖς καὶ οἱ ὀλίγιστοι πεπαιδευμένοι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, θέλοντες νὰ παραδώσωσι καὶ εἰς τοὺς μεταγενεστέρους τὰς θλίψεις καὶ δυστυχίας αὐτῶν, ἔγραψον αὐτάς ἐν ταῖς προμετωπίσιν ἢ περιθωρίοις τῶν ἐκκλησιαστικῶν βιβλίων, ἢ ἐπὶ τῶν τοίχων τῶν ἐκκλησιῶν, δι' ὀλίγων στίχων ἀνορθογράφως. Ἐν ταῖς μοναῖς ὑπῆρχον ἐπὶ τούτῳ κώδικες χρονικοί, **χρονογράφοι** καλούμενοι, ἐν οἷς διαδοχικῶς ἐσημεῖουν οἱ μοναχοὶ τὰς περιπετείας τῆς μονῆς καὶ τῆς χώρας, ἐνθα αὕτη ἔκειτο, καὶ ἄλλα γενικὰ πολύτιμα ἱστορικὰ γεγονότα. Πλείστοι τῶν τοιοῦτων κωδίκων ἐξηφανίσθησαν ὑπὸ μεταγενεστέρων ἀμαθῶν καὶ προληπτικῶν μοναχῶν, ἢ ἀπεμπαλίθησαν εἰς ξένους ἀρχαιοκαπήλους, συλῶντας ἀπὸ τοῦ ΙΗ' ἡδὴ αἰῶνος μέχρι τῶν ἡμερῶν ἡμῶν τὴν ἀτυχῆ ἡμῶν πατρίδα, καὶ ἀπογυμνοῦντας αὐτὴν οἰουδύποτε καλοῦ, ὅπερ ἠθέλον εὔρει εἰς χεῖρας ἀμαθῶν ἀνθρώπων. Οὕτω λ.χ. ἐν τῷ μητροπολιτικῷ ναφ τῶν Ἰωαννίνων ὑπῆρχε κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρόντος αἰῶνος βιβλίον χειρόγραφον ὀγκῶδες, ὅπερ διὰ τὸν ὄγκον αὐτοῦ ὠνομάζετο **Κουδαράς**, περὶ οὗ ἰκανὰ ἔγραψεν ὁ κ. Ν. Τσιγαράς ἐν τῷ «Ἀττικῷ Ἡμερολογίῳ» τοῦ Εἰρηναίου Ἀσωπίου, ἀπολεσθὲν ὁμως δυστυχῶς. Ἐν Μετεώροις ὑπῆρχον πλείστα χειρό-

γραφα, ὧν τινὰ μὲν ἐκάνσαν εἰς τὸν φοῦρνον (!!!) ἢ τινὰ δὲ ἀπεμπαλίθησαν εἰς ξένους ἀρχαιοκαπήλους, οἷτινες τρυτάνη ἠγόραζον αὐτά². Τὰ δὲ ὀλίγιστα νῦν ἐν αὐτοῖς σφζόμενα βιβλία οἱ μοναχοὶ δὲν ἠθέλησαν νὰ δώσωσιν εἰς τὴν ὑπὸ τῆς ἐλληνικῆς κυβερνήσεως σταλεῖσαν ἐπιτροπὴν μετὰ τὴν προσάρτησιν τῆς Θεσσαλίας.

Ἐν δὲ τῇ Μονῇ Ξενιάς, καίμην ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ἀλμυροῦ, ὑπῆρχον δύο ὀγκῶδη βιβλία, χρονικά, γεγραμμένα ἐπὶ μεμβράνης καὶ ξύλῳ καὶ δέρματι δεδεμένα. Τῷ 1884 ἐπίσκεψθεὶς τὴν μονὴν καὶ ἰδὼν αὐτὰ δὲν ἠδυνήθη νὰ πείσω τοὺς μοναχοὺς ὄχι μόνον νὰ τὰ λάβω—ὅπερ ἀδύνατον—ἀλλ' οὐδὲ κἂν νὰ ἀναγνώσω αὐτά. Μετὰ δύο ἔτη τὰ χρονικά ταῦτα ἐκλάπησαν ὑπὸ τινος φρενοβλαβοῦς μοναχοῦ, Ζαχαρίου ὀνόματι, καὶ ἐπωλήθησαν βεβαίως ἐν Ἀθήναις εἰς ἀρχαιοκάπηλόν τινα. Οἱ μοναχοὶ διατείνονται ψευδόμενοι, ὅτι τὰ χρονικά ταῦτα ἐδωρήθησαν ὑπὸ τοῦ εἰρημένου μοναχοῦ τῇ ἐθνικῇ βιβλιοθήκῃ. Ἄλλ' οὐδ' ἐν τῇ ἐθνικῇ βιβλιοθήκῃ εὔρον αὐτά. Δὲν εἶναι δύσκολον νὰ μαντεύσῃ τις, ὅτι ἐπωλήθησαν καὶ ταῦτα

(1) «... καὶ βιβλιοθήκην, εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκοντο πολλὰ βιβλία χειρόγραφα· ἀλλ' οἱ μεταγενεστέροι μοναχοὶ ἀμαθεῖς ὄντες, ἄλλα μὲν ἔκαυσαν εἰς τὸν φοῦρνον, ἄλλα δὲ ἐπώλησαν ἢ ἐχάρισαν εἰς τοὺς κατὰ καιροὺς περιερχομένους περιηγητάς· εἶθε νὰ ἐπώλουν ἢ νὰ ἐχάριζον καὶ τὰ καυθέντα εἰς τὸν φοῦρνον!» (Περιτῆγ. Θεσσαλ. ὑπὸ Ν. Μάγνητος, σελ. 31).

(2) «... καὶ μετὰ τινος χρόνου Ἀθανάσιός τις Κύπριος, παπιστῆς καθ' Ἑλληνας ἡμψιστάμενος, τὸν ὀρθόδοξον ὑποκρινόμενος, ἀπελθὼν εἰς τὸ ὄρος τοῦ Ἄθωνος καὶ εἰς ἄλλα μοναστήρια Ὀρθόδοξου Θεσσαλίας καὶ Μακεδονίας καὶ ἐκλεξάμενος πολλὰ βιβλία τῶν ἁγίων Πατέρων καὶ τῆς ἔξω σοφίας ἠγόρασε, αὐτὰ ὀλίγου τιμήματος· τοὺς δὲ ἐν τῇ μονῇ τῶν λεγομένων Μετεώρων πατέρας τοσοῦτον ἠπάτησεν, ὥστε καὶ τρυτάνη ἠγόρασε τὰ τῆς μονῆς βιβλία, ἐν ἑκάστῳ τριλίτρῳ ἀναδίδους αὐτοῖς τὴν συμφωνηθεῖσαν ποσότητα ἀργυρίων» (ἴδε τὰ Μετὰ τὴν Ἀλωσιν σ. 166).

ὑπὸ τοῦ εἰρημένου μοναχοῦ, συνεργούντων δυστυ-
χῶς καὶ τῶν τῆς μονῆς μοναχῶν!

Ἐν δὲ τῇ μονῇ τοῦ ἁγίου Δημητρίου ἐν Μαγνησίᾳ (Οἰκονομειῶ) ὁ κ. Alph. Mézières (Mémoire sur le Pelion et l'Ossa. Paris 1855) πλὴν τῶν ἄλλων κει-
μιῶν, ἄπερ εἶδεν ἐν τῇ μονῇ, ἀναφέρει, ὅτι ὑπῆρ-
χε καὶ Εὐαγγέλιον ἐπὶ μεμβράνης χρυσοῖς κεφαλαίως
γράμμασι γεγραμμένον, κάτωθι τοῦ ὁποίου ἦσαν ση-
μειώσεις τοῦ ἀρχιεπισκόπου Λαρίσσης ἁγίου Ἀχιλ-
λείου· οὐχὶ δὲ πρὸ πολλῶν ἐτῶν μοναχὸς τις ὄνειρευό-
μενος ὑπὸ τὰ τείχη τῆς μονῆς θησαυρόν, ἐνέπρησεν
αὐτὴν καὶ οὕτω μετὰ τῆς μονῆς ἐκᾶν καὶ τὸ πολὺ-
τιμον ἐκεῖνο κειμήλιον!

Ἡδυνάμην πλεῖστα τοιαῦτα ποραδεύματα ν' ἀνα-
φέρω, ἀλλ' ἀρκούμαι εἰς ταῦτα μόνα, νομίζων, ὅτι
κατάλληλος νῦν ὦρα εἶναι, ἵνα οἱ κατὰ τὴν Ἀνατο-
λὴν πολυάριθμοι καὶ πολυώνυμοι σύλλογοι, ἀφέντες
τὰς ἀπὸ τοῦ βήματος πομπώδεις ἀγορεύσεις, τραπῶ-
σιν εἰς ἔργα, ἀποστέλλοντες εἰδήμονας ἄνδρας πρὸς
περισυλλογὴν τῶν ἐν ταῖς μοναῖς τῆς Βαλκανικῆς
χερσονήσου ὑπαρχόντων εἰσέτι ἀρχαίων κειμηλίων,
πρὸς γνῶσιν τῆς ἱστορίας ἡμῶν κατὰ τοὺς κάτω
χρόνους.

Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω χρονογράφων, ἐν Θεσσαλίᾳ
ὑπάρχουσι καὶ ἄλλα τινὰ σημειώματα, ἅτινα ἐπιτρα-
πίτω μοι νὰ ἀποκαλέσω Χρονικὰ σημειωμά-
τα, καὶ περὶ ὧν εὐθὺς ἐν ἀρχῇ τῆς παρούσης πραγ-
ματείας λόγον ἐποιεσάμην. Τούτων, ἀνευρεθέντων
ἐν ταῖς μοναῖς, ταῖς ἐκκλησίαις καὶ τισὶν ἰδιωτικαῖς
οἰκίαις, τινὰ συλλέξας, ἐδημοσίευσεν ἤδη ὁ ἀκάματος
περὶ τὰ τοιαῦτα Ζωσιμῆς Ἐσθίγιμενίτης, μοναχὸς ἐν
Βόλῳ διαμένων καὶ μετερχόμενος τὸν βιβλιοπώλῳν,
ἐν τῷ ὑπ' αὐτοῦ ἐκδοθέντι ἡμερολογίῳ τοῦ 1888.

Ἐν δὲ τῇ Ἑβδομαδιαίᾳ Ἐπιθεωρήσει τοῦ Νεο-
λόγου δημοσιεύομεν ποίημα ἐν δεκαπεντασυλλάβοις
στίχοις ὁμοιοκαταληκτοῖς, ὅπερ ἀνευρέθη ἐν τινι
ἐξωφύλλῳ ἐκκλησιαστικοῦ τινος βιβλίου τοῦ χωρίου
Κωφῶν, γεγραμμένον καὶ πραγματευόμενον περὶ τῆς
κατὰ τὸ ἔτος 1774—5 γενομένης μεγάλης σιτοδείας,
ἐνεκα σφοδροῦ χειμῶνος.

Ἐδῶ μὲ πόνον ἄρχισα νὰ σείρω τὸ κονδύλι,
Μὲ δάχρυα καὶ στεναγμὸν καὶ πικραμένα χεῖλη,
Τῆς πείνας καὶ ἀκρίβειας τὰ βάσανα νὰ κλάψω,
Τῆς Ροῦμελης τὴν συμφορὰν μὲ δάχρυα νὰ γράψω.

- 5 Ἡ Ροῦμελη ἢ Ἰζακουστή καὶ πανευτυχισμένη,
Ὅπου τὸν κόσμον ἔτρεφε καὶ ὄλην τὴν οἰκουμένην,
Τώρα δ' ἐξ ἡμαρτιῶν θέλησε νὰ παιδεύσῃ
Ὁ Κύριος τὴν Ροῦμελη καὶ νὰ τὴν ἐστερεύσῃ.
Χειμῶνας ἔγινε πικρὸς, τὰ πρόβατ' ἐψορεύσαν,
10 Ἐν ἀπὸ τ' ἄλλο ἔπερταν καὶ δὲν ἐκαρτερούσαν.
Ἐχάθησαν καὶ ἄλογα καὶ ἀμέτρητα κατσίχια,
Σιτάρι φέραν στὸ γιγλὸ Ἰδριώτικα κατσίχια.
Οἱ ἄνθρωποι ὡς ἤκουσαν τρέχουν διὰ νὰ πάρουν,
Ἰδριώταις μὲ τὴν ἀππλαχινὰ πολλὰ παζάρια κίχουν.
15 Δὲν στέκουν εἰς τὸ λόγον τους καὶ εἰς ἓνα παζάρι.
Ἐσιάζεσταν οἱ ἄνθρωποι καὶ τρέμαν σὺν τῷ ψάρι,
Ἰδριώταις καὶ οἱ Ψαρριανοὶ εἶχαν ὀμιλημένα
Καὶ τὰ μισὰ κατσίχια ἔς τὸ Μύτικα κρυμμένα.

- Νιτάρι δὲν ἐκάμασι σιτάρι νὰ πωλήσουν,
20 Ἄλλὰ μὲ ἀππλαχινὰ πολλὰ σφόδρα νὰ καζαντήσουν.
Ἐσύναξαν τῆς Ροῦμελης φλωρία καὶ σωδιά,
Καὶ τῶν πτωχῶν τὰ αἵματα ἔπιναν ὅσῃν θηρία.
Τὰ μέτρα τους ἦσαν μικρά, παζάρια μεγάλα,
25 Ὁ Κύριος τοῦ οὐρανοῦ τὸ τζάρι νὰ γυρίσῃ
Ἰδριώταις καὶ τοὺς Ψαρριανούς νὰ τοὺς ἀνταποδώσῃ
Ἐς τὴν Ροῦμελην νὰ ἔλθωσι σιτάρι ν' ἀγοράσουν
Μὲ πείναν καὶ μὲ δάχρυα κατσίχια νὰ φορτώσουν.
Νὰ λάβουν τὴν ἀνταμοιβὴν καὶ ἐκεῖν' ὅπου ἐκάμαν,
30 Νὰ μὴ τὸ ἀστοχίσωσι ποτὲ εἰς τὸν αἰῶνα.
Γιὰτὶ ἦσαν φιλάργυροι καὶ ἀπ' τὸ νισάφ' ἐβγήχαν,
Τῆς Ροῦμελης τὸν θησαυρόν αὐτοὶ τὸν ἐδεχθήκαν.
Ἐβόλομον νὰ πῶ πολλά καὶ ἡ ὦρα δὲν μὲ φθάνει,
Λέγω τὸ συντομώτερον καὶ ἐκεῖν' ὅπου τυγχάνει,
35 Διότι ὦρα δὲν εἶναι ξεχωριστὰ νὰ γράψω,
Τὴν πείναν καὶ ἀκρίβειαν φαρμακερὰ νὰ κλάψω.
Πεῖναν τριῶν ἐξαμηνῶν καὶ τὴν στενοχωρία
Ὅπου μᾶς ἐπροξένησε δική μας ἁμαρτία.
Ἡ ἁμαρτία ναι κακὴ καὶ πρόσζε τὴν πείνα
40 Καὶ ἄμετρα θανατικὰ καὶ ἄλλα ἐναντία.
Δόξα καὶ χάρις τῷ Θεῷ, τῷ πάντων εὐεργέτῃ
Τῶν ἀοράτων καὶ ὁρατῶν κτισμάτων πλαστοουργέτῃ.

Μετὰ τὸ ποίημα ὁ ἀνώνυμος σημειοῦται τὰ ἐξῆς :

«Ἀρχισεν ἡ ἀκρίβεια ἀπὸ τοὺς γιλιούς ἐπτακοσίους ἐβδο-
μῆντα πέντε.—ἄρχισεν ἡ ἀκρίβεια 1774—5 καὶ ἐπεκρά-
τησεν χρόνον ἓνα καὶ μισόν, καὶ ἔληθον κατσίχια στὸν γιγλὸν
μὲ σιτάρι τὸ φάρτωμα γρόσια 24, καὶ τὸ καλαμπόκι γρόσια
18 καὶ 20, καὶ τὸ ἄλευρι ἢ ὀκτ' παράδες 24, καὶ εἰς τὸ
χωρίον ἔληθε καὶ 27.—ἡμέρα καὶ παζάρι ἔκαναν οἱ κατ-
σίχιδες καὶ ὦρα καὶ παζάρι τὸ κριθάρι τὸ φάρτωμα γρόσια
14 καὶ 16. Αὐτὸ ἔγραψα καὶ ἀπ' αὐτὸ νὰ καταλάβῃς καὶ
τοὺς ἄλλους καρπούς, ἤγουν κουκία καὶ βεβίθια, φακὲς καὶ
ἄλλα ὅμοια, οἱ ὅποιοι καρποὶ δὲν εὐρίσκονταν. Τὰ βεβίθια
τὰ ἄλεθαν καὶ τὰ ἔκαμαν ἄλευρι, τὰ κουκία τὰ ἐτάριζαν
τὰ πρόβατα, σφοδρῶς χειμῶνος γενομένου, καὶ πάλιν ἐψό-
φησαν. Καὶ ἦτον ἡ στενοχωρία μεγάλη. ἕως ὅπου ἔληθεν ἡ
ἐφθηνία καὶ ἔφαγαν οἱ ἄν[θρωποι] νέους καρπούς.»¹

Τῷ 1777 συνέβη καὶ ἄλλη σιτοδεία, κατὰ τὸν Π.
Ἀραβαντινόν, (ἴσθ. τῆς Ἡπείρου τόμ. Β') ἐν Ἡπεί-
ρῳ. «Τὸ ἔτος 1777 ὑπέστη ἡ πόλις τῶν Ἰωαννίνων
καὶ μετ' αὐτῆς πᾶσα ἡ μεσόγειος Ἡπειρος μεγίστου
βαθμοῦ σιταδείαν, ὥστε ἠγοράζοντο αἱ ἑκατὸν λί-
τραι τοῦ σιτινίου ἀλεύρου πρὸς ἄσπρα ἀργυρὰ 900,
ἥτοι παράδες τριακόσιοι (ἀναλογοῦντες σήμερον εἰς
δραχμὰς 23, 40 περίπου) τὸ δὲ καλαμπόκιον ἀλευ-
ρον πρὸς ἄσπρα 660. Διήρκεσε δὲ κατὰ τὸ μᾶλλον
καὶ ἥττον ἡ σιτοδεία αὕτη ἄχρι τοῦ 1783, ἑπτὰ πε-
ρίπου ἔτη, ὥστε κατηναγκάσθησαν οἱ δυστυχεῖς οἰ-
κεγενειάρχαι ἵνα ἐκποιήσωσι τὰ ἀναγκαϊότερα οἰκια-
κὰ εἶδη καὶ σκεύη πρὸς συντήρησιν τῶν οἰκογενειῶν
αὐτῶν.»

(1) Τὰς ἀνορθογραφίας διωρθώσαμεν, ἐπιφυλάξαντες μό-
νον τὸ μέτρον ὡς ἔχει ἐν τῷ πρωτοτύπῳ.

Καὶ ἐν Τυρνάβῳ δὲ ἐπὶ τοῦ τοίχου τοῦ νάρθηκος τοῦ ναοῦ τῶν Ἁγίων Ταξιαρχῶν ἀναγινώσκειται χρονικὸν σημεῖωμα. μνημονεύον τῆς κατὰ τὰ αὐτὰ ἐπιδοθείας τῆς Θεσσαλίας. Δυστυχῶς ἀπωλέσαμεν τὸ ἀντίγραφον τοῦ χρονικοῦ τούτου σημεῖωματος.

Τὸ δὲ ἐν τῇ ἀνωτέρῳ ἐκτενεῖ στατιστικῇ τουρκικῶν γρόσιον, ἐκδοθὲν καὶ τυπωθὲν ἐν Ἐνετίᾳ τῷ 1773 ἰσοδυναμεῖ μὲ δραχμὰς 3,12, ὥστε ἡγόραζον τότε τὸν σίτον τὸ φορτίον, ἦτοι τὰ τέσσαρα ἢ πέντε κοιλὰ, ἀντὶ γροσίων 24.

Ἐν ταῖς ἀρχαίαις μοναῖς καὶ ἐκκλησίαις ὑπάρχουσι πλεῖστα τοιαῦτα χρονικὰ σημεῖωματα, γεγραμμένα ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν βιβλίων, τὰ ὁποῖα ὁμοιάζουσιν πρὸς σκῦβαλα, ἅτινα σκαλιζῶν τις ἀνευρίσκει, καὶ ἀδάμαντας ἱστορικούς. Οἱ ἱστορικαὶ αὐταὶ εἰδήσεις, καίτοι μονομερεῖς καὶ ἀτελεῖς, οὐκ ἦντον ὅμως ἠδύνατο νὰ ἐπιχρῶσιν οὐκ ὀλίγον φῶς εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν διαφόρων μερῶν. Οἱ μοναχοὶ ἢ οἱ κατὰ τόπους λόγιοι ἠδύνατο κάλλιστα, ἐν ὧρα σχολῆς, νὰ περισυλλέγωσι τὰς τοιαύτης ἱστορικὰς εἰδήσεις καὶ δημοσιεύσωσιν αὐτὰς ἔστω καὶ ἀπλῶς ἀνευ σχολίων εἰς τι κατάλληλον περιοδικὸν σύγγραμμα. Τοιαύτας τινὰς εἰδήσεις περισυλλέξαντες ἐν Θεσσαλίᾳ δημοσιεύομεν ὧδε :

«Μετὰ παρέλευσιν εἰκοσιτεσσάρων ἐτῶν, κατὰ τὰ ὁποῖα οἱ χριστιανοὶ ἐστεροῦντο τὴν ἱερὰν ταύτην παραμυθίαν καὶ μόνον τὰς ἐπισημοὺς ἐορτὰς ἔτρεχαν εἰς τὰ πέριξ χωρία, μίαν ὥραν μακράν, διὰ νὰ λειτουργηθῶσιν, ἀνεκτίσθη ὁ ναὸς οὗτος τοῦ Ἁγ. Ἀχιλλεῖου ἐπὶ Σελίμ Γ' διὰ φροντίδος τοῦ ἀξιεπαίνου μητροπολίτου Λαρίδος Διονυσίου τοῦ Καλλιάρχου κατὰ τὸ 1784 ἔτος, ὁπότε ὁ καλὸς οὗτος ποιμὴν ἀνήγειρε καὶ τὸ παλαιὸν Ἑλληνικὸν Σχολεῖον».

Ἐτέρα σημεῖωσις :

«1794 φεβρ. 4 εὐγίκε φεβρίανι διὰ τὴν ἐκκλησίαν τῆς Λαρίδος τοῦ Ἁγ. Ἀχιλλεῖου μέσα εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ ἦλθε μέσα εἰς τὴν Λαρίσαν Φεβρουαρίου 27, ἡμέρα δευτέρα καὶ ἐδιδάσθη τὴν Πέμπτην εἰς δύο τοῦ μαρτίου καὶ ἔβαλον θεμέλιον τὴν κυριακὴν εἰς τὰς 5 μαρτίου καὶ ἐδοῦλευαν ἡμέραις 36 καὶ ἐτελειώσαν τῇ μεγάλῃ Παρασκευῇ τὸ βράδυ εἰς τὰς 6 τοῦ ἀπριλίου καὶ ἐδιδάσαν εἰς τὰς 9 ὥρας τῇ ἀγίᾳ καὶ μεγάλῃ Παρασκευῇ καὶ τὸ μέγα Σάββατον ἔγινε λειτουργία εἰς τὴν παντέρημον Λαρίσαν, ὅπου ἦτο 24 χρόνους χωρὶς λειτουργίαν, καὶ ἐδοῦλευον ὑπὲρ τοὺς διακοσίους μαστόρους ἔξω ἀπὸ τὸν λαὸν ὅπου βοηθοῦσαν». (Ἐκ τῶν χειρογράφων τοῦ ἀρχιμανδρίτου Ἰακώβου).

«Τῷ 1667 ἡ πανώλης ἀφῆρασεν ἐκ Λαρίδος τὸ ἡμισυ τῶν κατοίκων, τῶν δὲ πέριξ χωρίων ἔπαθον πολλὰ ὀλίγοι».

«Τῷ 1684 ἐγένετο ἡ μεγαλειτέρα πλήμμυρα τὸ ὕδωρ ἐκάλυψε τὸ πλεῖστον μέρος τῆς Λαρίδος εἰς τὸ Ευλοπάζαρον ἔβησε τὸ ὕδωρ εἰς ὕψος δύο σκεδὸν πήχεων».

«Τῷ 1811 Αὐγούστου 5 ἔγινε μεγάλη φουρτούνα καὶ χάλασε τὴν μισὴν Λαρίσαν, καὶ ἔγινε μεγάλη φθορὰ ἔπεσαν σπῆτια, σιτάρι ἐπῆρε, θεμινοῖς ἐχάλασε καὶ κλαίειὸ κόσμος διὰ τὴν φθορὰν ἀπόγευε».

Ἐν Κατηχωρίῳ, ἐν τῷ ναῷ τῶν Ἁγίων Ἀποστό-

λων ἐν τῷ ἐσωφύλλῳ ἐνός ἀρχαίου μνηναίου ἀναγινώσκονται τάδε :

«† εἰς τοὺς χιλίους ἑπτακοσίους δεκαεξ ἄγοράσθησαν ἐποῦτα τὰ βιβλία διὰ ἄσπρα γρόσια δεκατέσσαρα καὶ ἄσπρα τριάντα ἐπὶ τὸν Ἁγίον Ἀπόστολον ἀπὸ κατηχωρί. 1716».

Ἐν τῷ αὐτῷ χωρίῳ ἐν τῷ ναῷ τῆς ἀγίας Παρασκευῆς. Ἐν ἀρχῇ μνηναίου τινὸς χειρογράφου ἀναγινώσκονται τάδε :

«1810 ἦλθε τὸ σιτάρι τὸ λουτζέκι γρόσια 10. 1814 ἦλθε τὸ λουτσέκι γρόσια 14 καὶ εἰς ἐνθύμνησιν».

Ἐπὶ τινος ἐκκλησιαστικοῦ βιβλίου ἐν Ἀλμυρῷ εὐρισκομένην σημειοῦνται τὰ ἑξῆς :

«Ἐδὸ σημιόνου τῆ μεγάλι καταστροφῇ ὅπο ἔπαθε
 » ὁ καζὰς ὁ ἀλμυρότικος ἀπὸ τὸς κλέφταις ὅπου
 » βγίκαν ἀπ τὸ ρομένκο καὶ ἔκαμαν ὄρδι καὶ ἔσφα-
 » ξαν κόσμον πολλὸ καὶ ἔκαψαν καὶ χόρια καὶ εἶταν
 » τὸ κακὸ ἀδέρφια μεγάλω καὶ ὁ ριψαγὰς βγίκε μὲ κο-
 » σάδα καὶ τοὺς ἐκνοιόγισε ὡς τὸν Φλάμπουροβού-
 » νη καὶ ἡ γουεργιώταις καὶ ἡ Κουφόταις καὶ ἡ βρυ-
 » νηότες καὶ οἱ Κουκουτιανὴ βγίκαν παγάνα καὶ
 » τοὺς κυνηγοῦσαν καὶ ἕνας κλέφτης ἔπεσε σὲ μία
 » τρύπα ὅπου εἶταν εἰς τὸ βουνὸ μεγάλω σπιλιὰ φρο-
 » τομένος ἀσίμη καὶ φλουρί, ζουντανὸς» καὶ εἰς ἐνθί-
 μισιν, (χρονολογία δὲν ὑπάρχει).

Ἐν Ἀλμυρῷ.

Ν. Ι. ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ.

Ο ΕΝ ΤΟΙΣ "ΗΘΙΚΟΙΣ", ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ ΤΟΥ ΧΑΙΡΩΝΕΩΣ ΘΗΣΑΥΡΟΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ

Τὸν παντὸς ἀξίον θησαυρὸν παιδαγωγικῶν γνώσεων, ὃν γράψας κατέλιπεν ἡμῖν ὁ σοφὸς Χαίρωνεὺς ἐν βιβλίοις, συλλήθδων ἠθικῶν καὶ καλουμένων περισυλλέξας, παραδίδωμι τοῖς ἔλλησι διδασκάλοις καὶ γονεῦσι καὶ τῇ μαθητιῶσῃ ἑλληνίδι νεότητι ἐπ' ἐλπίδι χρησταῖς καὶ ἀγαθαῖς. Τοιοῦτου θησαυροῦ ἀντάξιον ἔχουσιν ἄρα γε νὰ ἐπιδειξώσιν οἱ τῆς δυτικῆς Εὐρώπης λαοὶ ἐν τοῖς βιβλίοις τῶν φιλοσόφων καὶ τῶν παιδαγωγῶν αὐτῶν ;

Ἐν Κων)πόλει, τῇ 1ῃ ἰανουαρίου 1893.

ΧΡΙΣΤ. ΣΑΜΑΡΤΣΙΑΗΣ.

Α'.

(Περὶ παιδῶν ἀγωγῆς).

1. Τοῖς ἐπιθυμοῦσιν ἐνδόξων τέκνων γενέσθαι πατρῶσιν ὑποθεῖμην ἂν ἔγωγε, μὴ ταῖς τυχοῦσας γυναιξὶ συνοικεῖν.

2. Τοῖς μητρόθεν ἢ πατρώθεν οὐκ εὖ γεγονόσιν ἀνεξέλιπτα παρακολουθεῖ τὰ τῆς δυσγενείας ὀνειδῆ παρὰ πάντα τὸν βίον, καὶ πρόχειρα τοῖς ἐλέγχειν καὶ λοιδορεῖσθαι βουλομένοις.

3. Ὅταν δὲ κρηπίς μὴ καταβληθῇ γένους ὀρθῶς, ἀνάγκη δυστυχεῖν τοὺς ἐκγόνους.

4. Καλὸς παρρησίας θησαυρὸς εὐγένεια, ἧς δὴ πλεῖστον λόγον ποιητέον τοῖς νομίμου παιδοποιίας γλιχομένοις.

5. Τὰ φρονήματα τῶν ὑπόχαλκον καὶ κίβδηλον ἐχόντων τὸ γένος, σφάλλῃσθαι καὶ ταπεινοῦσθαι πέφυκε.

6. Δουλοὶ γὰρ ἄνδρα, κἂν θρασύσπλαγγνός τις ᾖ, ὅταν συνειδῆ πατρός, ἢ μητρός κακὰ.

7. Μεγαλαυχίας ἐμπίπλονται καὶ φρυάγματος οἱ γονέων διασῆμων.

8. Φίλοινοι καὶ μέθυσοι γίνεσθαι φιλοῦσιν, ὧν ἂν τὴν ἀρχὴν τῆς σποράς οἱ πατέρες ἐν μέθῃ ποιησάμενοι τύχῳσιν.

9. Εἰς τὴν παντελεῆ δικαιοπραγίαν τρία δεῖ συνδραμεῖν, φύσιν, καὶ λόγον, καὶ ἔθος.

10. Καλῶ λόγον μὲν τὴν μάθησιν, ἔθος δὲ τὴν ἀσκησιν.

11. Εἰσὶν αἱ μὲν ἀρχαί, τῆς μαθήσεως· αἱ δὲ χρήσεις, τῆς μελέτης· αἱ δ' ἀκρότητες, πάντων. Καθ' ὃ δ' ἂν λειψῆ τι τούτων, κατὰ τοῦτ' ἀνάγκη χωλὴν γίνεσθαι τὴν ἀρετὴν.

12. Φύσις ἄνευ μαθήσεως τυφλόν· μάθησις δίχα φύσεως ἑλλιπές· ἢ δ' ἀσκησις χωρὶς ἀμφοῖν ἀτελής.

13. Γῆ μὲν ἔοικεν ἡ φύσις, γεωργῶ δὲ ὁ παιδεύων, σπέρματι δὲ αἱ τῶν λόγων ὑποθήκαι.

14. Εἴ τις οἶεται, τοὺς οὐκ εὖ πεφυκότας, μαθήσεως καὶ μελέτης τυχόντας ὀρθῆς πρὸς ἀρετὴν, οὐκ ἂν τὴν τῆς φύσεως ἐλάττωσιν εἰς τὸνδεχόμενον ἀναδραμεῖν, ἴστω πολλοῦ, μᾶλλον δὲ τοῦ παντός, διαμαρτάνων.

15. Φύσεως ἀρετὴν διαφθεῖρει ραθυμία, φαυλότητα δ' ἐπανορθοῖ διδασχῆ.

16. Τὰ ρᾶδια τοὺς ἀμελοῦντας φεύγει· τὰ χαλεπὰ ταῖς ἐπιμελείαις ἀλλοσκεται.

17. Καταμάθοις ἂν, ὡς ἀνύσιμον πρῶγμα καὶ τελεσιουργόν ἐπιμελεῖα καὶ πόνος ἐστίν, ἐπὶ πολλὰ τῶν γιγνομένων ἀποβλέψας. Σταγόνες μὲν γὰρ ὕδατος πέτρας κοιλιάνουσι· σίδηρος δὲ καὶ χαλκός ταῖς ἐπαφαῖς τῶν χειρῶν ἐκτρίβονται· οἱ δ' ἀρμάτειοι τροχοὶ, πόνω καμφθέντες, οὐδ' ἂν εἴ τι γένοιτο, τὴν ἐξ ἀρχῆς δύναντ' ἂν λαβεῖν εὐθυωρίαν.

18. Τὸ παρὰ φύσιν τῶ πόνῳ, τῶν κατὰ φύσιν ἐγένετο κρεῖττον.

19. Τὴν τῆς ἐπιμελείας ἰσχὺν διαδείκνυσι μυρία ἐπὶ μυρίοις· ἀγαθὴ γῆ, ἀμεληθεῖσα, χερσεύεται· ἀπόκροτος (γῆ) καὶ τροχυτέρα τοῦ δέοντος, γεωργηθεῖσα, παραυτίκα γενναίους καρπούς ἐξήνεγκε. Δένδρα ὀλιγορρήθῃντα, στρεβλὰ φύεται καὶ ἄκαρπα καθίσταται· τυχόντα δ' ὀρθῆς παιδαγωγίας, ἔγκαρπα γίνεσθαι καὶ τελεσφόρα. Ἰσχύς σώματος ἐξαμβλοῦται καὶ καταφθίνει δι' ἀμέλειαν καὶ τρυφὴν καὶ καχεξίαν. Ἀσθενὴς φύσις (γυμναζομένη) πλεῖστον εἰς ἰσχὺν ἐπέδωκε. Ἴπποι καλῶς πωλοδαμνηθέντες, εὐπειθεῖς ἐγένοντο τοῖς ἀναβάταις· ἀδύναστοι μείναντες, σκληραύχενες καὶ θυμοειδεῖς ἀπέβησαν. Τῶν θηρίων τὰ ἀγριώτατα ὀρῶμεν καὶ τιθασσεύμενα καὶ χειροῆθη γιγνώμενα τοῖς πόνοις.

20. Μεγάλῃ τοι ροπή πρὸς ἀρετῆς κῆσιν ἐστὶ

καὶ ἔθῃ, καὶ παιδεῖαι, καὶ διδασκαλίαι, καὶ βίων ἀγωγαί.

21. Δεῖ αὐτὰς τὰς μητέρας τὰ τέκνα τρέφειν, καὶ τούτοις ὑπέχειν τοὺς μαστούς. Συμπαθέστερόν τε γὰρ θρέψουσι, καὶ διὰ πλείονος ἐπιμελείας ὡς ἐξ ὀνύχων ἀπαλῶν ἀγαπῶσαι τὰ τέκνα.

22. Αἱ τίτθαι καὶ αἱ τροφοὶ τὴν εὐνοίαν ὑποβολιμαίαν καὶ παρέγγραπτον ἔχουσι, ἅτε μισθοῦ φιλοῦσαι.

23. Ἡ συντροφία, ὥσπερ ἐπιτόνιον ἐστὶ τῆς εὐνοίας. Καὶ τὰ θηρία τῶν συντρεφομένων ἀποσπώμενα, ταῦτα ποθοῦντα φαίνεται.

24. Αὐτὰς πειρατέον τὰ τέκνα τρέφειν τὰς μητέρας· εἰ δ' ἀδυνατῶς ἔχοιεν ἢ διὰ σώματος ἀσθένειαν ἢ πρὸς ἐτέρων τέκνων σπεύδουσαι γένεσιν, τὰς τίτθας καὶ τροφούς, οὐ τὰς τυχοῦσας, ἀλλ' ὡς ἐνὶ μάλιστα σπουδαίας, δοκιμαστέον ἐστὶ· πρῶτον μὲν τοῖς ἕθεσιν ἑλληνίδας.

25. Ἐξ ἀρχῆς τὰ τῶν τέκνα ἤθη ρυθμίζειν προσήκει.

26. Εὐπλαστον καὶ ὑγρὸν ἡ νεότης.

27. Ταῖς ψυχαῖς ἀπαλαῖς ἐτι τὰ μαθήματα ἐντήκεται· πᾶν δὲ τὸ σκληρὸν χαλεπῶς μαλάττεται.

28. Καθὰπερ σφραγίδες τοῖς ἀπαλοῖς ἐναπομάττονται κηροῖς, οὕτως αἱ μαθήσεις ταῖς τῶν ἐτι παιδίων ψυχαῖς ἐναποτυποῦνται.

29. Πλάτων ὁ δαιμόνιος ἐμμελῶς παραινεῖ ταῖς τίτθαις μὴ τοὺς τυχόντας μύθους τοῖς παιδίοις λέγειν, ἵνα μὴ τὰς τούτων ψυχὰς ἐξ ἀρχῆς ἀνοίας καὶ διαφθοράς ἀναπίμπλασθαι συμβαίη.

30. Φωκυλίδης ὁ ποιητὴς καλῶς παραινεῖ, λέγων· παῖδ' ἐτ' ἐόντα χρεῶν δὴ καλὰ διδασκέμεν ἔργα.

31. Τὰ παιδία τὰ μέλλοντα τοῖς τροφίμοις ὑπηρετεῖν, καὶ τούτοις σύντροφα γίνεσθαι, ζητητέον πρῶτιστα μὲν σπουδαῖα τοῖς τρόποις· ἐτι μέντοι ἑλληνικὰ καὶ περίτρανα λαλεῖν, ἵνα μὴ συναναχρονύμενοι βαρβάρους καὶ τὸ ἦθος μοχθηροῖς, ἀποφέρωνταί τι τῆς ἐκείνων φαυλότητος.

32. Δεῖ τὸν σπουδαῖον παιδαγωγὸν τοιοῦτον εἶναι τὴν φύσιν, οἷος περ ἦν ὁ Φοῖνιξ, ὁ τοῦ Ἀχιλλέως παιδαγωγός.

33. Διδασκάλους ζητητέον τοῖς τέκνοις, οἱ καὶ τοῖς βίοις εἰσὶν ἀδιάβλητοι, καὶ τοῖς τρόποις ανεπίληπτοι, καὶ ταῖς ἐμπειρίαις ἄριστοι.

34. Πηγὴ καὶ ρίζα καλοκᾶγαθίας, τὸ νομίμου τυχεῖν παιδείας.

35. Καθὰπερ τὰς χάρακας οἱ γεωργοὶ τοῖς φυτοῖς παρατιθέασιν, οὕτως οἱ νόμιμοι τῶν διδασκάλων, ἐπιμελεῖς τὰς ὑποθήκας καὶ παραινέσεις παραπηγνύουσι τοῖς νέοις, ἵν' ὀρθὰ τούτων βλαστάνοι τὰ ἤθη.

36. Καταπτύσειέ τις τῶν πατέρων ἐρίων, οὔτινες, πρὶν δοκιμάσαι τοὺς μέλλοντας διδάσκειν, δι'

ἄγριοι, (ἔσθ' ὅτε καὶ δι' ἀπειρίαν) ἀνθρώποις ἀδοκίμοις καὶ παρασήμοις ἐγχειρίζουσι τοὺς παῖδας.

37. Ἐρίοτε εἰδότες (οἱ πατέρες) τῆν ἐρίων τῶν παιδευτῶν ἀπειρίαν ἅμα καὶ μοχθηρίαν, ὅμως τούτοις ἐπιτρέπουσι τοὺς παῖδας, οἱ μὲν ταῖς τῶν ἀρεσκομένων ἠττώμενοι κολακείαις· εἰσὶ δέ, οἱ δεομένους χαριζόμενοι φίλοις· παρόμοιον ποιοῦντες, ὥσπερ ἂν εἴ τις τῷ σώματι κάμνων, τὸν σὺν ἐπιστήμῃ δυνηθέντα ἂν σώσει παραλιπῶν, φίλῳ χαριζόμενος, τὸν δὲ ἀπειρίαν ἀπολέσοντα ἂν αὐτὸν προέλοιτο· ἢ ναυκλήρον τὸν ἀριστον ἀφείς, τὸν χειριστον δοκιμάσει, φίλου δευθέντος.

38. Ζεῦ καὶ θεοὶ πάντες, πατὴρ τις καλούμενος, πλείω λόγον τῆς τῶν δεομένων ποιεῖται χέριτος, ἢ τῆς τῶν τέκνων παιδεύσεως;

39. Κράτης ἐκεῖνος ὁ παλαιὸς ἔλεγεν, ὅτι, εἶπερ ἄρα δυνατὸν ἦν, ἀναβάντα ἐπὶ τὸ μετεωρότατον τῆς πόλεως ἀνακραγεῖν μέρος· «ὦ ἄνθρωποι, ποῖ φέρεσθε, οἵτινες χρημάτων μὲν κτήσεως πέρι πάσαν ποιεῖσθε σπουδῆν, τῶν δὲ υἱῶν, οἷς ταῦτα καταλείψετε, μικρὰ φροντίζετε;» — Οἱ τοιοῦτοι πατέρες παραπλήσιον ποιοῦσιν, οἷον εἴ τις τοῦ μὲν ὑποδήματος φροντίζοι, τοῦ δὲ ποδὸς ὀλιγῶρος ἔχοι.

40. Πολλοὶ (τῶν πατέρων) εἰς τοσοῦτον προβαίνοσι φιλαργυρίας ἅμα καὶ μισοτεχνίας, ὥσθ' ἵνα μὴ πλείονα μισθὸν τελείωσιν, ἀνθρώπους τοὺς μηδεὸς τιμίους αἰροῦνται τοῖς τέχνους παιδευτάς, εὖνων ἁμαθίαν διώκοντες.

41. Ἀρίστιππος οὐκ ἀκόμψως, ἀλλὰ καὶ πάνυ ἀστείως ἐπέσκαψε τῷ λόγῳ πατέρα νοῦ καὶ φρενῶν κενόν. Ἐρωτήσαντος γὰρ τινος αὐτόν, πόσον αἰτοῖη μισθὸν ὑπὲρ τῆς τοῦ τέκνου παιδεύσεως· χιλίας, ἔφη, δραχμῆς· τοῦ δέ, Ἡράκλεις, εἰπόντος, ὡς ὑπέρπολυ τὸ αἴτημα· δύναμαι γὰρ ἀνδράποδον χιλίων πριάσθαι· τοιγαροῦν (εἶπε) δύο ἔξεις ἀνδράποδα, καὶ τὸν υἱόν, καὶ ὃν ἂν πρῆν.

42. Ἀτοπον, τῇ μὲν δεξιᾷ συνεθίζει τὰ παιδία δέχεσθαι τῆς τροφῆς, κἂν προτείνειε τὴν ἀριστεράν, ἐπιτιμᾶν μηδεμίαν δὲ ποιεῖσθαι πρόνοιαν τοῦ λόγων ἐπιδειξίων καὶ νομίμων ἀκούειν.

43. Τί συμβαίνει τοῖς πατράσιν, ἐπειδὴν κακῶς μὲν θρέψωσι, κακῶς δὲ παιδεύσωσι τοὺς υἱεῖς; Ὅταν (οἱ υἱεῖς) εἰς ἄνδρας ἐγγραφέντες, τοῦ μὲν υἱαίνοντος καὶ τεταγμένου βίου καταφρονήσωσιν, ἐπὶ δὲ τὰς ἀτάκτους καὶ ἀνδραποδώδεις ἡδονὰς ἑαυτοὺς κρημνίσωσι, τότε δὴ (οἱ πατέρες) μεταμέλονται τὴν τῶν τέκνων προδεδοκότες παιδεῖαν, ὅτε οὐδὲν ὄφελος τοῖς ἐκεῖνων ἀδικήμασιν ἀδημονοῦντες. Οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν, (τῶν υἱῶν) κόλακας καὶ παρασίτους ἀναλαμβάνουσιν, ἀνθρώπους ἀσήμους καὶ καταράτους· καὶ τῆς νεότητος ἀνατροπέας καὶ λυμεῶνας· οἱ δὲ τινες ἐταίρας καὶ χαμαιτίπας μισθοῦνται, σοβαρὰς καὶ πολυτελεῖς· οἱ δὲ κατοψοφαγοῦσιν, οἱ δὲ εἰς κῆθους καὶ κώμων ἐξοκέλονται· ἤδη δὲ τινες καὶ τῶν ρεαριστικωτέρων ἄπτονται κακῶν, μοιχεύοντες καὶ κιστοφοροῦντες καὶ μίαν ἡδονὴν θαυάτου τιμώμενοι....

44. Ἐν πρώτον καὶ μέσον καὶ τελευταῖον ἐν τούτοις κερφάλαιον, ἀγωγή σπουδαία καὶ παιδεία νόμιμος· καὶ ταῦτα φορὰ καὶ συνεργὰ πρὸς ἀρετὴν καὶ πρὸς εὐδαιμονίαν φημί.

45. Τὰ μὲν ἄλλα τῶν ἀγαθῶν ἀνθρώπινα καὶ μικρὰ καὶ οὐκ ἀξιοσπούδαστα καθέστηκε· παιδεία δὲ τῶν ἐν ἡμῖν μόνον ἐστὶν ἀθάνατον καὶ θεῖον· καὶ δύο τὰ πάντων ἐστὶ κυριώτατα ἐν ἀνθρωπίνῃ φύσει, νοῦς καὶ λόγος.

41. Ὁ μὲν νοῦς ἀρχικός ἐστὶ τοῦ λόγου, ὁ δὲ λόγος, ὑπηρετικός τοῦ νοῦ, τύχη μὲν ἀνέλωτος, συκοφαντία δ' ἀναφαίρετος, νόσφ δ' ἀδικηφόρος, γήρξ δ' ἀλύμαντος. Μῖνος γὰρ ὁ νοῦς παλαιούμενος ἀνηθᾶ· καὶ ὁ χρόνος, τᾶλλα πάντ' ἀφαιρῶν, τῷ γήρξ προστίθησι τὴν ἐπιστήμην.

42. Πόλεμος οὐ λαφυραγωγεῖ ἀρετὴν.

43. Σωκράτης ἐρωτήσαντος αὐτὸν Γοργίου «ἦν ἔχει περὶ τοῦ μεγάλου βασιλέως ὑπόληψιν, καὶ εἰ νομίζοι τούτον εὐδαιμόνα εἶναι· «οὐκ οἶδα (ἔφησε) πῶς ἀρετῆς καὶ παιδείας ἔχει, ὡς τῆς εὐδαιμονίας ἐν τούτοις, οὐκ ἐν τοῖς τυχεροῖς ἀγαθοῖς κειμένης».

44. Ὡςπερ παραινῶ τῆς παιδείας τῶν τέκνων μηδὲν ποιεῖσθαι προὔργιαίτερον, οὕτως αὖ πάλιν φημί δεῖν τῆς ἀδικηθόρου καὶ υἱαίνουσης ἔχεσθαι.

45. Καλὸν μηδὲν εἰκῆ μῆτε λέγειν, μῆτε πράττειν.

46. Χαλεπὰ τὰ καλὰ.

47. Μέχρι τῆς τῶν ἀνδρῶν ἡλικίας οὐδὲν ἐκ τοῦ παρατυχόντος ἀξίῳ λέγειν· ἀλλ' ὅταν τις ριζώσῃ τὴν δύναμιν, τότε, τῶν καιρῶν καλούντων, ἐλευθεριάζειν τοῖς λόγοις προσῆκον.

Ὡςπερ οἱ πολλὸν χρόνον δεθέντες, κἂν λυθεῖεν ὑστερον, ὑπὸ τῆς πολυχρονίου τῶν δεσμῶν συνηθείας οὐ δυνάμενοι βυθίζουσι, ὑποσκελίζονται· τὸν αὐτὸν τρόπον οἱ πολλῷ χρόνῳ τὸν λόγον σφίγγαντες, κἂν εἴποτε ἐκ τοῦ παραχρῆμα δεθῆσιεν εἰπεῖν, οὐδὲν ἤττον τὸν αὐτὸν τῆς ἐρμηνείας χαρακτῆρα φυλάσσωσι.

48. Τὸ ἔτι παιδίας ὄντας ἔαν ἐπὶ καιροῦ λέγειν, ματαιολογίας τῆς ἐσχάτης αἴτιον καθίσταται.

(Ἀκολουθεῖ).

1) Τὸ ὄνομα παιδεία, ἢ οἱ Ἕλληνες ἐχρῶντο δύο τινὰ σημαίνει, τὴν τῆς ψυχῆς καὶ τὴν τοῦ σώματος μόρφωσιν. «Παραλαβάνεις αὐτοὺς (τοὺς παῖδας), λέγει ὁ Λουκιανός, διδάσκουμιν ἄλλα μὲν μαθήματα καὶ γυμνάσια τῆς ψυχῆς προτιθέντες, ἄλλως δὲ πρὸς τοὺς πόνοους καὶ τὰ σώματα ἐθίζοντες».

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΜΕΘΟΔΟΥ DOPPLER-FIZEAU,*

δι' ἧς ἐπιτρέπεται ὁ διὰ τῆς φωτοαναλύσεως
προσδιορισμὸς τῆς ταχύτητος τῶν ἀστρῶν κατὰ
τὴν διεύθυνσίν τῆς ὀπτικῆς ἀκτίνος.

Ἀρχὴ τοῦ Fizeau.—Οὕτως εἶχον τὰ πράγματα ὅταν ὁ Fizeau ἀνέγνω ἐν τῇ ἐταιρίᾳ τῶν φιλομαθῶν (Société philomathique), κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 11)23 δεκεμβρίου 1848, ὑπόμνημα ἐν ᾧ ἐξετίθεντο τὰ ἀποτελέσματα τῆς κινήσεως ἐπὶ τοῦ ὕψους τῶν ἠχητικῶν παλμῶν καὶ ἐπὶ τοῦ μήκους τοῦ κύματος τῶν φωτεινῶν ἀκτίνων.

Ὁ συγγραφεὺς παρατίθεισιν ἀποσπάσματα τινὰ τοῦ Δελτίου τῆς ἐταιρίας ταύτης ἔχοντα ὡς ἑξῆς:

«Ἐάν ἦχον τι σῶμα, παράγον συνεχῆ καὶ τὸν αὐτὸν ἦχον, κινῆται μετὰ ταχύτητος δυναμένης νὰ συγκριθῆ πρὸς τὴν τοῦ ἤχου, τὰ ἠχητικὰ κύματα δὲν θὰ εἶνε συμμετρικῶς διατεταγμένα περὶ τὸ ἦχον σῶμα, ὡς τοῦτο συμβαίνει ὅταν τὸ σῶμα τοῦτο ἀκίνητῃ· ἀλλὰ ταῦτα θὰ κείνται πλησιέστερα μὲν πρὸς ἀλλήλα ἐν τῷ χώρῳ πρὸς ὃν γίνεται ἡ κίνησις, μᾶλλον δὲ ἀπ' ἀλλήλων ἀπομακρυσμένα ἐν τῷ ἀντιθέτῳ χώρῳ: διὰ παρατηρητὴν λοιπὸν κείμενον πρὸς τὰ ἐμπρὸς ἢ πρὸς τὰ ὀπίσθεν τοῦ ἠχοῦντος σώματος, ὁ ἦχος θὰ εἶνε διάφορος, ὀξύτερος ἢ κατὰ τὴν πρῶτην θέσιν, βαρύτερος δὲ κατὰ τὴν δευτέραν».

Ἐνταῦθα ὁ συγγραφεὺς παρατηρεῖ ὅτι τὰ ἀνωτέρω ἀκριβῶς συμφωνοῦσι πρὸς τὴν θεμελιώδη ἀρχὴν τοῦ Doppler, σημειοῖ δὲ ὅτι ὁ Fizeau προσάγει κατὰ πρῶτον ὄργανον, δι' οὗ ἐπικληθεύονται πειραματικῶς τὰ πορίσματα ταῦτα. Ἡ κατασκευὴ τοῦ ὄργάνου τούτου ἐκτίθεται ἐν τῷ Δελτίῳ ὡς ἑξῆς:

«... Τὸ ὄργανον τοῦτο στηρίζεται ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τῶν ὀδοντωτῶν τροχῶν τοῦ Savart, ἀλλ' ἡ διάταξις εἶνε ἀντίστροφος. Ἀντὶ κινητῶν ὀδόντων συναντῶντων κατὰ τὴν κίνησιν αὐτῶν ἀκίνητον ἐλαστικὸν σῶμα, ἐν τῷ ὄργανῳ τούτῳ τὸ ἐλαστικὸν σῶμα κείται ἐπὶ τῆς περιφερείας τροχοῦ καὶ συναντᾷ κατὰ τὴν κίνησιν αὐτοῦ ἀκινήτους ὀδόντας κειμένους ἐν τῇ κοιλότητι ἐξωτερικοῦ τινὸς ἀκινήτου τόξου. Οὕτως ἔχομεν ὄργανον ἀκίνητον δυνάμενον ν' ἀποδώσῃ ἦχους διαφόρους καθ' ἑκάστην τῶν ἰδιαίτερων διευθύνσεων».

Ἐπὶ τούτοις ὁ συγγραφεὺς παρατίθει τὸ ἐπόμενον χωρίον τοῦ Δελτίου, ἐν ᾧ διατυπῶνται ὀριστικῶς ἡ ἐξομοίωσις τοῦ φωτός μετὰ τοῦ ἤχου καὶ ὁ ἀκριβῆς ὀρισμὸς τοῦ φαινομένου τοῦ ἀντιστοιχοῦντος εἰς τὴν κίνησιν τῆς παλλομένης πηγῆς.

«Κίνησις ταχυτάτη καὶ δυναμένη νὰ συγκριθῆ πρὸς τὴν ταχύτητα τοῦ φωτός, ἀνήκουσα εἰς τὸ φωτεινὸν σῶμα ἢ εἰς τὸν παρατηρητὴν, θὰ ἔχη ὡς ἀποτελέ-

σμα νὰ μεταβάλλῃ τὸ μήκος τῶν κυμάτων ἀπαῶν τῶν ἀπλῶν ἀκτίνων τῶν συνιστωσῶν τὸ φῶς, ὅπερ δέχεται τις κατὰ τὴν διεύθυνσιν τῆς κινήσεως. Τὸ μήκος τοῦτο θὰ αὐξηθῆ ἢ θὰ ἐλαττωθῆ κατὰ τὴν φοράν τῆς κινήσεως. Τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο θεωρούμενον ἐν τῷ φάσματι θὰ ἐκδηλωθῆ διὰ μεταθέσεως τῶν ραβδώσεων ἀντιστοιχούσης εἰς μεταβολὴν τοῦ μήκους τοῦ κύματος»¹.

Ἐπὶ τούτοις ὁ συγγραφεὺς, σημειῶν ὅτι διὰ τῶν ἀνωτέρω ἡ νέα μέθοδος εὐρίσκεται ἰδρυμένη, ὅτι οὐδὲν ἔκτοτε μετεβλήθη καὶ ὅτι διὰ ταύτης παρέχονται εἰς τοὺς ἀστρονόμους τὲ μέσα τοῦ ἀκριβοῦς προσδιορισμοῦ τῆς μεταθέσεως τῶν ραβδώσεων τοῦ ὑπὸ ἐξέτασιν φάσματος, καταλήγει παραθέτων ῥητῶς τὴν ὀπτικὴν ἀρχὴν ἐφ' ἧς στηρίζεται ἡ νέα μέθοδος ἔχουσαν ὧδε:

Ἡ διαθλαστικότης φωτεινῆς τινὸς πηγῆς ἐξαρτᾶται μόνον, ὑπὸ τὰς αὐτὰς συνθήκας, ἐκ τῆς φαινομενικῆς περιόδου τῆς παλμικῆς αὐτῆς κινήσεως.

Ἐκ τῆς ἐκφωνήσεως ταύτης τῆς ὀπτικῆς ἀρχῆς ὑπὸ τοῦ Fizeau καταφαίνεται ὅτι ὁ μὲν Doppler εἰδείξε πῶς ἡ κίνησις παλλομένης τινὸς πηγῆς τροποποιεῖ τὴν φαινομενικὴν περίοδον τῆς πηγῆς ταύτης, ὁ δὲ Fizeau πῶς ἡ μεταβολὴ αὕτη τῆς περιόδου ἐπιβεβαιούται καὶ ἐπὶ πλέον πῶς αὕτη μετρεῖται διὰ τῆς μεταβολῆς τῆς διαθλαστότητος. Τὰ δύο ταῦτα ἀποτελέσματα εἶνε ἀχώριστα. Διὰ ταῦτα ὁ συγγραφεὺς θεωρεῖ ὅτι δίκαιον εἶνε νὰ χαρακτηρίζεται ὑπὸ τὸ ὄνομα τῆς μεθόδου τοῦ Doppler-Fizeau ἡ ὀπτικὴ μέθοδος ἢ ἐπιτρέπουσα τὴν μέτρησιν τῆς σχετικῆς ταχύτητος φωτεινῆς τινὸς πηγῆς διὰ τῆς μεταθέσεως τῶν ραβδώσεων τοῦ φάσματος.

Ἡ ιδέα τῆς μεταθέσεως τῶν ραβδώσεων, λέγει ὁ Cornu, ἦτο τοσοῦτω νέα κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὥστε καὶ αὐτὸς ὁ Doppler δὲν φαίνεται ἀντιληφθεὶς τὰς συνεπειὰς τοῦτο τοῦλάχιστον φαίνεται προκύπτει ἐκ τῆς ὑπὸ τοῦ Doppler, τῷ 1850, ἐπικρίσεως ἐπὶ τοῦ ἔργου τοῦ Fizeau, ἧς ἀπόσπασμα δημοσιεύει ἐν τῇ προκειμένῃ αὐτοῦ μελέτῃ. Ἐκ τῆς ἐπικρίσεως ταύτης, περιστρεφόμενης κυρίως καὶ μόνον εἰς τὴν περιγραφήν καὶ τὴν ἐκθεσιν τοῦ ὑπὸ τοῦ Fizeau κατασκευασθέντος ὄργάνου, περὶ οὗ ἀνωτέρω ἐγένετο λόγος, ἐπιταί ὅτι ὁ Doppler οὐδόλως κατενόησε τὴν ἀξίαν τῆς ὑπὸ τοῦ Fizeau ἀνακαλυφθείσης μεταθέσεως τῶν ραβδώσεων τοῦ φάσματος κινουμένης φωτεινῆς πηγῆς, διότι, οὐδὲν περὶ τούτου λέγων, ἐπανέρχεται εἰς τοὺς κεχρωματισμένους αὐτοῦ ἀστέρας, ἀναφέρει τὰς παρατηρήσεις τοῦ Sestini, εἰς ἃς καὶ πάλιν ἐπανέρχεται τῷ 1852 εἰς μεταγενέστε-

1) Ὁ τύπος ὁ ἐκφράζων ἀλγεβρικῶς τὸ συμπέρασμα τοῦτο καὶ χρῆσιμώσας διὰ τοὺς ἰσομένους ὑπολογισμοὺς εἶνε

$$\lambda'' = \lambda \left(1 \pm \frac{v}{V} \right),$$

ἐν ᾧ λ' καὶ λ εἶνε τὸ φαινομενικὸν καὶ τὸ πραγματικὸν μῆκος τοῦ κύματος· ν, ἡ σχετικὴ ταχύτης τῆς πηγῆς καὶ V ἡ ταχύτης τοῦ φωτός.

*) Ἰδὲ ἀριθ. 11, σελ. 204—206.

ρον αὐτοῦ ὑπόμνημα. Οὕτως, ἐπάγεται ὁ Cornu, τὸ δυνατόν τῆς ἀποδείξεως τῆς κινήσεως φωτεινῆς τινὸς πηγῆς διὰ τῆς μεταθέσεως τῶν ῥαβδώσεων τοῦ φάσματος οὐδεμίαν φαίνεται προξενήσαν αὐτῷ ἐντύπωσιν, διότι οὐχὶ μόνον δὲν ἀναγράφει τοῦτο ὡς συνέπειαν τῆς θεωρίας αὐτοῦ, ἀλλὰ οὐδὲ φαίνεται καὶ ἀν διακρίνας αὐτὸ ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ γάλ-λου φυσικοῦ. Τοῦτο, κατὰ τὸν Cornu, πρέπει ν' ἀποδοθῆ μᾶλλον εἰς τὸ μὴ εἰσέτι, κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, διαδοδομένον τῆς παρατηρήσεως τῶν ὑπὸ τοῦ Fraunhofer τὸ πρῶτον παρατηρηθεισῶν λεπτῶν τοῦ φάσματος ῥαβδώσεων, ὧν ἡ βάθεια γνώσις καὶ μελέτη πιθανώτατα ἐπέτρεψεν εἰς τὸν Fizeau νὰ φθάσῃ εὐχερῶς εἰς τὴν ἀληθῆ ἐρμηναίαν τῆς ἐπιδράσεως τῆς κινήσεως φωτεινῆς πηγῆς καὶ ν' ἀποφύγῃ τὴν ἄγονον ὁδὸν εἰς ἣν περιεπλάκη ὁ Doppler.

Εἶτα ὁ συγγραφεὺς, ἐξετάζων τὴν ἐπὶ τῆς μεθόδου τοῦ Doppler-Fizeau ἐπιδρασιν τῆς ἀνακαλύψεως τῆς φωτοανάλυσεως, παρατηρεῖ ὅτι, ὅπως ἡ μέθοδος αὕτη, ἐξελθοῦσα ἀπὸ τῶν χειρῶν τῶν φυσικῶν, ἐπενεργήσῃ ἐπὶ τοῦ πνεύματος τῶν ἀστρονόμων, ἀπηρετεῖτο ἡ πραγματικῶς δύο συνθηκῶν, αἰτινες μόνον διὰ μακροῦ χρόνου ἠδύνατο νὰ ἐπιτευχθῶσιν, ἤτοι α) ἀπηρετεῖτο ἡ διὰδοσις καὶ ἡ τελειοποιήσις τῆς σπουδῆς τῶν φωτεινῶν φασμάτων, καὶ β) ἡ βεβαιότης τῆς ἐν τοῖς φάσμασι τῶν ἀστέρων εὑρέσεως ῥαβδώσεων αἰτινες νὰ δύνανται νὰ χρησιμοποιηθῶσιν ὡς ἀφετηρία. Γνωστὸν τότε ἦτο, διὰ τῶν παρατηρήσεων τοῦ Fraunhofer, ὅτι αἱ δύο αὗται συνθήκαι ἦσαν πραγματοποιήσιμοι, ἀφοῦ ὁ δεινὸς οὗτος φυσικός εἶχε διαγράψῃ τὰ φάσματα διαφόρων ἀστέρων, ἐν οἷς ἀνεῦρε τὰς ῥαβδώσεις D καὶ h τοῦ ἡλιακοῦ φάσματος. Ἄλλ' αἱ παρατηρήσεις αὗται ἀνήκον μᾶλλον εἰς τὴν Φυσικὴν ἢ εἰς τὴν Ἀστρονομίαν, καθ' ὅσον ἔλειπεν ἡ κρίσιμος ἀφορμὴ τῆς προσηλώσεως τῆς ἐιδικῆς προσοχῆς τῶν ἀστρονόμων καὶ τῆς ἐξαναγκάσεως αὐτῶν εἰς τὴν φυσικὴν μελέτην τοῦ φωτός τῶν ἀστρῶν. Ἡ μεγάλη ὄθεν αὕτη κίνησις συνετελέσθη αἰφνης διὰ τῆς μεσολαβήσεως τῆς Χημείας, διὰ τῆς ἀνακαλύψεως τῆς φωτοανάλυσεως, τὰ ἔργα δὲ τοῦ Bunsen καὶ τοῦ Kirchhoff ἔσχον ἔκτακτον ἐπίδρασιν μέχρι τῆς Ἀστρονομίας, ἀφ' οὗ, μετὰ τοὺς χημικούς, ἀποκτήσαντας δι' αὐτῆς μεθόδους ποιοτικῆς ἀναλύσεως ἐξόχου λεπτότητος, οἱ φυσικῶς ἀμέσως μᾶλλον καταπλαγέντες ἦσαν οἱ ἀστρονόμοι, εἰς οὓς ἀπεκαλύπτετο δι' αὐτῆς οὐ μόνον ἡ χημικὴ τοῦ Ἥλιου σύστασις, ἀλλὰ καὶ οὐσιώδη γνωρίσματα τῆς συστάσεως τοῦ ἀστρου τούτου ὡς καὶ τὸ δυνατόν τῆς ἐπεκτάσεως τῆς μεθόδου ταύτης εἰς ἅπαντα τὰ οὐράνια σώματα.

Εὐμεταχείριστον ὥστε νὰ τὸ προσαρμώσωσιν εἰς ἀστρονομικὴν τινα διόπτραν καὶ ν' ἀναλύσωσι τὸ φῶς τῆς Σελήνης, τῶν πλανητῶν, τῶν ἀπλανῶν καὶ τῶν νεφελωμάτων, νὰ συγκρίνωσι δὲ τὰς ῥαβδώσεις τοῦ φάσματος τῶν ἀστρῶν τούτων μετὰ τῶν τῶν τεχνητῶν φώτων.

Ἐκ τῶν παρατηρήσεων αὐτῶν ἐπεται τὸ κεφαλαιώδες γεγονός ὅτι τὰ χημικὰ γήινα στοιχεῖα ὕδρογονον, νάτριον, μαγνήσιον, σίδηρος, κτλ., ὧν ἡ παρουσία ἐν τῷ ἡλιακῷ φάσματι ἐσημειώθη ὑπὸ τοῦ Kirchhoff, ἀνευρίσκονται καὶ ἐν τῷ τῶν ἀστέρων, ὅτι δὲ μεγάλη ἀναλογία ὑφίσταται μεταξύ τῶν ῥαβδώσεων τῶν φασμάτων τῶν ἀστέρων καὶ τῶν τῶν τεχνητῶν φώτων.

Μετὰ ταῦτα ὁ συγγραφεὺς ὁμιλεῖ περὶ τῆς ὑπὸ τοῦ Huggins ἔτη τινὰ μετὰ ταῦτα γενομένης παρατηρήσεως τῆς μικρᾶς μετακινήσεως τῶν διαφόρων ῥαβδώσεων τοῦ φάσματος, μετακινήσεως γενομένης πρὸς τὸ ἐρυθρὸν μὲν διὰ τινὰς ἀστέρας, οἷον τὸν Σείριον, πρὸς τὸ ἰκθίνον δὲ διὰ τινὰς ἄλλους, παρατηρῶν ὅτι τὸ φαινόμενον τοῦτο, ὅπερ οὐδὲν ἄλλο εἶναι ἢ τὸ ὑπὸ τοῦ Fizeau εἰκοσιν ἔτη πρότερον προσημειωθὲν καὶ λησμονηθὲν, ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὸν Huggins καὶ εἰς τὸν Maxwell ταυτοχρόνως, καὶ ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ ὑπὸ τοῦ Fizeau εὑρεθέντος τύπου, νὰ προβῶσιν ἐξ ἀφορμῆς τῆς μετακινήσεως τῆς ῥαβδώσεως F τοῦ ὕδρογονοῦ ἐν τῷ φάσματι τοῦ Σειρίου, εἰς ὑπολογισμὸν τῆς ταχύτητος τοῦ ἀστέρος τούτου καὶ νὰ εὑρωσιν οὕτω, διὰ τοῦ τύπου τοῦ Fizeau, ἀνακαλυφθέντος τὸ δεύτερον ὑπὸ τοῦ Maxwell, ὅτι ὁ Σείριος ἀπομακρύνεται τῆς Γῆς μετὰ ταχύτητος 29,4 μιλίων ἢ 47 χμ. ἐν 1 λ".

Η. Γ. ΒΑΛΣΑΜΑΚΗΣ.

(Ἀκολουθεῖ).

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΕΡΩΣ

ὑπὸ **Paul Bourget***.

Ἐπὶ τέλους διηρωτώμην, κατὰ τὰς μακρὰς κατὰ μόνας σκέψεις μου πρὸς τί νὰ μὴ δοκιμάσω νὰ ἐπανορθώσω τὴν μυστηριώδη τῆς τύχης μου καταστροφὴν; Ἐλεγον πολλάκις κατ' ἐμαυτὴν ὅτι ἤμην ἀνόητος μὴ δραττομένη τῆς παρεχομένης μοι εὐκαιρίας νὰ ζήσω τὸν ἀληθῆ βίον δι' ἀληθοῦς ἔρωτος, ἐν ἡλικίᾳ καθ' ἣν ἡ νεότης μου δὲν ἔπαυεν ἔτι νὰ ἦ ἀνθηρὰ. Μετὰ παρέλευσιν ἐτῶν τινῶν θὰ ἦτο λίαν ἀργά. Μεταξὺ Γεράρδου καὶ ἐμοῦ καὶ διὰ νὰ φθάσω μέχρις αὐτοῦ, ὅποια ἄρᾳ γε θὰ συνήτων προσκόμματα; Ὅλας τὰς προλήψεις, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἐμὴν σκέψιν καὶ συνείδησιν οὐδὲ ἐν καθήκον, — πλὴν τοῦ νὰ μὴ ψευσθῶ. Οὐδαμῶς παρεδεχόμεν ὅτι ὁ σύζυγός μου εἶχε δικαίως πραγματικὰ δικαιώματα ἐπ' ἐμοῦ καὶ οὐχὶ ἐγὼ αὕτη. Καθόσον ἐκεῖνος μὲ εἶχεν ἐκλέξει, — καὶ ἠνόουν νῦν τὸ πρᾶγμα, — διὰ νὰ θέσῃ τὴν χεῖρα ἐν ἀνάγκῃ ἐπὶ τοῦ ἑκατομμυρίου τῆς προικὸς μου, — ὁ δὲ κόσμος ἐσέβετο καὶ ἐτίμα αὐτόν. Καὶ σήμερον ἔτι δὲν παραδέχομαι ὅτι ὁ σύζυγός μου ἔχει ἐπ' ἐμοῦ πραγματικὰ δικαιώματα. Δὲν εἶχον ὑπο-

(*) Ἴδε ἀριθ. 12, σελ. 225—227.

χρέωσιν ἀπέναντι οὐδενός ἄλλου πλὴν τοῦ Θεοῦ καὶ ἐμοῦ, αἱ δὲ ἰδιαιτεραὶ μου βλάσται εἶχον καταπνίξει τὴν ἀρχικὴν μου εὐλάβειαν. Ἐλεγον κατ' ἐμαυτὴν ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν ἵνα ὁ δίκαιος Θεὸς θέσῃ ἐν ἐμοὶ τὴν ἀνάγκην ν' ἀγαπῶ καὶ ν' ἀνταγαπῶμαι, νὰ παρέχω τὴν εὐτυχίαν καὶ νὰ δοκιμάζω αὐτὴν, μόνον καὶ μόνον ὅπως αἰσθανθῶ ζωηροτέραν τὴν ἀκρωτηρίασιν τοῦ ἐγὼ μου τούτου. Τί ἀπελείπετο λοιπόν; Μὲνη ἡ ἀνάγκη νὰ σεβασθῶ ἐμαυτὴν. Ὅ,τι σοὶ ἔλεγον προηγουμένως περὶ τῆς διανοητικῆς μου ἐξεγέρσεως καὶ ἐρεθισμοῦ θὰ σοὶ φανῆ καθαρόν καὶ εὐαγές, ὅταν σοὶ εἴπω ὅτι ἡ γνώμη τοῦ κόσμου δὲν ἐβάρυνεν οὐδ' ἐπίστιγμὴν ἐν τῇ στήθῃ, ὡς ἐπίσης, οὐδ' ὁ σεβασμὸς πρὸς τὰς ἐκ τοῦ γάμου ὑποχρεώσεις. Δικαίως ἡ ἀδίκως οὐδένα ἕτερον πλὴν τῆς συνειδήσεώς μου ἀνεγνώριζον ζυγόν. Ἡ δὲ συνειδήσις μου μοὶ ἐπέτασσε νὰ μὴ ψευσθῶ· δὲν μοὶ ἐπέτασσε νὰ τηρήσω ὑποχρέωσιν, ἣν εἶχον ἀναλάβει, ἀγνοοῦσα τί πράττω, πρὸς ἄνδρα ὃν ἠγνόουν οἷος ἦτο. *Α! προετίμων ν' ἀποθάνω μᾶλλον ἢ νὰ προδώσω ἐκείνον οὗ ἔφερον τὸ ὄνομα καὶ νὰ παίζω τὴν θλιβεράν κωμωδίαν τῆς κρυφίας συζυγικῆς ἀπιστίας, ὑφισταμένη πάσας αὐτῆς τὰς ἀθλιότητας, τὰς φρικτάς ἀμοιβαίας συγκαταβάσεις, τὸν εἰδεχθῆ διχασμόν. Ἐὰν ὅμως οὐδὲ κωμωδία ὑπῆρχεν, οὐδὲ συγκατάθεσις, οὐδὲ διχασμὸς; Ἐὰν ὁ Γεράρδος καὶ ἐγὼ εἴχομεν τὸ θάρρος νὰ περιφρονήσωμεν τὴν φαρισαϊκὴν αὐτὴν κοινωνίαν, νὰ παραδοθῶμεν ὁ εἰς εἰς τὸν ἄλλον φανερώς, νὰ ἐνώσωμεν ἐλευθέρως τὰς θελήσεις καὶ τὰς μοίρας ἡμῶν, λαμβάνοντες ὑπ' ὄψει πάσας τὰς συνεπειάς, ποῦ ἐν πᾶσι τούτοις ὑπῆρχε τὸ σφάλμα; Ἐγὼ δὲν ἔβλεπον αὐτὸ οὐδαμοῦ καὶ τούτο μόνη ἐγὼ προέτεινα εἰς τὸν Γεράρδον, προσφέρων αὐτῷ ὁλόκληρον τὴν ζωὴν μου εἰς ἀντάλλαγμα τῆς ἰδικῆς του, κατόπιν μιᾶς ἐκ τῶν ἐσωτερικῶν ἐκείνων διαμαχῶν ἐξ ὧν ἐξέρχεται τις ἄξιός νὰ μετατρέψῃ δι' ἑνὸς κτύπου τὴν ὑπαρξίν αὐτοῦ· διότι τότε κατέρχεται τις μέχρι τῶν μυχιαιτάτων τῆς ψυχῆς καὶ τῆς διανοίας αὐτοῦ. . . Ὅφειλόν ν' ἀποδώσω τῷ Γεράρδῳ τὴν δικαιοσύνην ταύτην, ὅτι ἀπεδέξατο τὴν πρότασίν μου μετὰ θέρμης ἢ ὅποια ἐθέριε τὴν καρδίαν μου. Τί θ' ἀπεγινόμεν κατόπιν τοιούτου διασθήματος ἐὰν ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ διέβλεπον τὸ ἴχνος ἐκείνου τοῦ ἐνδοξασμοῦ, τὸ ὅποιον δεικνύει εἰς μίαν γυναῖκα ὅτι ἠπατήθη ὡς πρὸς τὸ αἶσθημα, ὅπερ ἐνσπείρει; Φεῦ! Καλλίτερον θὰ ἦτο, πιθανῶς, δι' ἐκείνον καὶ δι' ἐμὲ νὰ εἴμεθα ὅμοιοι, ἐκείνος μὲν πρὸς τοὺς ἐπιδιώκοντας τὰς ἐρωτικὰς κατακτήσεις, οἱ ὅποιοι ἀγαπῶσι γυναῖκά τινα τοῦ κόσμου ὡς ἄνθρωποι τοῦ κόσμου, ἐγὼ δὲ πρὸς τὰς τολμηρὰς ἐκείνας, αἱ ὅποιαι γινώσκουσι νὰ κρατῶσι τὸ βιβλίον τῆς καρδίας αὐτῶν εἰς διπλοῦν! Καὶ ἐν τούτοις, δὲν εἶμαι τεθλιμμένη, διότι ὑπερεπήδησα τὰς ιδέας, ἃς ἐδιδάχθη—τεθλιμμένη μέχρι θανάτου, ὅταν ἀναμιμνήσκωμαι τὰς ὥρας ἐκείνας πᾶλης γενομένης ἐξ ἴσου, ἡρωικῶς μὲν ὑπὸ τινα ἔποψιν, βλακώδους δὲ ὑπὸ ἄλλην. . . Ἀλλὰ τὰ γενόμενα οὐκ ἀπογίνονται.

Μία λεπτομέρεια θὰ σοὶ καταδείξῃ κάλλιον πάσης ἄλλης φράσεως μέχρι τοῦ σημείου ἠθικοῦ παροξυσμοῦ εἶχον φθάσει. Ἀποῦ ἐλάβομεν τὴν ὀριστικὴν ἀπόφασιν, παρεκάλεσα θερμῶς τὸν Γεράρδον νὰ ἀπέλθῃ πρῶτος καὶ νὰ μὲ περιμείη ἐν Ἀγγλίᾳ. Ἡξεύρεις δὲ τί ἐσκόπεον; Μοὶ ἐφαίνετο ἀπεχθές ν' ἀπέλθω τοῦ μεγάρου ὡς κακοῦργος καὶ κρυπτομένη. Ἐπεθύμουν λοιπόν, πρὸ τῆς ἀπελεύσεώς μου νὰ λάβω συνέντευξιν μετὰ τοῦ συζύγου μου καὶ νὰ ἀναγγείλω αὐτῷ παραρησίαν τὴν ἀπόφασίν μου. Ἐνόμιζον ὅτι ἐὰν ἔλεγον αὐτῷ τὰς θλίψεις μου, τὴν πρὸς αὐτὸν περιφρονήσιν μου καὶ τὰς ἐλπίδας μου, θὰ μὲ ἐλάφρυνε τοῦτο κατὰ πολλὰ. Καὶ ὅμως φεῦ! ἠναγκάσθη καὶ τοῦτο νὰ παραιτηθῶ τοῦ σχεδίου, ἀναγνώσασα ἐν τῷ κώδικι τῆς πολιτικῆς δικονομίας τὰ ἄρθρα τὰ σχετιζόμενα πρὸς τὰ δικαιώματα ἐμοῦ καὶ πρὸς τὰ τοῦ κ. Ὠδρῦ. Οἶαν ἡμέραν ὄργις διήλθον μόνη μετὰ τοῦ μικροῦ ἀνὰ χεῖρας βιβλίου, δι' οὗ ἐμάχθην—διότι ἡ ἄγνοιός μου ἐξισούτο πρὸς τὴν ἄγνοιαν παιδός.—ὅτι ὁ σύζυγός μου ἠδύνατο βίξ νὰ μ' ἀναγκάσῃ νὰ ζῶ ὑπὸ τὴν αὐτὴν καὶ αὐτὸς στέγην, ὅτι αἰτήσις, πρὸς χωρισμὸν τῶν τοῦ βίου ἔστω μόνον, μοὶ ἦτο ἀπηγορευμένη διότι οὐδὲν ἠδυνάμην νὰ ἐπικαλεσθῶ κατ' αὐτοῦ ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου ὀριζομένων αἰτιῶν Οὐδεμίαν ὑλικὴν βίαν μετεχειρίσθη κατ' ἐμοῦ. Δὲν εἶχε καταδικασθῆ εἰς οὐδεμίαν ποινὴν ἀτιμωτικὴν. Ἐὰν δὲ ἀπὸ ἐτῶν διετῆρει καὶ εἶχεν ἐρωμένην δὲν ἐνδιητάτο αὐτὴ ἐν τῇ αὐτῇ οἰκίᾳ. Θηρίον τραυματισθὲν δὲν ἔχει ἐν τῇ καρδίᾳ ἀγριωτέραν λύσσαν ἐκείνης, ἣν ἠσθάνθη ἐγὼ ὅταν ἐν τῷ κώδικι ἐκείνῳ τῆς ἀδικίας εὗρισκον τὰ ἀνοικτήριμα ἴχνη τῶν ἀνδρῶν, οἱ ὅποιοι ἐδέσμευσαν ἡμᾶς τὰς γυναῖκας διὰ σιδηρῶν δεσμῶν. Ἡ παιδικὴ μου ἀγανάκτησις ἔσχε τὸ ἐξῆς τοῦλάχιστον ἀποτέλεσμα, ὅτι ἐξουδετέρωσεν ἐν ἐμοὶ πᾶν ἴχνος σεβασμοῦ,—τὸ μικρὸν ἀπομείναν,—πρὸς τὰς κοινωνικὰς προλήψεις. Ἀπῆλθον λοιπόν τῆς οἰκίας τοῦ κ. Ὠδρῦ φρίσσουσα, ἀλλ' ὑπερήφανος ἐνδομύχως, ὑπερήφανος, διότι ἔπραττον οὕτως ὡς μὴ δυναμένη νὰ πράξω ἄλλως. Ὅταν δὲ τὸ ἀτμόπλοιο, ὅπερ ἔφερε πρὸς τὸ Φόλξτον ἤρξατο νὰ διασχίξῃ τὰ κύματα, ὅταν εἶδον τὰς ἀκτὰς τῆς Ἀγγλίας νὰ προκύπτωσιν ἐκ τῆς θαλάσσης, τὰ ἰστία τῶν πλοίων, τὴν πτῆσιν τῶν λάρων, τὸν εὐρὺν οὐρανόν, τὸ ἀτελεύτητον τῶν κυμάτων, ἐπίσης τὸ ἀτελεύτητον βίου ἀγνώστου πρὸ ἐμοῦ, οὐδὲ μία τύψις συνειδότης ἐπικρανε τὴν ζωηρὰν μέθην τῆς ἐλπίδος εἰς ἣν ἐγκατελίμπων ἐμαυτὴν,—ὡς πεφυλακισμένος καὶ ὡς ἐκ θαύματος ἀπελευθερούμενος.

Κατωκίσαμεν τότε ὁ Γεράρδος καὶ ἐγὼ ἐν τινι πολίχνῳ κειμένη εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς νήσου Οὐάτ, ἣτις ἀποτελεῖ πλήρη πρασιᾶς ὄασιν, ἔνθα ἅπαντες οἱ ταξιδιωταὶ ὄνειροπολοῦσι τὴν ἀπόλαυσιν ἀθανάτου εὐτυχίας. Ἡ οἰκία ἡμῶν, ἣτις ἀπεκαλεῖτο ἀγροτικὴ καλύθη, ὡς ἐκ τῶν ὑψηλῶν αἰγείρων τοῦ κήπου, ἔκειτο εἰς ἀπόστασιν πεντακοσίων μέτρων ἀπὸ τῆς θαλάσσης, εἰς τὴν ἄκραν μιᾶς χαράδρας, ἐν ταῖς ὁ-

ποιαίς ἢ πρασίᾳ φύεται ὡς ἐν πλήρει λειμῶνι παρά τὴν γειτνίασιν τοῦ Ὁκεανοῦ. Δὲν δύνῃμαι νὰ σοὶ δηγηθῶ τὴν ἱστορίαν τῶν δύο πρώτων ἐτῶν τῆς ἐκουσίας. Ὅτι ἐν παρομοίᾳ στενῇ σχέσει ἐνυπάρχει, ἐξορίας μου διαφαίνεται καὶ διαγράφεται μόνον καθ' ἣν στιγμὴν τὰ δύο πρόσωπα, τὰ συνενωθέντα πρὸς ἄλληλα, διὰ τε τὸ καλὸν καὶ διὰ τὸ κακόν, ἄρχονται ὡς λέγουσιν οἱ Ἄγγλοι, νὰ ἐξετάζωσιν ἀμοιβαίως τοὺς χαρακτῆρας αὐτῶν. Κατὰ τὰς πρώτας στιγμὰς ἐκαστοῦ πάθους, πρὸ πάντων ὅταν αὐταὶ διέρρουσαν ὑπὸ πιρσιτάσεις ρωμαντικῆς, ἡ καρδία παθαίνει οἰονοὶ παραζάλην. Ἀριθῶς δὲ καθ' ἣν στιγμὴν ἡ παραζάλη ἐκείνη λήγει, προβάλλει τὸ ζήτημα τοῦ μέλλοντος. Κατ' ἐκείνην τὴν ψυχολογικὴν στιγμὴν, κρίνονται τὰ άτομα ἀμοιβαίως, διαβλέπουσι τὸ ἓν τὸ ἄλλο. Αἱ διαφοραὶ ὡς πρὸς τὸν χαρακτῆρα ἀποκρυβεῖσαι μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης ὑπὸ τῆς πρώτης μέθης, ἀποκαλύπτονται γυμναί. Συμβαίνει δὲ τότε ὅτι ἀφυπνίζεται τις ἐκ τοῦ ὠραιοτέρου ὄνειρου, ὡς ἐγένετο εἰς τὸν Γεράρδον καὶ εἰς ἐμέ, μετὰ τῆς τραγικῆς πραγματικότητος διαπραχθείσης πλάνης, τῇ φορᾷ ταύτῃ ἀνεπανορθώτου. Naί, φίλε μου, ἀνευ οὐδενὸς κλονισμοῦ, ἀνευ οὐδεμιᾶς ἐκ τῶν σκηνῶν ἐκείνων τῶν πικρῶν καθ' ἃς ἀτιμάζεται ὑλόκληρον παρελθὸν ἰδεῶδες διὰ λόγων καὶ βλεμμάτων μὴ λησμονουμένων, χωρὶς οὐδεμίαν νὰ ἐπέλθῃ μεταβολὴ εἰς τὰς καθημερινὰς ἡμῶν ἀνάγκας, κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ τρίτου ἔτους τῆς ἐκεῖ διαμονῆς ἡμῶν ἐσχηματίσαμεν τὴν μοιραίαν πεποίθησιν τὴν συμπεριλαμβανομένην ἐν τῇ ἐξῆς ἀπλουστάτῃ, ἀλλὰ καὶ σπαραξικαρδίῳ λέξει: Ἡπατήθημεν. Ἦτο γεγονός, πασιφανέστατον δι' ἀμφοτέρους ἡμᾶς ὡς ὁ ἥλιος ἐν τῷ διαυγεί οὐρανῷ, ὅτι ὁ εἰς δὲν ἐπλήρου τὴν καρδίαν τοῦ ἑτέρου, ὅτι δὲν ἤρχομεν ὁ εἰς εἰς τὸν ἄλλον. Ἐκεῖνος ἦτο ὅτι καὶ νῦν ἔτι, ἦτοι ἀνὴρ ὑπὸ τῆς φύσεως πλασθεὶς διὰ δράσιν ὠφέλιμον καὶ θετικὴν. Ἐχει ὅλας τὰς κυριωτέρας ἀρετὰς ἀνδρὸς δράσεως. Εἶναι εὐθύς τὸν χαρακτῆρα, κέκτῃται θέλησιν ἀδιάσειστον, διορατικότητά καὶ ἐπιμονήν. Μολονότι μεγάλῃ καὶ διηνεκῇ καταβάλλει προσπάθειαν ὅπως μοὶ ἀποκρύπτῃ τὰ αἰσθηματά του, ἐπειδὴ ὅμως ὕψιστον εἶχον ἐνδιαφέρον ν' ἀναγνώσω ἐν τῇ καρδίᾳ του τὸ μέλλον τῆς συνενώσεως ἡμῶν, παρετήρησα ὅτι ἐγενῆτο ἐν αὐτῷ χάυνωσις τις καὶ κατὰπτωσις. Δὲν ἦτο δυσχερὲς νὰ διακρίνω τὸ αἴτιον τούτου. Ὁ Γεράρδος ἐστενοχωρεῖτο, ἀπλούστατα. Ἡ ἀπόφασις, ἣν ἔλαβε παραιτούμενος χάριν ἐμοῦ τοῦ σταδίου του καὶ τοῦ ἐν Γαλλίᾳ βίου, εἶχε περιουσίαν εἰς τρόπον λίαν παράδοξον τὸ σταδίον τῆς δραστηριότητός του. Πᾶσα φιλοδοξία ἦτο αὐτῷ ἀπηγορευμένη τοῦ λοιποῦ καθὼς καὶ πᾶσα δραστηρία ἐνέργεια καὶ πάλη. Ἡσθάνετο μὲν τούτο, ἀλλ' ἴσως χωρὶς νὰ τὸ ὁμολογήσῃ εἰς ἑαυτὸν, διότι ὀφείλω νὰ ἀναγνωρίσω ὅτι οὐδέποτε ἐπὶ τοῦ προσώπου αὐτοῦ παρετήρησα τὰ ἔχνη ἐκεῖνα τῆς ἐσωτερικῆς πάλης ἢ ὅποια παρέχει ἀφορμὴν εἰς μίαν γυναῖκα νὰ εἴπῃ μετὰ μεγάλης εἰρωνείας: Μὲ ἤρρεσαν, ἀλλὰ χωρὶς νὰ μὲ ἀγα-

πήσῃ. Τί ἐσκέφατο; . . . Οὐχί. Εἶχεν ὑποστῆ ἠθικὸν ἐκνευρισμόν, τοσοῦτω μᾶλλον ἀνίατον ὅσῳ ἐφαίνετο ἀσυναίσθητος· ὅπερ ὅμως χεῖρον, καὶ ἐγὼ ὑφιστάμην ἀνλόγον κρίσιν. Ἐπίσης ἐν τῷ ἔρωτι ἐκείνῳ δὲν εὐρισκον τὴν ὄψιν ἐκείνην τοῦ αἰσθηματος, ἣν ἐζήτει ἡ καρδία μου. Ὁ Γεράρδος μετ' ὅλα τὰ χαρίσματα τῆς ἀγνότητος, τῆς εὐγενείας καὶ τῆς ἀγαθότητος τῆς ψυχῆς στερεῖται φαντασίας καί, διὰ νὰ εἴπω τὰ πάντα, ποιήσεως. Καὶ ἐν τούτοις ἡ παράδοξος μεναξία ἐν τῇ νεανικῇ ἡλικίᾳ μου, εἶχε, τουναντίον, λεπτύνει ἐπὶ τὸ φιλασθενικώτερον ἐν ἐμοὶ τὸ αἰσθημα τοῦ ρωμαντισμοῦ καὶ τὴν πρὸς τὴν ὄνειροπόλησιν τάσιν. Εἶχον ἀνάγκην ἐνδείξεων τρυφερότητος, ἧς ὁ τύπος νὰ ἐπιτίθεται ἐπὶ τῶν ἐλαχίστων λεπτομερειῶν τοῦ κοινοῦ βίου. Ἐψυχραίνονην ἐπὶ τῇ ἐλαφροτέρᾳ ἐνδείξει ἀδιαφορίας καὶ πᾶν ὅτι δὲν ἦτο διηνεκῆς σεβασμὸς καὶ ἀγάπη πρὸς ἐμέ καὶ εὐχαρίστησις ψυχικῆ, ἣν ψυχρὸν. Θὰ ἤμην ζωηρὰ καὶ ἀνθηρὰ μόνον ἐν ἀτμοσφαιρᾷ ἀγάπης πάντοτε ζωηρᾶς διατηρουμένης. Ὡς ἀπαντες ἐκεῖνοι οἱ ὅποιοι ἐζήσαν ἐπὶ πολὺ μόνον, μόνον διὰ τῆς σιγῆς ἤμην εὐτυχῆς ἢ δυστυχῆς, εἶχον δὲ παρατηρήσει τότε ἐν τῇ σιγῇ τοῦ Γεράρδου τὴν φρικαλέαν ἀλήθειαν ὅτι δὲν μὲ ἠγάπα ἀλλ' ἢ ἐκ καθήκοντος μόνον.

(Ἐπεται τὸ τέλος).

A. ΓΡΑΜΜΑΤΟΠΟΥΛΟΣ.

ΕΤΑΙΡΕΙΑΙ ΚΑΙ ΣΥΛΛΟΓΟΙ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ.

Συνεδρία τῆς 11 ἰανουαρίου.

Ἐν πρώτοις ἀναγινώσκονται συνεσταλμένα, ἴσως ἔνεκα τοῦ ψύχους, τὰ πρακτικὰ προτέρας συνεδρίας, καθ' ἣν μακρὰ ἐγένετο συζήτησις περὶ τῆς συντακτικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Συλλόγου, καὶ μετὰ τὴν ἐπικυρωσιν αὐτῶν, τὰ πρακτικὰ τῆς πρὸ δεκαπενθημερίας γενομένης συνεδρίας, ἅτινα ἐπίσης κυροῦνται.

Ἀνακοινωθείσης δὲ περιλήψεως τῆς ἀλληλογραφίας καὶ προταθέντων τῶν νέων μελῶν, τῇ προτάσει τοῦ προεδρείου, ὀνομαζόμενοι τρεῖς εἰδικαὶ ἐπιτροπαί, ἡ μὲν πρὸς διοργάνωσιν καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐσπερίδος τινὸς ὑπὲρ τοῦ πατρὸς τῶν συλλόγων, ἡ δὲ πρὸς σύνταξιν καὶ αὐθις, λέγομεν δὲ καὶ αὐθις διότι ὁμοία ἐργασία ἐγένετο κατὰ τὸ ἔτος 1884, καταστατικοῦ τοῦ Συλλόγου καὶ ἡ τρίτη πρὸς συλλογὴν καὶ ταξιθέτησιν τῶν χειρογράφων τοῦ ἀειμνήστου Ἡροκλέους Βασιάδου, ἀποτελεσθεῖσα ἐκ τοῦ προέδρου τοῦ Συλλόγου κ. Ἄν. Χρηστίδου καὶ τῶν κ. κ. Χρ. Χατζηρηόστου, Ὁδ. Ἀνδρεάδου, Θ. Σαλτέλη καὶ Πανταζίδου. Ὡς γνωστόν, ὁ αἰδιμος ἀνὴρ θανὼν κατέλιπε πλεῖστα χειρόγραφα, πραγματείας, διατριβὰς καὶ ἄλλα ἀνέκδοτα, ἐρεθθέντα δὲ κατὰ τὴν γενομένην ἀπογραφὴν τῆς βιβλιοθήκης αὐτοῦ. Τὰ

χειρόγραφα ταῦτα πρόκειται ὑπὸ τῆς εἰρημένης ἐπιτροπῆς νὰ ἐξετασθῶσι καὶ νὰ τακτοποιηθῶσι. Πεποιθασμεν δὲ ὅτι ἐπίσης φροντίς γενήσεται περὶ δημοσιεύσεως αὐτῶν. Νομίζομεν δὲ ὅτι τὸ ἀρίστον μνημεῖον τῷ τοσοῦτον ὑπὲρ τοῦ ἔθνους μογήσαντι ἀνδρὶ ἔσται ἡ ἐκδοσις τῶν ἀπάντων αὐτοῦ, τῶν τε δημοσιευθέντων καὶ μὴ ἐν σειρᾷ τόμων, πρὸς τοῦτο δὲ ἀνὴρ φιλόμουσος προθύμως, ὡς οὐδαμῶς ἀμφιδύλλομεν, καταβαλεῖ τὴν ἀπαιτουμένην δαπάνην.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συλλόγου, ἰατρός κύριος Ἄν. Χρηστίδης, παραχωρήσας τὴν ἔδραν αὐτοῦ τῷ ἑτέρῳ τῶν ἀντιπροέδρων κ. Χρ. Χατζηκρήστου, ἀναγινώσκει πραγματείαν «περὶ τῆς ἐπιστημονικῆς μεθόδου ἐν τῇ ἀρχαίᾳ καὶ νεωτέρᾳ ἰατρικῇ», καθ' ἣν ἀνεκάλεσε πρῶτον εἰς τὴν μνήμην τῶν ἀκρωμένων ὅσα ἄλλοτε περὶ τῆς ἀρχῆς καὶ τῆς ἀναπτύξεως τῶν φυσικῶν καὶ ἰατρικῶν ἐπιστημῶν διελέξετο· ἰδίᾳ δὲ ὑπέμνησε τὴν ἐπιστημονικὴν μέθοδον τῆς ἐρεῦνης τῶν ἀρχαίων, ἣν καὶ μέθοδον ἐκ τῶν ὑστέρων ὀνομάζομεν, καθ' ἣν ἀντίθεσιν πρὸς τὴν ἐκ τῶν προτέρων, τὴν μόνον ἔγαθὴν καὶ κρατοῦσαν ἐν ταῖς φυσικαῖς ἐπιστήμασι. Ἔστι δὲ ἡ μέθοδος οὐχὶ κυρίως Ἱπποκρατικὴ, ἀλλὰ μᾶλλον Ἑλληνικὴ, διότι κατὰ τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ τοῦ Ἱπποκράτους πολλῶν αὐτοῦ ἀρχαιοτέρα ὑπῆρξε. Ταῦτα προσημασάμενος, ἐρωτᾷ ἐὰν ὁ Ἱπποκράτης ἐχρήσατο τῇ μεθόδῳ ταύτῃ ἢ ὑπέκλυεν εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τῶν πρὸ αὐτοῦ δογματικῶς περὶ φύσεως ἐν γένει ἀποφθναμένων, καὶ πρὸς διαλεύκανσιν τῆς ἀπορίας ταύτης προβαίνει εἰς συντομοτάτην ἐκθεσὶν τῶν φυσιολογικῶν καὶ φιλοσοφικῶν ἀρχῶν τῶν πρὸ τοῦ Ἱπποκράτους φυσικῶν φιλοσόφων τῶν παραδειχόμενων ἐν τῶν τεσσάρων στοιχείων: πῦρ, ὕδωρ, ἀήρ καὶ γῆ, ὡς ἀρχὴν τῶν ὄντων καὶ τῶν φαινόμενων τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου· εἶτα τὰς περὶ χυμῶν θεωρίας τῆς ἐπ' οὐδεμιᾶς παρατηρήσεως ἢ πείρας βασιζομένης. Ὅτι δὲ ὁ Ἱπποκράτης καὶ ἡ Κνιδίᾳ καὶ Κνιδία σχολῇ ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν φιλοσόφων παρεδέξατο τὴν συνδρομὴν τῶν στοιχείων καὶ τοὺς χυμοὺς, τελευταίως ὅμως συνυπάρχοντας, ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ἐν ἰσορροπία ὑγιαίνειν ἐν ἀνισορροπία δὲ κάμνοντι. Κατὰ τῶν κ. Ἄν. Χρηστίδην, ἡ Ἱπποκρατικὴ αὐτὴ ἀρχὴ τῆς φυσιολογικῆς τοῦ ἀνθρώπου ὑποστάσεως δὲν ἐβασίζετο ἐπὶ τῆς ὑπ' αὐτοῦ ἐνθέρμως ὑποστηρικθείσης ἐπιστημονικῆς μεθόδου, ἣν ἐφήρμοσε μόνον πρὸς ἐξήγησιν τῶν παθολογικῶν φαινομένων γενικῶς, ἐνθ' ἣ Κνιδία Σχολῇ εἰδικῶς ἠσχολήθη καὶ εἰς τὴν περιγραφὴν καὶ ἐξήγησιν τῶν φαινομενικῶν ἀσημάντων παθολογικῶν συμπτωμάτων, ὡς ἡ σύγχρονος ἰατρικὴ, προληφθεῖσα εἰς τοῦτο ὑπὸ τῆς Κνιδίας. Ἡ διαφορὰ αὕτη προεκάλεσε τὴν μῆνιν τοῦ Ἱπποκράτους, θεωρήσαντος περιττὴν ὄλωσ τὴν ἐπὶ τῇ βαθεῖ εἰδικῶν διαφορῶν ὑποδιαίρεσιν τῶν ἀσθενειῶν, εἶτα ἱστορικῶς κατέδειξε: πῶς ἡ ἀτελής ἐφαρμογὴ τῆς ἐπιστημονικῆς μεθόδου ἐγεννήσε τὴν Δογματικὴν Σχολὴν, παραγκωνισθεῖσαν ἐπὶ τῶν Ἀλεξανδρινῶν ὑπὸ τῆς Ἐμπειρικῆς τῆς βασιζομένης μόνον ἐπὶ τῆς πείρας· πῶς κατὰ τὸν 17ον διὰ τῆς ἀνακαλύψεως τῆς κυκλοφορίας τοῦ αἵματος ὑπὸ τοῦ Harvey, κατὰ τὸν 18ον διὰ τῶν τεραστῶν προσόδων τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν, προσέλαβεν ἐν τῇ φυσιογνωσίᾳ καὶ τῇ Ἰατρικῇ κύρος καθολικὸν

διὰ τῆς πείρας, τοῦ πειράματος καὶ τῆς παρατηρήσεως.

Μετὰ τὸ τέλος τοῦ ἀναγνώσματος τοῦ κυρίου κ. Χρηστίδην ὁ προεδρεύσας κ. Χρ. Χατζηκρήστου ἐξέφρασε τὰς εὐχαριστίας τοῦ Συλλόγου τῷ ἀναγνῶντι καὶ διέλυσε τὴν συνεδρίαν.

Ἡ ΚΟΣΜΟΠΟΛΙΣ

τοῦ **Paul Bourget**.

Ὁ ἀναγνώστης ἐπὶ τέλους, ὀλίγον περὶ τούτων φροντίζων, λέγει καθ' ἑαυτόν: «Ἐς ἄλλοτε μανθάνω τί σημαίνει κοσμοπολίτης. Ἐν γὰρ τῷ παρόντι ἴδωμεν τὸ συμπῆγμα τῶν διαφόρων τούτων γενῶν ἐν κεκλεισμένῳ δοχεῖῳ. ἴδωμεν οὐχὶ τὴν Κοσμοπολίαν, ἀλλὰ τὸν Μικρόκοσμον».

Καὶ διαβλέπει τῷ ὄντι τὸν μικρόκοσμον ἐν τοῖς ἀναπαραστατικοῖς τούτοις τύποις, ὧν τινὲς μὲν φαίνονται μοι ὄντες ἀκριδέστατοι, ἄλλοι δὲ ἀμφισβητήσιμοι πῶς.

Ὁ Γερμανοῖδρανλίτης φαίνεται μοι καλῶς περιγραφόμενος, μετὰ τῆς ἐπιφυλάξεως ὅτι κάλλιστα ἠδύνατο νὰ ἦ καὶ Γαλλοῖδρανλίτης — ἐπίσης καὶ Γερμανὸς ἔτι, Γάλλος ἢ Ἰταλὸς χωρὶς νὰ ἦ ἰσραηλίτης. Ἔστιν ὁ ἄνθρωπος τῶν χρημάτων, πεπρωκισμένος θαυμασίως διὰ προσόντων συντελούντων ὅπως κερδαίνῃ χρήματα, χρησιμοποιοῦν δὲ, κάτοχος γενόμενος αὐτῶν, τὴν δύναμιν ταύτην ὑπὲρ τοῦ συμφέροντος καὶ τῶν ματαιοδοξιῶν αὐτοῦ. Ἡ παράστασις δὲ τῆς εἰκόνης ταύτης ἐστὶν λίαν ἐπιτυχῆς, ἄνευ κάσματος τινος, μετὰ πολλῆς δὲ δυνάμεως. Κατ' ἐμὴν γνώμην, ἐστὶ τὸ καλλίτερον καὶ μᾶλλον ἐπιτυχὲς μέρος ὅλου τοῦ ἔργου. Μία δὲ αὐτῆς σελίς, καθ' ἣν ὁ ἡμέτερος τραπεζίτης ἐξηγεῖται πρὸς τὴν θυγατέρα αὐτοῦ τίνος ἔνεκα προτιμᾷ καθολικὸν γάμον, ἐστὶν ἀριστούργημα.

Ἡ Ἀγγλίς, μετὰ τοῦ τετραγωνικοῦ αὐτῆς πάγωνος, μετὰ τῆς ὀλίγον βραχείας ρινὸς αὐτῆς, τοῦ εὐρέος μετώπου καὶ τοὺς ἀστράπτοντας ὀφθαλμοὺς καὶ τὴν ἰσχυρὰν καὶ ἐναργῆ αὐτῆς θέλσιν, τὴν ἀκραίφνῃ εἰς τὸ καθῆκον ἀφοσίωσιν, ἐστὶν ἐπίσης καλὴ, καὶ μᾶλλον ἐθνικὴ, διακρινομένη μᾶλλον τῶν ἄλλων ἐπὶ ἀκριδέσει χαρακτῆρι τῆς φυλῆς.

Ἡ Ἑνετῆ. . . ὁ Θεὸς μου, ἡ Ἑνετῆ ἐστὶν Μιλανέζα τοῦ Stenthal. Οὐδαμῶς δύναμαι νὰ παράσχω τῷ ἀναγνώστῃ πλείονας λεπτομερείας οὐδὲ νὰ εἶπω τί κυρίως ἐστὶ Μιλανέζα τοῦ Stenthal, ἀλλὰ εὐχερῶς θὰ μὲ ἐνοήσῃ οὗτος μανθάνων ὅτι ἡ Γαλλία πᾶσα βρῖθαι γυναικῶν, ἐχουσῶν τὸν χαρακτῆρα Μιλανέζης τῆςδε. Ὁ χαρακτῆρ οὗτος κυρίως δὲν ἀντιπροσωπεύει ἐθνικότητα, ἀλλὰ ἰδιοσυγκρασίαν, ἡμᾶλλον ἡλικίαν. . . Πολλὰί γυναῖκες, διατρέχουσαι τὸ τριακοστὸν, πέμπτον ἢ τεσσαρακοστὸν ἔτος ἔχουσι τὸν χαρακτῆρα τοῦτον. . . Μὲ ἐνοήσατε ἀρκούντως.

Ὁ Ἀμερικανὸς ἐξέπληξέ με ὀλίγον. Εἶνε κτῆνος χάριεν, σταθερόν, ἀναίσθητον ὅπως ὀλόκληρος ἡ Ἀ-

*) Ἰδε ἄριθ. 12, σελ. 228—256.

μερικῇ. Ὁ συγγραφεὺς προστιθεὶς καὶ τὴν λέξιν «ἰσχυρογνώμων», τοῦθ' ὅπερ παρέχει μὲν τῷ ὄντι χαρακτηρισμὸν Ἀμερικανοῦ, ἀλλ' ὁ ἦρωσ ἀυτοῦ Maitland, ὅστις εἶναι ἀνὴρ φιλήθορος καὶ ράθυμος, ὅστις ἄγεται καὶ φέρεται χωρὶς καθ' ὄλην τὴν μυθιστορίαν νὰ παράσῃ δείγμα τῆς θελήσεως αὐτοῦ, ἀφίσταται τοῦ χαρακτῆρος τούτου.

Ὁ Πολωνὸς ἐστὶν λίαν περιεργός. Ἐσμὲν ἐξοικειωμένοι πρὸς τὸν εὐκαμπτον, ἐπιδέξιον καὶ πονηρὸν Σλάβον. Ἴδου ὁ,τι κλασικόν. Ἀλλ' ὁ κ. Bourget παρέσχεν ἡμῖν τὴν εἰκόνα τοῦ Πολωνοῦ ὅλως διάφορον. Ὁ Πολωνὸς αὐτοῦ ἐστὶν ἀεὶποτε βλάξ καὶ ἐξηρηθισμένος. Οὗτος ἐκμαίνεται ὡς καταγίγς. Φονεύει τοὺς πάντας, ἐξαιρέσει ἐκείνων, οὓς ἐπιθυμεῖ χάριν ἑαυτοῦ, διανέμει καὶ δέχεται πυροβολισμοὺς δίκην βροχῆς. Ἐστὶ τύπος ἀνθρώπου κτηνώδους καὶ ὀρμητικοῦ. Τοιοῦτοι ὑπάρχουσι πολλοὶ ἐν Πολωνίᾳ, ἀλλὰ καὶ πανταχοῦ ἐπ' ὀλίγον ὁ χαρακτῆρ οὗτος φέρεται.

Οἱ Νέγροι, διότι φέρονται καὶ Νέγροι, ἔχουσι νεγρικὸν χαρακτῆρα. φέρονται δύο εἶδη Νέγρων, τὸ μὲν ἐστὶν ἀφωσιωμένον, λεπτόν καὶ ἱπποτικόν, τὸ δὲ ἄλλο μοχθηρὸν, ἐκδικητικόν, φρικαλέως δὲ ἄπιστον. Ἴδου ὁ χαρακτῆρ τοῦ Νέγρου. — Ὁ συγγραφεὺς ἐξηγεῖται ἡμῖν τὸδε ὅτι ὁ Νέγρος ἐστὶν ἄλλοτε μὲν ἀφωσιωμένος μέχρι θυσίας, ἄλλοτε δὲ σκληρότατος, ψυχρὸς ἅμα καὶ πονηρός. Καλῶς οὗτος ὁμοιάζει ὀλίγον πρὸς τοὺς ἄλλους.

Οἱ Γάλλοι ἔχουσι τὸν γαλλικὸν χαρακτῆρα. Ὁ μὲν ἐστὶν αὐτὴ ἡ πεποιθσις, φέρων ἐν πάσαις ταῖς ἀρχαῖς αὐτοῦ τὴν ζοῖν θρησκευτικοῦ αἰσθήματος. Ὁ δὲ ἐστὶν ἀπολύτως σκεπτικός, ἐραστής τῆς τέχνης, καὶ τῆς σκέψεως, ἀλλ' ἀσταθὴς καὶ ἀμφίβολος ἐν ταῖς πράξεσιν αὐτοῦ. Ἴδου ὁ γαλλικὸς χαρακτῆρ. — Ὁ συγγραφεὺς πληροφορεῖ ἡμᾶς ὅτι ὑπάρχουσι καὶ Γάλλοι ἔχοντας ὅλως διάφορον χαρακτῆρα.

Πάντα δὲ ταῦτα τείνουσι νὰ ἀποδείξωσι ὄντως ὅτι περιττὸν θὰ ἦτο νὰ παρουσιάσῃ τὰ διάφορα ταῦτα πρόσωπα, ὅπως ἀντιπροσωπεύσωσι τοὺς τύπους τῶν διαφόρων φυλῶν. Εἰσὶ χαρακτῆρες ἀνθρώπινοι, πάντες δὲ θὰ ἠδύνατο νὰ ἀνιήκωσιν εἰς τὴν αὐτὴν ἐθνικότητα. Τὸ μυθιστόρημα μόνον τὸν τίτλον αὐτοῦ θὰ ἔχανεν.

Ἴδου λοιπὸν καὶ ἕτερον τι ὅπερ ὅλως ἀδιάφορον ἡμῖν ἐστὶν, οὐχ οὕτως ἔχει ἰ Τῶν χαρακτῆρων αὐτῶν καθ' ἑαυτῶν ἀληθῶν ὄντων καὶ τῶν πράξεων αὐτῶν συμφῶνων τοῖς χαρακτῆρσιν, ἀδιάφορον ὅλως ἡμῖν ἐάν ὁ συγγραφεὺς, πρὸς ἰδίαν εὐχαρίστησιν, ἀπεικόνισεν αὐτοὺς Ἀμερικανούς, Σλαῦους ἢ Σίνας. Ἀληθὲς ὅτι ἐκεῖνος ἐμμένει ἐν τούτῳ, ἡμεῖς ὅμως θὰ προσπαθίσωμεν κατὰ τὸ ἐνὸν ἥττον νὰ ἐμμείνωμεν ἐν αὐτῷ.

Οἱ χαρακτῆρες τῆς Κοσμοπόλεως κέκηνται ἀληθείας, ἐμβριθοῦς μελέτης, καὶ στεροῆς πεποιθήσεως ἐν τῇ ἀναπτύξει αὐτῶν. Πάντα τὰ πρόσωπα ταῦτα λέγουσι καὶ πράττουσι πᾶν ὅ,τι ὀφείλουσι νὰ λέγωσι καὶ νὰ πράττωσι, γνωσθέντων ἅπαξ τῆς ἰδιοσυγκρασίας καὶ τῆς κράσεως αὐτῶν. Ὑπὸ τὴν ἐποψὴν ταύτην εὗρονται μάλιστα καὶ θαυμασταὶ λεπτομέρειαι. Παραδείγματος χάριν ὁ γηγαιὸς γάλλος στρατιώτης τοῦ Castellidardo καὶ τοῦ Patay, καθολικὸς μέχρι φανατισμοῦ, ἐστὶ χαρακτῆρ θαυμασιῶς ἐξεικονισθεὶς ὑπὸ τοῦ κ. Bourget περι-

ποιῶν τιμὴν αὐτῷ. Ἐρχομένου τινὸς ὅπως προσκαλέσῃ αὐτὸν πρὸς τινα μονομαχίαν, ἀποδέχεται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς μάρτυς, ἀλλ' ἐπὶ τῷ ὄφρ νὰ συνδιαλλάξῃ τοὺς ἀντιπάλους, ἀπέναντι δὲ ἑτέρου μάρτυρος, καὶ τούτου λίαν συνδιαλλακτικοῦ, ἀλλὰ μὴ δυναμένου νὰ αἰσθανθῇ τὰ πράγματα, τοσοῦτω παραβλάπτει τὴν φορὰν τῶν πραγμάτων διὰ τῶν ἀποτόμων τρόπων καὶ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ, ὥστε ἐπὶ τέλους αὐτὸς οὗτος κατορθοῖ ἵνα ἡ μονομαχία ἀποθῇ ἀναπόφευκτος. Τὸ ἐπεισόδιον τοῦτο ἐκτυλίσσεται καὶ φέρεται εἰς πέρας μετὰ τέχνης ἀληθῶς θαυμασίας. Ἐστὶν ἐξ ἐκείνων τῶν μερῶν, περὶ ὧν ἐπινοοῦνται λόγον ἐν τῷ προλόγῳ, ἐφ' ὧν πολλακίς ἐπανέρχεται τις καὶ ὅπερ πολλακίς ἀναγινώσκει καὶ οὐχὶ ἅπαξ μόνον.

Ὁ ἕτερος γαλάτης ὡσαύτως οὐδαμῶς ἐστὶν ἀδιάφορος, καλῶς ἐτασθεὶς, καίπερ ἀνήκων μερίδι ἀπειροστημορίῳ, Δόξα τῷ Θεῷ, τῆς γαλλικῆς φυλῆς, ἦν ἐπ' οὐδενὶ ἐκπροσώπει. Οὗτός ἐστὶ ὁ ψυχολόγος μυθιστοριογράφος, ὁ ἐρασιτέχνης τῆς ἡμετέρας ἐποχῆς, ὁ Stenthal τοῦ 1893, περιεργός, πολυπράγμων, φίλος τῶν ψυχικῶν ἀπολαύσεων, συλλογεὺς τῶν φλυαριῶν, τῶν λεγομένων παρ' αὐτοῦ μελετῶν τῶν ἠθῶν, τέλος φρουρὸς τῶν ψυχῶν. Διεπλάσθη κοσμοπολίτης ἐπὶ τούτῳ. Αἱ μικραὶ πόλεις, ἐξ ὧν καὶ οἱ Παριῖσιοι, οὐδαμῶς ἐπαρκεῖς εἰσὶν αὐτῷ. Εἰσχωρεῖ εἰς τὸν κόσμον τόνδε τὸν ἀγγλο-ἀμερικο-ἰταλο-σλαβικόν, ὅπως μυηθῇ εἰς πάντα καὶ τὰ ἐλάχιστα μυστήρια, συγγράψῃ δὲ μυθιστορίαν. Πρὸ αὐτοῦ ὑπὸ ἀρρήτου καταλαμβάνεται τις φόβου. Δέχονται ὅμως αὐτὸν πανταχοῦ, ἐπειπερ ἐστὶ διδάσκημος, ἡ δὲ διασημότης ἐστὶ φυσικῶς κοσμοπολίτης.

Ὁ Bourget σκληρότατός ἐστὶ πρὸς τὸν κύριον τοῦτον, ἀναλύει ἐν τούτοις αὐτὸν μετὰ πολλῆς τῆς ἀκριβείας καὶ λεπτότητος. Τὸ ἀκατάληπτον τῷ ὄντι ἐστὶν ὅτι ὁ γηραιὸς οὗτος στρατιώτης τρέφει τόσῳ τρυφῆρὰν ἀγάπην πρὸς τὸν ἐπικίνδυνον τοῦτον ἐπιθεωρητὴν τοῦ κόσμου τῶν δύο ἡμισφαιρίων. Ἐκ πάντων τῶν ἀνθρώπων, οὓς ὁ κ. δὲ Monfanon ἀπεχθάνεται μόνον τὸν μικρὸν Dorsenne, ἀγαπᾷ ὑπερβαλλόντως. Αὐτὸν μόνον ὑποφέρει, πιθανῶς τοῦτό ἐστὶ ἀποτέλεσμα τοῦ νόμου τῶν ἀντιθέσεων.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸν Πολωνόν, οὗτος ἐστὶ λογικὸς, ἐάν δὲ περιπίπτει εἰς παραλογισμούς, τοῦτο πληρέστατα συμφωνεῖ τῷ χαρακτῆρι αὐτοῦ. ὃν περιγράφει ἡμῖν ὁ συγγραφεὺς ἀπὸ τῶν πρώτων σελίδων. Ἀλλὰ δύναται τις κάλλιστα νὰ ἦ λογικὸς καὶ ἀπιθάνων ἀρχῶν, ὁ δὲ Gorka συνδυάζει ἀμφότερα. Δυσχερὲς τὸ εἶναι τινὰ ἄφρονα καὶ δὴ μέχρι μανίας, ἐπειδὴ δὲ ὁ Gorka ἐστὶ τὸ κέντρον, καὶ ἡ ψυχὴ ὀλοκλήρου τοῦ μυθιστορημάτος, τούτου ἐνεκα οὕτως ἐστὶν ὁ καθιστῶν τὸ μυθιστόρημα, τὸ τόσον ὠραῖον ἐν ταῖς λεπτομερείαις αὐτοῦ, παραδοχὸν ἐν τῷ συνόλῳ. Ἀλλὰ πρὸς τοῦτο, ὀφείλω νὰ ἐξιστορήσω ἡμῖν καὶ τὸν μῦθον, ἰδοὺ δὲ αὐτός.

Ὁ Γκόρκας ἐνυμφεύθη Ἀγγλίδα ἀγνήν καὶ ἐνάρετον καθ' ὀλοκλήριαν, ἀλλ' ἠπάτησεν αὐτὴν μετὰ τινος Ἐνετῆς τῆς κομίσσης Στένο. Ἡ κόμισσα αὐτῆ, γυνὴ τεσσαράκοντα ἐτῶν, μήτηρ ὠραιοτάτης κόρης, κατὰ τὴν διάρκειαν ταξιδίου εἰς Πολωνίαν ἠράσθη ἑτέρου τινός, τοῦ Ἀμερικανοῦ Mai lana. Οὗτος ἔχει γυναῖκα κρεωλὴν καὶ γυναικὰδέλφον ἐπίσης μγάδα.

τὸν Florent. Ἴδου τὰ κύρια πρόσωπα, πρὸς δὲ καὶ δύο Γάλλοι, ὁ γηραιὸς στρατιωτικὸς Monfanon καὶ νεαρὸς ψυχολόγος Dorsenne.

Ὁ Γκόρκας ἐπανακάμπει ἐκ τῆς Βαρσοβίας, καθόσον ἀνώνυμοι ἐπιστολαὶ ἀνήγγειλον αὐτῷ τοὺς ἐρωτας τοῦ Μαιτλάν μετὰ τῆς κομῆσεως Στένο. Μόλις ἐπανακάμπει ἐπιπίπτει κατὰ . . . τοῦ Dorsenne. Διατί κατὰ τοῦ Dorsenne; Διὰ νὰ μάθη παρ' αὐτοῦ εἰν ἢ κ. Στένο ἀνταγαπᾷ τὸν Μαιτλάν. «Οὐδὲν γνωρίζω, ἀπαντᾷ ὁ Dorsenne». Παράδοξον πρᾶγμα! — Ὅρκισθητέ μοι ὅτι οὐδὲν γνωρίζετε. — Ὅρκίζομαι. — Ἐχέτε καλῶς, ὑπάγω λοιπὸν νὰ κατασκοπεύσω αὐτούς!

Νῦν τὸν Δία, ἐντεῦθεν ἔπρεπε ν' ἀρχίσωμεν. Ἄλλως ἐρωτᾶν τινὰ τοιαῦτα πράγματα, ἄπερ οὐδὲν ἐνδιαφέρουσιν αὐτὸν ταῦτ' ὅθεν αὐτὸν εἰς τὴν ἐπιτοκίαν χάριν τῆς ἰδίας εὐχαριστήσεως. Τοῦτο οὐδαμῶς φυσικόν.

Τῆ ἐπαύριον ὁ Γκόρκας κατασκοπεύει, θέλει νὰ ἐκδιᾷ τὴν θύραν τοῦ Μαιτλάν, διὰ νὰ καταλάβῃ ἐξ ἀπροόπτου τοὺς ἐρωμένους καὶ πίπτει κατὰ . . . τοῦ Φλοράν, τοῦ γυναικαδέλφου τοῦ Μαιτλάν καὶ προσκαλεῖ αὐτὸν εἰς μονομαχίαν. Πόσον παράδοξος εἶνε αὐτὸς ὁ Γκόρκας! Μισεῖ πάντα ἄνθρωπον, ὅστις δὲν ἀποτελεῖ τὸ ἐγὼ του, καὶ ζητεῖ ἀφορμὴν νὰ διαπληκτισθῇ πρὸς αὐτόν. Φονεῖται τότε διὰ μιᾶς σφαίρας τὸν Φλοράν καὶ ἀπαλασσόμενος αὐτοῦ πίπτει κατὰ τοῦ . . . Dorsen. Naί, κατὰ τοῦ Dorsen ἐνεκα τοῦ ψευδοῦς λόγου τιμῆς, ὃν ἔδωκεν αὐτῷ. Καὶ ἐν τούτοις ἦν παρῆφανέστατον ὅτι ὁ λόγος ἐκεῖνος τῆς τιμῆς ἦν ψευδής. Ὁ Dorsen θὰ ἔλεγεν αὐτῷ πιθανῶς. «Naί, φίλε μου, σὲ ἀπατᾷ», ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει θὰ ἦτο ὁ ἔσχατος τῶν ἀνθρώπων. Ἄλλ' ὅχι, ὁ Γκόρκας ὠρκίσθη νὰ καταδιώκῃ πάντας ὅσοι οὐδὲν ἔπραξαν κατ' αὐτοῦ καὶ νὰ σεβασθῇ μόνον τὸν κλέψαντα αὐτόν. Παράδοξος οὕτως ὁ Γκόρκας. Ἐν τούτοις ὁ Dorsen ἔθραυσε ἓνα βραχιόνιον αὐτοῦ, αὐτὴ δὲ ὑπῆρξεν ἢ καλλίτερα ἐν τῷ βίῳ αὐτοῦ πρᾶξις. Διὰ τῶν δύο ὅμως τούτων μονομαχιῶν τὰ πράγματα διετυμπανίσθησαν ἀνὰ τὸν κόσμον. Αἱ ἀνώνυμοι ἐπιστολαὶ προήρχοντο ἐκ τῆς κυρίας Μαιτλάν, τῆς μιγάδος, τῆς ἀδελφῆς τοῦ Φλοράν, τοῦ ἐπίσης κρεωλοῦ. Αὐτὴ ἐπισφραγίζει τὸ σκότιον αὐτῆς ἔργον, δεκνύουσα εἰς τὴν δεσποινίδα Στένο τὴν μητέρα αὐτῆς ἐν ταῖς ἀγκάλας τοῦ Μαιτλάν. Ἡ νεαρά καὶ χαριεστὰ κόρη ἀποθνήσκει ἐνεκα τούτου, ὁ δὲ Γκόρκας ἀναγκάζεται νὰ χωρισθῇ φιλικῶς τοῦλάχιστον τῆς συζύγου αὐτοῦ, ὁ Dorsen, ὅστις ἠγάπα τὴν δεσποινίδα Στένο, ὅσον δύναται νὰ ἀγαπήσῃ ἄνθρωπος, καταλαμβάνεται ὑπὸ μελαγχολίας καὶ ἐπιστρέφει εἰς Γαλιάν, ὅπως συντάξῃ ἐκ πάντων τούτων μυθιστορίαν, καὶ τοιοῦτοτρόπως ὁ μικρὸς κοσμοπολιτικὸς κόσμος διασπείρεται. Ἀπομένουσι μόνον οἱ δύο ἀσυναίσθητοι, ὁ Μαιτλάν καὶ ἡ Στένο, ἐν τῇ ἡσυχῇ ἀπολαύσει τῶν ἀτιμωρῶν κακοεργημάτων αὐτῶν. Πρὸς τούτοις ἀπομένει ἐπίσης καὶ ἡ κ. Μαιτλάν, δύναται δὲ νὰ προσεκάσῃ τις ὅτι ἀφ' οὗ ἐφθόνησε τὴν θυγατέρα, θὰ φονεῖται βεβαίως καὶ τὴν μητέρα. Τὸ μυθιστόρημα ἄρα δὲν ἐπερατῶθη ἐξ ὀλοκλήρου.

Βλέπει τις ἐκ τούτου, ὅτι λίαν παράδοξον ἐστίν, ὅτι τὰ πάντα διοργανοῦσι, κινουῦσι, καὶ ὠθοῦσιν

ἐν αὐτῷ δύο φρενοβλαβεῖς, ἡ μονομανῆς καὶ φιλέκδικος μαῦρη, ὁ παράφορος Γκόρκας, οὐδεμίαν διατηρῶν ἀλληλουσίαν οὔτε ἰδεῶν οὔτε πάθους. Ἐκ τούτων ἔπεται οὐχὶ ὅτι ἐν τῇ ἱστορίᾳ δὲν ὑπάρχει ἴσχυος πραγματικότητος, διότι ποσάκις τὰ ἀνθρώπινα γεγονότα ἔχουσιν ὡς πρωτίστους ὑποκινητὰς ἄνδρας μὴ ἔχοντας τὸ λογικὸν ἐν τάξει· ἀλλ' ὅτι πάντα ταῦτα φαίνονται γινόμενα ὡσεὶ ἐκ τύχης, ὡς ἐξ ἀπροόπτου, ὅπερ δύναται νὰ συγχωρηθῇ καὶ ὡς οὐδαμῶς ἀναμενόμενα, ὅπερ εἶναι σοβαρότατον. Ἄπαντα ταῦτα συνεβάδισαν οὕτως ἐν πλήρει ἀρμονίᾳ. Ἦτο δυνατόν νὰ συμβῶσιν ἄλλως, κατὰ τὰ στοιχειώδη μαθήματα τῆς πείρας, ἠδύνατο νὰ συμβῶσιν ὅμως κατὰ τὸν ἐναντίον τρόπον.

Τοῦτο ὑπερβαλλόντως παρενοχλεῖ τὸν ἀναγνώστην. Οὐδέποτε λέγω: «Τοῦτο ψευδές ἐστίν». Οὐδὲν ὑπάρχει τὸ ψευδές. Ἄλλὰ συνήθως λέγω: «Τοῦτο δὲν φαίνεται ὄν ἀληθές»· δηλαδὴ αἱ πιθανότητες, καθὼς τοῦλάχιστον τοῦ πράγματος ἐκάστοτε ἀντιλαμβάνεται ὁ ἀνθρώπινος νοῦς, ἀπῆλθον ἄλλην τοῦ μυθιστορηματικῆς λύσειν. Τὸ αὐτὸ λέγω καὶ περὶ τῆς μυθιστορίας, τῆς διασκεδαστικωτάτης ἄλλως τε, ἥτις ἀποκαλεῖται Κοσμοπολις.

Ἔστι διασκεδαστικὴ. Πᾶσαι αὐταὶ αἱ σικναί, αἵτινες ἐκτυλίσσονται τόσῳ προτοτύπως, κεχωρισμένως λαμβανόμεναι εἰσὶν ἐξαιρετοί. Τὰ πρὸ τῆς μονομαχίας εἰσὶν ἀπλᾶ, τρανὰ ἀποτελοῦντα δειγμὰ ἀκριβείας περὶ τὴν ἠθικὴν παρατήρησιν. Ὁ θάνατος τῆς νεαρᾶς θυγατρὸς τῆς κομῆσεως Στένο βαθεῶς συγκινεῖ ἐν τῇ σοφῇ σοβαρότητι μεθ' ἧς περιγράφεται καὶ παριστάνεται.

Τί δε νὰ εἰπῶμεν περὶ τῶν ἐπεισοδιακῶν προσώπων, ἦτοι τοῦ γέροντος γαριβαλδίνου βιβλιοπώλου, τῶν δύο κομψομένων Ρωμαίων, συνδρομητῶν τοῦ Gil-Blas, μαρτύρων τοῦ Γκόρκας, τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ μικροῦ ἐστιατορίου καὶ ἄλλων ἔτι, εἰκοσάδος ὅλης ἀληθῶν καὶ διασκεδαστικῶν ποικίλων χαρακτήρων; Ὅχι, οὐκ ἔστι βιβλίον πλῆκτικόν ἢ Κοσμοπολις· ἐστὶ βιβλίον ἀξίον ἀναγνώσεως. Ἐγράφη διὰ χειρὸς σοφῆς καὶ δεξιᾶς μᾶλλον ἢ ἰσχυρᾶς. Ἡ πλοκὴ ἐστὶν ἀσθενής, ἀλλ' ἡ ἐξεκόνισις τῶν λεπτομερειῶν εἶναι λαμπρά. Ὁμοιάζει τὰ ἀνάκτορα ἐκεῖνα, τὰ κακῶς συνηρομολογημένα, τῶν ὁποίων ὁ ὀδηγὸς ἐξηγεῖ ὑμῖν τὸ σύνολον. Τότε σύ, στέλλεις εἰς κόρακας τὸν ὀδηγὸν καὶ ὑπόσχεσαι εἰς σεαυτὸν νὰ ἐπανεέλθῃς τὴν ἐπιούσαν, ὅπως ἀποθανυμάσης ἀριστουργήματα καὶ τινὰς μικρὰς γωνίας πρὸ τῶν ὁποίων ὁ ὀδηγὸς συνετέλεσε νὰ διέλθῃς τροχάδην. Ἐνεκα τούτου, θὰ ἐπανεέλθω πάλιν ὅπως ἀναφέρω ἑκατοντάδα, τοῦλάχιστον σελίδων τῆς Κοσμοπολιως, τῆδε κάκεισε κατεσπαρμένων, ἀλλ' ἀριστουργημάτων. Ἐπὶ τέλους ὅσον καὶ ἀν' ἐφάνην αὐστηρὸς ἐν τῇ περὶ τοῦ βιβλίου τούτου κρίσει μου, ὁμολογῶ ὅτι εἶναι βιβλίον ἐξ ἐκείνων, ἄπερ σπανίως τις ἀναγινώσκει.

EMILE FAGUET.

(Κατὰ μετάφρασιν ἐκ τοῦ γαλλικοῦ).

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

Αι εφημερίδες ανέγραψαν εσχάτως ἐν ταῖς στήλαις αὐτῶν τὸ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Βουλὴν ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῆς παιδείας κ. Κοσσονάκου, ὑποβληθὲν νομοσχέδιον περὶ διδακτικῶν βιβλίων, μετὰ τῆς συνοδουσίης αὐτὸ ἐκθέσεως.

Ἀπέχοντος ἀπὸ πάσης κρίσεως ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου, τούτου, ὅπερ εσχάτως ἐγένετο νόμος τοῦ κράτους, ἀναγράφομεν ἐνταῦθα ἀπλῶς ἐκεῖνα τῶν μερῶν τοῦ νομοσχεδίου καὶ τῆς ἐκθέσεως, δι' ὧν καταδεικνύται ἡ ἀναγκαιότης, ἡ χρησιμότης καὶ τὸ ἐπιεῖγον τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ διὰ τοῦ νομοσχεδίου τούτου εἰσδηγουμένου νόμου. Ὡς ἡ ἐκθεσις ῥητῶς ἀναφέρει, καὶ ἡ πείρα εἰδίδασκεν ἡμᾶς, ἐν τῇ συντάξει καλῶν διδακτικῶν βιβλίων, πολλοὶ μὲν εἰσὶ κλητοὶ ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί. Ἄλλ' εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦτο, ἡ ἐπὶ τῶν διδακτικῶν βιβλίων κρίσις βαίνει παραλλήλως πρὸς τὴν σύνταξιν αὐτῶν. Ὅπως ἐν ἐκείνῃ, οὕτω καὶ ἐν ταύτῃ, πολλοὶ μὲν εἰσὶ κλητοὶ ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί, ὅπερ εἰλικρινῶς (καὶ τοῦτο εἶνε τὸ πρῶτιστον τῶν προσόντων τῆς ἐν λόγῳ ὑπουργικῆς ἐκθέσεως) ἀνομολογεῖ καὶ ἡ ἐκθεσις αὕτη διὰ τῶν ἐξῆς:

« . . . Ἐπειτα δ' ἕνεκα τῆς ἡμιτελοῦς διατυπώσεως τοῦ νομοθετήματος (ἡ ἐκθεσις ἀναφέρεται εἰς τοὺς προγενεστέρους περὶ διδακτικῶν βιβλίων νόμους τοῦ 1882 καὶ τοῦ 1887), οὔτε αἱ τῶν κριτῶν ἐπιτροπαὶ συνεκροτοῦντο εὐστόχως καὶ λυσιτελῶς, οὔτε ἐπετρέπετο εἰς τὸ ὑπουργεῖον ἰκανὴ ἐξουσία, ἵνα κανονίσῃ τὰ τῆς ἐκτελέσεως αὐτοῦ κατὰ τὰς ἐκάστοτε παρισταμένας χρείας, ὧν οὐδεμία ἴσως νομοθετικὴ πρόνοια δύναται νὰ προσοικονομήσῃ τὰς πρακτικὰς δυσχερείας, διὰ τὴν ὀλιγότητα τῶν δοκιμῶν κριτῶν καὶ τὴν στενότητα τῶν παρ' ἡμῖν πραγμάτων καθόλου ».

Διότι, εἰλικρινῶς ἄς τὸ ὁμολογήσωμεν, πολλὰ ἠγέρθησαν καὶ διετυπώθησαν παράπονα κατὰ τῆς κρίσεως τῶν ἐπιτροπῶν, αἵτινες συμφώνως πρὸς τοὺς προγενεστέρους νόμους ἐκρινον τὰ ὑποβληθέντα εἰς τὸν διαγωνισμὸν ἔργα, παράπονα ἀναφερόμενα οὐχὶ τοσοῦτον εἰς τὸ ποιὸν τινῶν τῶν κριτῶν, ἀλλ' εἰς ἀποδιδόμενον εἰς αὐτούς, ἴσως οὐχὶ δικαίως, προδιάθεσιν πρὸς βράβευσθιν ὠριζόμενου ἐκ προτέρων ἔργου. Ἡ περὶ τῆς προδιαθέσεως τῶν κριτῶν ἰδέα αὕτη, βεβαίως δὲν συνετέλεσε πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ ἑτέρου τῶν διὰ τοῦ διαγωνισμοῦ προβαλλομένων σκοπῶν, τῆς βραβεύσεως δηλ. τοῦ σχετικῶς κρείσσονος ἔργου, διότι ἀπεστέργησε τὰς ἐπιτροπὰς τῆς κρίσεως ἐπὶ βιβλίων μὴ ὑποβληθέντων εἰς αὐτάς, ὧν τινὰ δυνατόν νὰ ἴδαν καὶ κρείσσονα τῶν ὑποβληθέντων αὐταῖς.

Ἦδη ὅμως τὰ πράγματα μετεβλήθησαν. Τὸ ὑποβληθὲν καὶ ἐπιψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς νομοσχέδιον δὲν εἶνε πλέον ἀπλοῦν δοκίμιον, πολλὰς παρουσιάζον τὰς ἐλλείψεις καὶ τὰ συμπαραμαρτοῦντα τοῖς δοκιμίσις κενά, ἀλλ' εἶνε ἔργον πείρας καὶ ἐπιστήμης, καὶ ὡς τοιοῦτον εὐφροδύνως χαιρετίζομεν αὐτὸ, πεπεισμένοι ἐκ προτέρων ὅτι τοῦτο ὄντως θὰ συντελέσῃ πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ ἑπ' αὐτοῦ στοχαζομένου διπλοῦ σκοποῦ, τῆς καθαιρέσεως δηλ. τῆς καπνελείας, διὰ τῆς βραβεύσεως τοῦ σχετικῶς κρείσ-

σονος ἔργου, τῆς προαγωγῆς δὲ εἰς φῶς διδακτικῶν βιβλίων οὐ μόνον δοκιμῶν καὶ ὑπερόχων, ἀλλὰ καὶ πολὺ τῶν μέχρι τοῦδε εὐνοτερόν.

Εὐχρηθῶμεν μόνον νὰ μὴ ἐπιγείσῃ τοὺς μέλλοντας νὰ ὑποβάλωσιν ὑπὸ τὴν κρίσιν τῶν ἐπιτροπῶν τὰ ἔργα αὐτῶν συγγραφεῖς, ὁ σχετικῶς βαρῦς δασμὸς τῶν 15 δραχμῶν κατὰ τυπογραφικὸν φύλλον, οὐχὶ διότι νομίζομεν ὅτι οἱ κριταὶ ἔπρεπε νὰ ἐργασθῶσιν ἀνευ ἀμοιβῆς, ἀλλὰ διότι ὁμολογουμένως βαρεῖα εἶνε ἡ καταβολὴ τοῦ ποσοῦ τούτου καὶ ὑπὸ τῶν συγγραφέων ἐκείνων, οἵτινες, ὑποβληθέντες εἰς τὴν οὐχὶ εὐκαταφρόνητον ταύτην καταβολὴν καὶ μὴ ἐπιτυχόντες, δὲν θὰ ἔχωσιν ὡς ἀντάλλαγμα τῆς καταβολῆς ταύτης ἢ τὰς αὐστηράς (ἐνίοτε δὲ καὶ ἐξευτελιστικὰς) τῶν κριτῶν ἐπικρίσεις.

Ὅτι δὲ πράγματι διὰ τοῦ ὑποβαλλομένου νομοσχεδίου, αἱ πλείσται, εἰ μὴ πᾶσαι, αἱ ἐλλείψεις καὶ τὰ κενὰ τῶν προγενεστέρων νόμων ἀναπληροῦνται, εὐχερῶς πείθεται τις ἐξετάζων μερικώτερον τὸ ἐν λόγῳ νομοσχέδιον. Οὕτω τὸ 1ον ἄρθρον αὐτοῦ ὀρίζει μὲν πρὸς διδασκαλίαν ἐκάστου μαθήματος ἐν μόνον βιβλίῳ, οὕτινος γίνεται χρῆσις ἐφ' ὀλίγκληρον τριετίαν μετὰ τὴν ὑποβολὴν τῆς ἐκθέσεως τῶν ἀγωνοδικῶν καὶ τὴν ἐκτύπωσιν τοῦ βιβλίου, λήγει δὲ αὕτη μετὰ τὴν ἐγκρίσιν τῶν βιβλίων ἐκάστης νέας τριετοῦς περιόδου, προνοεῖ ὅμως καὶ περὶ τῶν βιβλίων ἐκείνων τῶν εἰς τὴν διδασκαλίαν τοῦ αὐτοῦ μαθήματος εἰς δύο ἢ πλείονα τάξεις χρησιμευόντων, ὧν ἡ χρῆσις παρατείνεται μέχρι τοῦ τέλους τοῦ μαθήματος, τὰ δὲ νέα ἐγκριθέντα εισίσταγονται, τὸ μὲν πρῶτον ἔτος εἰς τὴν κατωτάτην τάξιν, τὸ δὲ ἐπόμενον εἰς τὴν ἀμέσως ἀνωτέραν, ἵνα μὴ οἱ μαθηταὶ ἀναγκάζονται νὰ διδάσκωνται τὸ αὐτὸ μάθημα κατὰ δύο ἐγκεκριμένα βιβλία.

Ὅτι ἡ τελευταία αὕτη διάταξις εἶναι πασιφανῶς ὀρθή, οὐδεὶς σφαιρονῶν δύναται ν' ἀμφισβητήσῃ.

Τὸ 2ον ἄρθρον ὀρίζει τὰ τοῦ ἀριθμοῦ καὶ τοῦ τρόπου τῆς συγκροτήσεως τῶν πρὸς κρίσιν τῶν εἰς διαγωνισμὸν ὑποβαλλομένων βιβλίων ἐπιτροπῶν. Ἔσονται δὲ αὐταὶ ἐννέα, ὧν ἡ μὲν πρώτη, πενταμελής, πρὸς κρίσιν τῶν ἀναγνωστικῶν βιβλίων τῶν δημοτικῶν σχολείων, ἡ δευτέρα, τριμελής, πρὸς κρίσιν τῶν θρησκευτικῶν τῆς στοιχειώδους καὶ τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως, ἡ τρίτη, τριμελής, πρὸς κρίσιν τῶν πρὸς διδασκαλίαν τῆς φιλοσοφικῆς προπαιδείας καὶ τῆς παιδαγωγικῆς ἐν τοῖς διδασκαλείσις καὶ τοῖς ἐκπαιδευτηρίσις τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως χρησιμευόντων βιβλίων, ἡ τετάρτη, πενταμελής, πρὸς κρίσιν τῶν πρὸς διδασκαλίαν τῆς ἑλληνικῆς καὶ τῆς λατινικῆς γλώσσης, ἡ πέμπτη, τριμελής, πρὸς κρίσιν τῶν πρὸς διδασκαλίαν τῆς γαλλικῆς γλώσσης, ἡ ἕκτη, πενταμελής, πρὸς κρίσιν τῶν πρὸς διδασκαλίαν τῆς ἱστορίας καὶ τῆς γεωγραφίας, ἡ ἑβδόμη, πενταμελής, πρὸς κρίσιν τῶν πρὸς διδασκαλίαν τῶν μαθηματικῶν, ἡ ὄγδοη, πενταμελής, πρὸς κρίσιν τῶν πρὸς διδασκαλίαν τῆς φυσικῆς ἱστορίας, τῆς φυσικῆς καὶ τῆς ὑγιεινῆς, καὶ ἡ ἐνάτη, τριμελής, πρὸς κρίσιν τῶν πρὸς διδασκαλίαν τῶν τεχνικῶν μαθημάτων. Ἐν τέλει δὲ σημειοῦται ὅτι οἱ κριταὶ διορίζονται προτάσει

του ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς δημοσίας ἐκπαίδευσως ὑπουργοῦ.

Ἐνταῦθα, νομίζομεν, δεόν νὰ παρατηρηθῆ πρὸς συμπληρώσειν τοῦ προηγουμένου ἄρθρου, ὅτι ἀναγκαίως οἱ διοριζόμενοι μέλη ἐπιτροπῆς τινος ἀποκλείονται τῆς ὑποβολῆς ἔργων ὑπαγομένων ὑπὸ τὴν κρίσιν τῆς ἐπιτροπῆς ἐκείνης, ἀλλ' ὅτι δεόν νὰ παραιτῶνται ἀπὸ τῆς ἐπιτροπῆς πρὶν ἢ ὑποβάλωσι τὰ ἔργα αὐτῶν».

Τὸ 3ον ἄρθρον ὀρίζει τὸν χρόνον καθ' ὃν προκηρῶσεται ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου ἐκάστοτε ὁ διαγωνισμός, ἐτι δὲ τὸν χρόνον τῆς μελέτης τῶν υποβληθέντων ἔργων, ὡς καὶ τὸν τρόπον τῆς βραβεύσεως τοῦ κριθέντος ὡς ἀρίστου ἔργου. Καὶ ὁ μὲν διαγωνισμός προκηρῶσεται ἐν ἔτος πρὸ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ, ὁ δὲ παρεχόμενος τοῖς κριταῖς πρὸς μελέτην χρόνος εἶνε τριμηνος, παρατεινόμενος ἐν ἀνάγκῃ εἰς τετράμηνον. Βραβεύουσι δὲ οἱ κριταὶ τὸ ἀρίστον τῶν υποβληθέντων βιβλίων, συντάσσοντες ἠτιολογημένην ἐκθεσιν πρὸς τὸ ὑπουργεῖον, δημοσιευομένην ἐν τῇ «Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως». Ἄν δὲ μὴδὲ ἐν κριθῆ ἄξιον βραβεύσεως, ὑποδεικνύεται ὑπὸ τῶν κριτῶν τὸ συγκριτικῶς κρεῖσσον, οὗτινος γίνεται χρῆσις ὡς διδακτικοῦ βιβλίου ἐπὶ ἐν μόνον ἔτος, προκηρῶσσομένου ἐν ταῦτῳ νέου διαγωνισμοῦ περὶ βραβεύσεως ἕτερου.

Τελευταῖον, τὰ ἄρθρα 4 καὶ 5 ὀρίζουσι τὰ περὶ τῆς τιμῆς ἐκάστου τῶν διδακτικῶν βιβλίων, ὡς καὶ τὰ ἀναφερόμενα εἰς τὴν ἀμοιβὴν τῶν κριτῶν ἐκάστης ἐπιτροπῆς, περὶ ὧν ἀνωτέρω ἐγένετο λόγος.

ΧΡΟΝΙΚΑ. Ἐν τῷ διαμερισματι τοῦ Νικολάϊερ, ἐν Ρωσίᾳ, γίνονται δοκιμαὶ πρὸς ἐγγλωματισμὸν τῆς καλλιεργείας τοῦ μεταξοσκώληκος. Κατὰ ταύτας, ἡ μωρέα ἀναπτύσσεται καλῶς καὶ ἄνευ ἰδιαίτερων φροντίδων, ἑταιρία δὲ τις ἐνασχολεῖται περὶ τοῦ ζητήματος τούτου, ἐλπίζουσα νὰ δημιουργήσῃ οὕτω νέους πόρους διὰ τοὺς κατοίκους τῆς χώρας ταύτης, οἵτινες ἔχουσι μεγίστην τούτων ἀνάγκην.

Τὴν 7)19 δεκεμβρίου π. ἔ., ἐγένετο ἐν τῇ ἐν Νέα Ἰόρκη φυλακῇ Sing-Sing νέα θανατικὴ ἐκτέλεσις διὰ τοῦ ἤλεκτρισμοῦ. Αἱ ἀμερικανικαὶ ἐφημερίδες ἀναγράφουσιν ὅτι ἡ ἐκτέλεσις ἦτο πολλῶ ἐπιτυχεστέρα πασῶν τῶν μέχρι τοῦδε γενομένων διὰ τοῦ μέσου τούτου. Τὸ θῦμα ἐγένετο ἀναίσθητον ἄμα τῇ πρώτῃ ἐπαφῇ μετὰ τοῦ ἤλεκτρικοῦ βέβηματος, ὁ δὲ θάνατος ἐπέβη ἐντὸς 12 δευτερολέπτων.

Κατὰ τὰς ὑπὸ τοῦ κ. Luckenbach γενομένας ἐν Βηθλεὴμ (Πενσυλβανίᾳ), ἀπὸ τοῦ 1881 μέχρι τοῦ 1890, παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς σχέσεως τῶν φάσεων τῆς Σελήνης ἐπὶ τοῦ ποσοῦ τῆς καταπιπτούσης βροχῆς, ἐξάγεται :

Αὖν ὅτι ἡ νομηνία παρακολουθεῖται συνήθως ὑπὸ αὐξήσεως τῆς βροχῆς·

Βὺν ὅτι ἡ πανσέληνος παρακολουθεῖται συνήθως ὑπὸ ἐλαττώσεως τῆς βροχῆς·

Γον ὅτι ἡ μᾶλλον βροχερὰ περίοδος γενικῶς συμπίπτει ἢ καὶ προηγείται τοῦ πρώτου τετραγωνισμοῦ.

Τὰ συμπεράσματα ταῦτα ἰδίᾳ ἐφαρμόζονται εἰς τὰ ἤττων βροχερὰ ἔτη.

Ἡ ἰατρικὴ Ἐφημερὶς τῆς Νέας Ἰόρκης ἀναγράφει τὸ

περίεργον γεγονός τῆς μεταδόσεως τῆς διφθερίτιδος καὶ τῆς ἐπισκλήψεως ἐπιδημίας τῆς φοβερᾶς ταύτης νόσου, ἐξ ἧς προσεβλήθησαν 32 ἐν συνόλῳ πρόσωπα, ὧν ἀπεβίωσαν τὰ 25, διὰ τοῦ πάγου. Τὸ γεγονός τούτο ἔχει ὡς ἐξῆς. Τὸ σῶμα παιδίου τινὸς ἀποθανόντος ἐκ διφθερίτιδος διετηρήθη ἐν τῷ πάγῳ ἐπὶ δύο ἡμέρας. Κατὰ συγκυρίαν, τρία παιδία ἔφαγον τευάχια τινὰ τοῦ πάγου τούτου, προσεβλήθησαν ὑπὸ τῆς νόσου καὶ ἀπεβίωσαν μετὰ τινος ὥρας, οὕτω δὲ ἐσχηματίσθη ἐστία ἐπιδημίας, ἣτις ἔσχε τὰ ἀνωτέρω ἀναγραφέντα λυπηρὰ ἀποτελέσματα.

Φαίνεται ὅτι ὀριστικῶς ἡ ἐκθεσις τοῦ Σικάγου θὰ ἔχῃ τὸν πύργον τῆς. Ἀγγέλλεται ἡ ὑπογραφή συμβολαίου μετὰ τῆς ἑταιρίας Phoenix Bridgs διὰ τὴν ἀνέγερσιν χαλυβδίνου πύργου ὕψους 170 μ. καὶ διαμέτρου 64 μ., κατὰ πολὺ ἐπομένως χαμηλοτέρου τοῦ πύργου τῆς παρισινῆς ἐκθέσεως τοῦ 1889, ἔχοντος ὅμοις τούτου τὸ ἰδιάζον ὅτι ἡ ἀνάβασις μέχρι τῆς κορυφῆς αὐτοῦ γενίσκεται διὰ σιδηροδρόμου σπειροειδῶς περιβάλλοντος τὸν πύργον, οὗτινος τὸ ὀλικὸν μήκος θὰ ἀνέλθῃ εἰς 1600 περίπου μέτρα.

Περίεργον σχέσιν μεταξὺ τῆς ἀφθονίας τῶν πλωτῶν πάγων ἐν τῷ Μεξικανικῷ βέβηματι καὶ τῶν κλιματολογικῶν ὄρων, ἀνεῦρεν ὁ κ. Habench, ἐκ Γόθας. κατόπιν παρατηρήσεων γενομένων ἐπὶ ὀκτώ εἰς ἔτη (1883—1891) κατὰ ταύτας, εἰς τὴν ἐλαχίστην ἀφθονίαν τῶν πλωτῶν πάγων τοῦ 1888, ἀντιστοιχεῖ τὸ θερμότατον δι' ἅπαντα τὴν Εὐρώπην ἔτος 1889· ὀλιγώτερον δεδηλωμένον ἐλάχιστον τῷ 1889, ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ σχετικῶς θερμὸν ἔτος 1890· ἔκτακτον δὲ μέγιστον τῶν πλωτῶν πάγων ἐν ἔτει 1890, προηγῆθη τοῦ χειμῶνος τοῦ 1891, ὅστις ὑπῆρξεν ὁ ψυχρότερος τῶν ἀπὸ εἰκοσαετίας παρατηρηθέντων καὶ ὃν διεδέχθησαν ἔαρ καὶ θέρος ἐπαισθητῶς ψυχρά.

Ἡ ἐφημερὶς Board of Trade ἀναγράφει τὰς ἐπομένας ἀξιολόγους εἰδήσεις περὶ τῆς Ἰαπωνικῆς καφουρᾶς·

Τὸ ἐξ οὗ λαμβάνεται ἡ καφουρὰ δένδρον εἶδος δάφνης εὐρισκομένης ἐν ταῖς ἐπαρχίαις τῆς Tosa, Hinga καὶ Satsuma, εἰς τὰ νότια τῆς Ἰαπωνίας. Τὸ ξύλον τοῦ δένδρου τούτου ἐκτιμᾶται μεγάλως πρὸς ναυπηγίαν πλοίων, φύεται δὲ ἰδίᾳ ἐν ταῖς ὀρειναῖς χώραις καὶ μακρὰν τῆς θαλάσσης. Παρὰ τὴν Nagasaki ἀπαντῶσι τοιαῦτα δένδρα ἔχοντα διάμετρον 3,50 καὶ 3,60 μέτρων· οἱ κλάδοι φύονται συνήθως εἰς ὕψος 6 μέχρις 9 μ., οὕτω δὲ ἀποτελεῖται δένδρον ὠραῖον, σύμμετρον καὶ διαρκῶς πράσινον. Φέρει φύλλα μικρὰ, ἐλλειψοειδῆ, ὀλίγον ὀδοντωτά, διατηρεῖ δὲ τὸν βαθὺν πράσινον χρωματισμὸν αὐτοῦ καθ' ὅλον τὸ ἔτος, πλὴν μιᾶς ἢ δύο ἐβδομάδων κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ ἔαρος, καθ' ἧς λαμβάνει χρωματισμὸν χλωρόν. Αἱ δάφνιδες αὐξάνουσιν ἐν σχήματι βότρυος καὶ προσομοιάζουσι ταῖς τοῦ cassis (εἶδους ἀγρίας φραγκοσταφυλίδος).

Πρὸς ἐξαγωγήν τῆς καφουρᾶς, ἀνάγκη νὰ ἐκκοπῆ τὸ δένδρον, ὁ δὲ νόμος ὀρίζει ὅτι δεόν νὰ φυτευθῆ ἕτερον πρὸς ἀντικατάστασιν ἐκείνου. Τὸ οὕτως ἐκκοπὴν δένδρον τέμνεται εἰς μικρὰ τεμάχια, ἅτινα τίθενται ἐντὸς ξυλίνου δοχείου θεθειμένου ἐπὶ μεταλλικοῦ λέβητος ἐν ᾧ βράζουσιν ὕδωρ, ὥστε ὁ ὕδατος νὰ διέρχεται διὰ τῶν τεμαχίων τοῦ δένδρου τῆς καφουρᾶς. Ὁ ἀτμὸς οὗτος παρσύρει τὴν καφουράν καὶ τὸ

Έλαιον έντός δευτέρου δοχείου, συγκοινωνούντος διά σωλήνος μετά τοῦ πρώτου. εἶτα δὲ εἰσέρχεται έντός τρίτου δοχείου διηρημένου εἰς δύο μέρη ἐπικείμενα, χωριζόμενα ὑπὸ διατρήτου διαφράγματος, δι' οὗ διέρχονται τὸ ὕδωρ καὶ τὸ έλαιον, ἡ δὲ καφουρά κατατίθεται μόνη εἰς κρυστάλλους ἐπὶ στρώματος ἀγύρου τεθειμένου ἐπὶ τοῦ διαφράγματος. Εἶτα χωρίζεται ἡ καφουρά τοῦ ἀγύρου, εἰσάγεται έντός ζυλίνων κυλίνδρων εἰς βάρος 60 γγ. καὶ ἀποστέλλεται πρὸς πώλησιν.

Περὶ καφουράς δὲ ὄντος τοῦ λόγου, σημειούμεθα τὰ ἐξῆς χρήσιμα.

Τὸ σῶμα τοῦτο ἔχει τὴν χημικὴν σύστασιν C₂₀ H₁₆ O₂ καὶ ἐξάγεται ἐκ τῶν ρίζων καὶ τῶν κλάδων δαρνοειδῶν τινῶν δένδρων, φουμένων κυρίως ἐν Σινικῇ, ἐν Ἰαπωνίᾳ, ἐν Σουμάτρα καὶ ἐν ταῖς νήσοις τῆς Σόνας. Ἐξάγεται ἰδίᾳ ἐκ τῆς δάφνης—καφουράς (laurus camphora). ἤτις ἐν ταῖς χώραις ταύταις ἀναπτύσσεται καταπληκτικῶς. Εἶνε δὲ αὕτη σῶμα στερεόν, ἄχρουν, κρυσταλλούμενον εἰς διαφανῆ εξαγωνικὰ πρίσματα. Ἐξαεροῦται ἀφθόνως κατὰ τὴν συνήθη θερμοκρασίαν ἀναδίδουσα ἀτμοὺς ἔχοντας ἰσχυρὰν χαρακτηριστικὴν ὄσμήν. Ἐχει χυμὸν καυστικὸν καὶ πικρὸν. Τὸ εἰδικὸν αὐτῆς βάρος εἶνε 0,992, ἤτοι μόλις ἀραιότερα τοῦ ὕδατος. Κονιοποιεῖται δὲ εὐκόλως, ὑγραυμένην δὲ τινῶν σταγόνων οἰνοπνεύματος ἢ αἰθέρος. Κατὰ τὴν συνήθη θερμοκρασίαν, ἡ τάσις τοῦ ἀτμοῦ αὐτῆς εἶνε ἤδη ἰκανή, ὥστε αὕτη, ταχέως ἐξατμιζομένη, νὰ ὑφίσταται ἐπαισθητὴν ἐλάττωσιν τοῦ βάρους. Ἴσως ἔνεκα τοῦ ἀναπτυσσομένου ἀφθόνου ἀτμοῦ, τεμάχιον καφουράς, τιθέμενον ἐπὶ τοῦ ὕδατος, στρέφεται περὶ ἑαυτό. Τῆς θερμοκρασίας δὲ ἀνυψουμένης, ἡ ἐξάερωσις γίνεται ταχύτερα. Ἡ τῆξις αὐτῆς συμβαίνει εἰς 1° 50, ὁ δὲ βρασμὸς εἰς 2040, ἄνευ ἀποσυνθέσεως.

Ἡ καφουρά διαλύεται ἐν τῷ ὕδατι κατ' ἐλάχιστα ποσά, ἀφθόνως δὲ ἐν τῷ οἰνοπνεύματι, τῷ αἰθέρι, τῷ θειούχῳ ἄνθρακι, τοῖς ἐλαίοις, πτητικοῖς καὶ μῆ, ὡς καὶ ἐν τῷ ὄξει κῷ ὄξει.

Δὲν ἀποσυντίθεται ὑπὸ τῆς θερμότητος ἢ εἰς λίαν ὑψηλὰς θερμοκρασίας, καίεται ἐν τῷ ἀέρι μετὰ φλογὸς αἰθαλώδους, σπείρα δὲ λευκοχρῆστου, θερμανθεῖσα προηγούμενως καὶ ἀναρτηθεῖσα ὑπεράνω τεμαχίου καφουράς, διατηρεῖται πεπυρακτωμένη ὡς καὶ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ οἰνοπνεύματος καὶ τοῦ αἰθέρος.

Χρησιμοποιεῖται δὲ ἡ καφουρά ἰδίᾳ εἰς τὴν ἰατρικὴν, ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων, ἔσωτερικῶς μὲν καὶ κατὰ μικρὰς δόσεις ὡς φάρμακον ἐρεθιστικὸν καὶ ἀντιπασμωδικόν, ἐξωτερικῶς δὲ ὑπὸ μορφήν κόνεως καὶ ἐν διαλύσει ἐν τῷ οἰνοπνεύματι, τῷ αἰθέρι, τῷ χοιρείῳ λίπιδι καὶ τῷ ἐλαίῳ. Τὸ καλούμενον *a x e s w d u n o n ὕδωρ* (Eau sédative) εἶνε κρᾶμα ἀμμωνίας, καφουρούχου οἰνοπνεύματος, μαγειρικοῦ ἁλατος καὶ ἀπεσταχμένου ὕδατος. Κατὰ μεγάλας δόσεις ἔσωτερικῶς λαμβανομένη εἶνε δηλητηριώδης.

Κατὰ τινα στατιστικὴν τῆς Ὁμοσπονδιακῆς κυβερνήσεως, ἐλειτούργουν κατὰ τὸ 1890 ἐν Ἑλβετίᾳ οἱ ἐξῆς ὄρεινοὶ σιδηρόδρομοι :

α) Ὁ τοῦ ὄρους Righi (Lucerne), μήκους 7 γμ., ἔχων

διαφορὰν ὕψους μεταξὺ τῶν ἄκρων σταθμῶν 1313 μ., μεγίστην κλίσιν 25 0/0 καὶ πλάτος γραμμῆς 1,44 μ.

β) Ὁ τοῦ Pilate (Lucerne), μήκους 9.2 γμ., ἔχων διαφορὰν ὕψους μεταξὺ τῶν ἄκρων σταθμῶν 1625 μ., μεγίστην κλίσιν 48 0/0 καὶ πλάτος γραμμῆς 0,80 μ.

γ) Ὁ τοῦ Generoso (Lugano), μήκους 8,5 γμ., ἔχων διαφορὰν ὕψους μεταξὺ τῶν ἄκρων σταθμῶν 1362 μ., μεγίστην κλίσιν 22 0/0 καὶ πλάτος γραμμῆς 0,80 μ.

καὶ δ) ὁ τοῦ Utliberg (Zurich), μήκους 5,5 γμ., μεγίστην κλίσιν 7 0/0 καὶ πλάτος γραμμῆς 1,44 μ.

Ἐδαπανήθησαν δὲ πρὸς κατασκευὴν τοῦ μὲν α' 2235000 φρ., τοῦ β' 2312000 φρ., τοῦ γ' 1810000 φρ. καὶ τοῦ δ' 160.000 φρ.

Μετὰ μακρὰς ἀποπειράς, οἱ κ.κ. Henriot καὶ Lebrasseur, ἐκ Χάβρης, καιώρθωσαν νὰ εὐρωσι τελειοποιημένον σύστημα, τυχὸν προνομίου ἀπὸ τοῦ μαρτίου τοῦ 1891, δι' οὗ γίνεται χρῆσις τῆς ἠλεκτρικῆς θερμότητος ὡς μέσου πρὸς θέρμανσιν οἰκιῶν, διαμερισμάτων, ἐργαστηρίων, σιδηροδρόμων, μαγειρείων, κτλ. Τὰ πρὸς τοῦτο ὄργανα, εἰς ἃ δίδεται διάφορον σχῆμα ἀνάλογον πρὸς τὸν προορισμὸν αὐτῶν, ἀποτελοῦνται οἰσιωδῶς ἐκ σειρᾶς νημάτων ἐξ ἐρυθροῦ χαλκοῦ, τεταμένων καὶ συνηνωμένων πρὸς ἀλλήλα, ἐπιτεθειμένων δὲ ἐπὶ πλακῶν ἐκ πυριμάχου γῆς. Ἡ δὲ τοῦ συστήματος τούτου θέρμανσις ὑπερτερεῖ ἀπασῶν τῶν μέχρι τοῦδε ἐν χρῆσει, διότι ἀφ' ἐνὸς μὲν οὐδὲν ἀναδίδει ἀέριον ἢ ὄσμήν, ἀφ' ἑτέρου δὲ οὐδὲν ἀπρόσπτον δύναται νὰ προκαλέσῃ.

Η. Γ. ΒΑΣΑΜΑΚΗΣ.

ΔΡΑΜΑΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

ΘΕΑΤΡΟΝ ΒΕΡΩΝ.—Ἑλλήν. Δραματικὸς θίασος.—ΘΕΑΤΡΑ ΠΑΡΙΣΙΩΝ.—ΧΡΟΝΙΚΑ.

Συνεπλήρωσεν ἦδη ὁ ἐν τῷ θεάτρῳ Βερώνη κατὰ τὴν ἐνεστώσαν χειμερινὴν περιόδον διδάσκων ἑλληνικὸς δραματικὸς θίασος τὰς προκηρυχθείσας τριάκοντα παραστάσεις συνδρομῆς, ποιεῖται δὲ νῦν ἐκτάκτους τινὰς καὶ τὰς λεγομένας εὐεργετικὰς ἢ τιμητικὰς ὑπὲρ τῶν ὑποκριτῶν παραστάσεις, μεθ' ἃς κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς τεσσαρακοστῆς ἀπελεύσεται εἰς τὴν πόλιν τῆς Παλλάδος, ἵνα κατ' αὐτὴν διδάξῃ ἐν τῷ θεάτρῳ τῶν Κωμοιδιῶν, ἐν ᾧ τοσοῦτους θριάμβους ἤρατο δικαίως ἡ πρωταγωνίστρια αὐτοῦ δεσποινὴς Αἰκατερίνη Βερώνη. Ὁμολογητέον δὲ, ἐπὶ τῇ συμπληρώσει ταύτῃ, ὅτι ὑπὸ τὸν συμπαθῆ πρύτανιν (doyen) τῶν ἑλλήνων ὑποκριτῶν κ. Δημοσθ. Ἀλεξιάδην θίασος ἐποιοῦσατο ἱκανὰ βήματα πρὸς τὰ πρόσω, πρόδοον ἀληθῆ τῆς ἑλληνικῆς σκηνῆς ἀποδείξας, διδάξας ἔργα τῶν κρατίστων καὶ παγκοσμίων γενομένων, ὡς πανταχοῦ τοῦ κόσμου διδασθέντων τε καὶ διδασκομένων, ἔργα τοῦ γαλλικοῦ δραματολόγου. Ἀληθῶς ἡ διδασκαλία τῆς θιάσος τῶν ἔργων τῆς κορυφῆς τῶν δραματικῶν, τοῦ βελτίστου Δουμᾶ νιοῦ, τῆς Καμελιόφορου (Dame aux Camélias) καὶ τῆς Διονυσίας (Denise), ἡ διδασκαλία τῆς

ἀθανάτου Ἀδριανῆς Λεκουβρέρ (Adrienne Lecouvreur) τοῦ Scribe, ἦν αὐθις ἐπανέλαβεν ἡ Σάρρα ἐν τε Πετροπόλει καὶ Βιέννῃ, ἡ διδασκαλία τοῦ Κυρίου τοῦ Σιδηροουργείου (Maître de Forges) τοῦ Ohnet, περὶ οὗ καὶ ἐν τοῖς θεατρικοῖς χρονικοῖς τοῦ προτέρου τεύχους ἐγένετο λόγος, ἐν οἷς ἡ ἀξία πάσης τιμῆς καὶ υποστηρίξεως — καὶ πρέπει νὰ ἐνθαρρύνωνται καὶ υποστηρίζωνται οἱ ἀξιοὶ καὶ κοπιῶντες — καλλιτέχνις δεσποινίς Βερόνη διέπρεψεν ἀποδείξασα ὅτι ὁ εἰπὼν, ὅτι μελέτη τὸ πᾶν οὐδαμῶς ἀδικον εἶχε καὶ ὅτι διὰ τῆς ἀντιλήψεως (intelligence), ἥτις ἰδιάζει αὐτῇ, καὶ τῆς ἀδιακόπου μελέτης μεγάλη κατορθοῦνται, ἡ διδασκαλία τῶν ἔργων τούτων ἀπέδειξεν ὅτι ἡ ἑλληνικὴ σικνὴ δύναται αὐθις ν' ἀναλάμῃ, οὕσα ἄλλως τε οὐχὶ κατοπύρεται ἀλλὰ καὶ ἐν πολλοῖς ἀνωτέρα ἄλλων ἐθνῶν, ἐπὶ πολιτισμῷ ἐπιφανομένων νῦν, ὅτε διήρχοντο τὴν μεταβατικὴν τῆς διαπλάσεως αὐτῶν ἐποχὴν, ἦν σήμερον διέρχεται τὸ ἡμέτερον ἔθνος. Τοῦτο ἀνεπτύξαμεν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἀπὸ τοῦ βήματος τοῦ Ἑλληνικοῦ φιλολογικοῦ Συλλόγου καὶ πρὸς ἀποδείξιν μάλιστα τούτου σειράν ὄλην ἀνεδεξάμεθα διαλέξεων δι' ὧν ἡ ἱστορία τῶν κυριωτάτων θεάτρων βραχύτατα ἐκτελεῖσθαι. Ἀλλὰ πρὸς τοῦτο ἀπαιτεῖται ὥπως μερικῶς ὑπὲρ τῆς σικνῆς πάντες, ὅπως δημιουργηθῆ καὶ παρ' ἡμῖν θεατρικὴ κίνησις, ὅπως ἐνδιαφύρονται ὑπὲρ τῆς σικνῆς αὐτοὶ οἱ ἀπ' αὐτῆς ζῶντες, οἱ ὑποκριταί. Ἀλλὰ περὶ τούτων ἐς ἄλλοτε. Σημειωτέον δὲ, ὅπερ λίαν εὐχάριστον, ὅτι τὰς καλλιτέρας εἰσπράξεις εἶχον τὰ ἀνωτέρω σημειωθέντα δράματα. Τοῦτο δὲ ἀποδεικνυδὶν ὅτι ἡ ἡμετέρα κοινωνία ἐπιθυμεῖ καὶ θέλει αὐτά.

Ἐν τε τῇ Γαλλικῇ-Κωμῳδίᾳ καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ Γαλλικῷ-Θεάτρῳ, τῷ Ὠδείῳ, ἐν Παρισίοις ἐπαναλαμβάνονται ἀπὸ τῆς οὐ πρὸ πολλοῦ ἐν αὐτοῖς ἐορτασθείσης 253^α ἀμφοτεριδὸς τῆς γεννήσεως τοῦ ἐπιφανοῦς γαλάτου τραγικοῦ Ρακίνα δύο τῶν τραγιδίων αὐτοῦ, ἐν μὲν τῷ πρώτῳ ἡ Ἄταλία (Athalie), ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ ἡ Φαίδρα (Phèdre), ἡ μὲν ποιηθεῖσα, ὡς γνωστόν, τῷ 1671, ἡ δὲ τῷ 1677. Ἐκ τούτων ἡ μὲν Ἄταλία τὴν ὑπόθεσιν ἔχει ἐκ τῆς ἱερᾶς Γραφῆς, τῆς Γοθορίας, ἡ δὲ Φαίδρα ἐκ τῆς ἑλλην. ἀρχαιότητος. Ἡ Ἄταλία ἐστὶ τὸ ἄριστον ἔργον τῆς γαλλικῆς σικνῆς, ἐρείδεται δὲ ἀκριβῶς ἐπὶ τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς τέχνης, ἐπὶ τῶν ἀρχαίων ἑλληνικῶν τραγιδίων, ἧς τὰ χορικά ἐμελοποίησεν ὁ Mendelssohn, ὁ καὶ τῆς Ἀντιγόνης νεώτερος μελοποιός. Ἀλλὰ περὶ τῆς Ἄταλίας σκοποῦμεν ἰδίαν νὰ ἀφιερῶσωμεν μελέτην, ἐν ἣ ἐκτενῶς γενήσεται λόγος καὶ περὶ τῶν κατὰ διαφόρους ἐποχὰς διδασκαλιῶν αὐτῆς ἀπὸ τῆς τοῦ Ρακίνα. Τὴν δὲ Φαίδραν, ἦν, ὡς γνωστόν, μεταφράσας ἐξέδωκεν ἑλληνιστὶ ὁ Ἰάκωβος Ρίξος Ραγκαβῆς, ἐδίδαξαν πᾶσαι αἱ μεγάλα καλλιτέχνιδες Ἀδριανῆ Λεκουβρέρ, Ράχλ, Σάρρα Βερνάρδ κτλ.

Ἐν τῇ Γαλλικῇ-Κωμῳδίᾳ ἐπαναλαμβάνεται ἀπὸ τοῦ παρελθόντος θέρου ἡ Froufrou τῶν κ. Meilhac καὶ Halevy.

ΧΡΟΝΙΚΑ. — Yolande, τὸ ὄνομα τοῦτο φέρει ἐπὶ κεφαλῆς δράμα μουσικὸν μονόπρακτον, ὅπερ πρὸ μικροῦ ἐξετελέσθη

ἐν τῷ Μελοδράματι τῶν Βρυξελλῶν, συνετέθη δὲ καὶ ἐμελοποιήθη ὑπὸ τοῦ κ. Alleric Magnard. Τὸ ἔργον τοῦτο ὑπὸ δραματικὴν ἔποψιν ἐκρίθη ἀνιάρῳ τε καὶ μελαγχολικόν, ἐφ' ᾧ καὶ τὶς τῶν κριτικῶν προὔτεινεν ὅπως συμπληρωθῆ ἡ ἐπιγραφή τοῦ δράματος οὕτως: Ἰολάνδη ἡ αἰνία τῆς χηρείας. Ἡ ὑπόθεσις τοῦ δράματος τοιαύτη ἐστίν· ἡ Ἰολάνδη, ὠρμία κόμησσα, μόνη ἐν τῷ κοιτῶνι αὐτῆς, ὠδύρετο ὅλην τὴν νύκτα μέχρι τῆς πρωίας ἐπὶ τῇ ἀπουσίᾳ τοῦ αὐτοῦ συζύγου, οὗ πρὸ πολλοῦ ἀναχωρήσαντος εἰς τὴν σταυροφόριαν, μὴ ἐπανελθόντος δὲ μετὰ τῶν ἄλλων σταυροφόρων. Εἶτα ἀγγέλλεται ἡ ἀφίξις τοῦ κόμητος· ἀλλὰ τότε ἡ Ἰολάνδη, ὅσα ἐν ταῖς ἀγκάλαις αὐτοῦ, ἀποθνήσκει καὶ οὕτως ἔρχεται ἡ σειρά τοῦ συζύγου νὰ ὠδύρηται. Τέλος, καθ' ἣν στιγμὴν ὁ ἀτυχῆς μέλλει νὰ αυτοκτονήσῃ, φαίνεται πρὸς αὐτὸν ἡ Ἰολάνδη, μεταμεμρῶμένη εἰς ἀγίαν· ὑπισχνεῖται δ' αὐτῷ νὰ ἀποκαταστῆ αἰθὺς σύζυγος αὐτοῦ ἐν τῷ ἐτέρῳ κόσμῳ ἂν συναίνῃ νὰ ζήσῃ ἐπὶ τινι ἔτι χρόνῳ ἐν τῷ κόσμῳ τῷδε ἀποκεχωρισμένος αὐτῆς. Ὁ κόμης ἀποδέχεται τοῦτο, διαβεβαιούμενος ὅτι θὰ ἀπέλθῃ εἰς μοναστήριον, ἀναμένων νὰ εἰδοκῆσῃ ὁ Θεὸς καὶ ἀπαλλάξῃ αὐτὸν τῆς χηρείας αὐτοῦ.

Καὶ τοιαύτη ἡ ὑπόθεσις. Καίτοι δὲ ὁ Magnard ὡς δραματοποιὸς κατακρίνεται, ἐπαινεῖται ὅμως ὡς ποιητῆς καὶ μουσικός.

Τὸ ἔργον ἐξετελέσθη θαυμασίως.

— Τὸ γερμανικὸν θέατρον τῆς Πράγας ἀνεβίβασεν ἐπὶ τῆς σκηνῆς αὐτοῦ δράμα ἐπιγραφόμενον *Don Carlos*, Πρίγκηψ τῆς Ἀστούριας, μεταφρασθὲν ἐκ τοῦ ἰσπανικοῦ πρωτοτύπου τοῦ Diego Ximenes de Enciso ὑπὸ Herroy. Ἡ βοεμικὴ καὶ γερμανικὴ κριτικὴ κατεμέμψατο τὸν κ. Herroy ἀπλοῦστατα ὅτι ἐψεύσθη χρησάμενος τῷ ὀνόματι τοῦ Enciso, αὐτὸς ὧν ὁ μόνος πράγματι συγγραφεὺς τοῦ δράματος, ὅπερ παρίσταται ὡς ὑπ' αὐτοῦ μεταφρασθὲν. Τὴν μομφὴν δὲ ταύτην ἀποκρούων ὁ Herroy ἀπήντησεν ὅτι ὄντως ἀνεκάλυψεν ἐν τῇ αυτοκρατορικῇ τῆς Βιέννης βιβλιοθήκῃ τὸ ἔργον τοῦ ἀρχαίου ἰσπανοῦ συγγραφέως. Ὁ Enciso ἐστὶ τῶν ἰσπανῶν δραματοποιῶν, οὗτινος τὸ ὄνομα συχνάκις μνημονεύεται ἐν τοῖς περὶ Ἰσπανίας συγγραμμάσι τῶν γερμανῶν συγγραφέων. Τὰ δύο δ' αὐτοῦ κυριώτατα ἔργα, *El Principe Don Carlos* καὶ ἡ *Mayor hazana de Carlos V*, μετεφράσθησαν εἰς τὴν γερμανικὴν πρὸ τεισσαρκοταετίας. Ὁ δὲν Κάρολος αὐτοῦ, ἡμίσητα ὁμοιάζων τῷ εὐγενεῖ νεαρῷ πρίγκηπι, ὃν ἀνεβίβασεν ἐπὶ τῆς σκηνῆς ὁ Schiller καὶ ὁ ἰταλὸς Alfieri, ἐστὶ τὸνναντίον τυραννίσκος, πτωχὸς τῷ πνεύματι καὶ κακός, οἷος παρίσταται ὧν ὁ δὲν Κάρολος τῆς ἱστορίας.

— Ἡ κυρία Πάττη πρόκειται κατὰ τὸν προσεχῆ μῆνα τρεῖς νὰ ᾄσῃ ἐν τῷ περιβλεπτῷ θεάτρῳ τῆς Σκάλας τοῦ Μιλάνου, ὅπου θὰ ψάλῃ τὸν *Barbier*, τὸν *Roméo et Juliette* καὶ τὴν *Lucie*. Ἀπὸ τοῦ θεάτρου τῆς Σκάλας θὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν Νίκαιαν καὶ ἀπὸ ταύτης διὰ Παρισίων εἰς Λονδίνον.

ΟΔ. ΑΝΔΡΕΑΔΗΣ.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

Ἡ καθ' ὅλην τὴν ἑβδομάδα ταύτην διαρκῆς διακοπὴ τῶν μετὰ τῆς Δύσεως συγκοινωνιῶν τῆς ἡμετέρας πρωτεύουσας, ἀρκούντως τὰ τῆς δημοσιογραφίας συμφέροντα βλάβασα ἐλλείπει ἐκτενῶν εἰδήσεων περὶ τῶν ἐν Εὐρώπῃ γεγονότων, κατ' ἀνάγκην ἐξωθεῖ ἐκείνην νὰ προσφύγῃ εἰς τὰ τηλεγραφήματα τοῦ πρακτορείου Κωσταντινουπόλεως, ἅπερ, ἄφθονα ἄλλοτε καὶ μακροσκελῆ, γλιόχρα ὄλως τὴν ἑβδομάδα ταύτην ἀπέβησαν ἕνεκα τοῦ ὅτι ἡ τῶν συγκοινωνιῶν διακοπὴ ἀδύνατον κατέστησε τὸ ἰσχύον πάντοτε σύστημα ἀντιγραφῆς ἐκ τῶν βιενναίων καὶ πεσταιῶν φύλλων, τῶν παρεχόντων τὴν λουκούλειον τροφήν τῶν δῆθεν τηλεγραφικῶν πρακτορείων τῆς ἡμετέρας πόλεως. Ἐκ τῶν γλιόχρων λοιπὸν τούτων τηλεγραφικῶν εἰδήσεων ἐξάγεται ἐν πρώτοις ὅτι τὰ ἐν Γαλλίᾳ ἤρξαντο εἰς ὁμαλωτέραν ὁδὸν εἰσερχόμενα καὶ ἀναιροῦντα τὰς ἀπαισίους προρρήσεις τῶν σφοδρῶν τῆς δημοκρατουμένης χώρας πολεμίων, ὧν τὰ μεγαλύτερα ὄργανα, τὴν ἐπιούσαν ἐτι τῆς ἀνακινήσεως τοῦ ζητήματος τοῦ Παναμά καὶ τῆς εἰς τὰς φυλακὰς τοῦ Μαζὰς καθείρξεως τῶν κυριωτέρων ἐνόχων, ἄκρι τοσοῦτου βαθμοῦ τὴν ἀπαισιοδοξίαν αὐτῶν ἐξώθησαν, ὥστε ἔθεν μὲν ἐν μακροσκελέσιν ἄρθροις παρεστήσαν τὴν Γαλλίαν ὡς εὐρισκομένην ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ Μαράτου καὶ Ροδεσιπέρου καὶ Δαντόν, ἔθεν δὲ τὸ νῦν κυβερνητικὸν σύστημα ὡς ὑποχωροῦν πρὸ τῶν ἐνεργειῶν τῶν μνησθήρων τοῦ γαλλικοῦ θρόνου ἢ πρὸ τῶν κινήσεων τῆς δικτατορίας· ἀλλ' οὔτε ἡ τὰς σελίδας τῆς ἱστορίας τῆς γαλλικῆς ἐπαναστάσεως ἀμαυρώσασα τρομοκρατία ἐπιήλθεν, οὔτε ὑπάρχει τις φόβος μὴ ἀνατεῖλῃ καὶ αὖθις ἡ 2 δεκεμβρίου· ἡ δικαιοσύνη, ἐπιλαβοῦσα ἅπασι τοῦ ἔργου αὐτῆς, διεξάγει αὐτὸ μετὰ πολλῆς τῆς συνέσεως καὶ ἱκανοποιεῖ οὕτω τὴν κοινὴν τῆς χώρας γνώμην, οὐδὲν κατὰ τῆς κυβερνήσεως δυσσοδομοῦσαν οὐδὲ διανοουμένην νὰ συνταύτισθῃ τὸν ἀγῶνα αὐτῆς μετὰ τῶν ῥιζοσπαστικῶν στοιχείων, παρ' οἷς ὑπάρχει πάντοτε ἡ τάσις τοῦ διαταράξαι τὴν ἡσυχίαν τῆς χώρας ἐπὶ ἰδίᾳ ὠφέλειᾳ καὶ ἐκμεταλλεῦσθαι τὰς δυσχερείας αὐτῆς ἐν εὐρεῖ μέτρῳ. Ἦδὲν τὸ πρῶτον ἀποτέλεσμα τῆς διεξαγομένης δίκης ὑποφώσκει, ὡς ἐξάγεται ἐκ τοῦ ἐπικειμένου ἀθωοτικοῦ προβουλεύματος ὑπὲρ τῶν προκατόχων ὑπουργῶν Ρουδιέ, Ἰουλιου Ρὸς καὶ λοιπῶν, καὶ παρέχει τὴν ἐλπίδα ὅτι ὡς οὗτοι ἀθῶοι κηρυχθήσονται, ἀποδεικνυομένης τῆς μὴ ἐνοχῆς αὐτῶν εἰς τὰς ἐν τῷ ζητήματι τοῦ Παναμά καταχρήσεις, οὕτω τιμωρηθήσονται αὐστηρῶς καὶ οἱ ὡς ἐνοχοὶ ἀποδειχθῆσόμενοι, ὅπως πεισθῇ τὸ γαλλικὸν δημόσιον ὅτι πράγματι ἡ Δημοκρατία δὲν δύναται νὰ καταστῇ ὑπεύθυνος ἐπὶ τοῖς ἀμαρτήμασι τούτου ἢ ἐκείνου οὐδὲ νὰ κατακριθῇ ἐπὶ ταῖς προσωπικαῖς ἀδυναμίαις ἰσχυρῶν αὐτῆς λειτουργῶν. Ἀλλὰ σὺν τῇ ἀποτελέσματι τούτῳ ὑπὸ τὴν ἐποψὴν τῶν τῆς Γαλλίας ἐσωτερικῶν, ἐπέρχεται οὐ μικρὰ ἀντίδρασις καὶ ὑπὸ ἐξωτερικὴν ἐποψὴν μετὰ τὰς διδοδιόμενας μάλιστα φήμας περὶ τάσεων τοῦ γερμανοῦ αὐτοκράτορος, ὅπως προσεγγίσῃ τῇ Ρωσίᾳ, τάσεων, αἵτινες ἀρκούντως σα-

φῶς νὰ ἐκδηλωθῶσι ἠδυνήθησαν κατὰ τὴν ἐν Βερολίῳ παρουσίαν τοῦ διαδόχου τῆς Ρωσίας, μεγάλου δουκὸς Νικολάου, ἐπὶ τε τοῖς γάμοις, τῆς ἀδελφῆς τοῦ Γουλιέλμου Μαργαρίτας καὶ ἐπὶ τῆς γενεθλίου τῆς Α. Μ. τῆ παρελθούσης παρασκευῆ. Πολλοὶ λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν τὰς ἐνδειχθείσας φιλοφρονήσεις τοῦ γερμανικοῦ μονάρχου, δεξιωσαμένου τὸν ῥῶσον διάδοχον ἐν συνοδίᾳ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Ἐρρίκου καὶ τῶν λοιπῶν μελῶν τῆς αὐτοκρατορικῆς οἰκογενείας καὶ συνδυνάζοντες ταύτας πρὸς τὰ θρυλούμενα περὶ ἐφεκτικῆς δῆθεν πολιτείας τοῦ τσάρου πρὸς τὴν Γαλλίαν ἐπὶ τοῖς ἐκεῖ διαδραματιζομένοις, παρορμηθῆσονται ἴσως εἰς τὸ παραστήσαι ὡς ἐπεικμημένην τὴν γαλλογερμανικὴν προσέγγισιν ἐπὶ βλάβῃ τῶν πρὸς τὴν μεγάλην τῆς Εὐρώπης δημοκρατίαν σχέσεων τῆς Ρωσίας. Φαίνεται ὅμως ὅτι μεγάλως σφάλονται οἱ οὕτω σκεπτόμενοι καὶ ὅτι ὠφείλον μείζονα νὰ δεῖξωσιν ἐπιφυλακτικότητα ἐν τῇ διατυπώσει τῶν ὑπὸ τοιαύτην ἔννοιαν φρονημάτων. Ἡ εἰς Βερολίῳ παρουσία τοῦ τσάρου, ἐπερχομένη κατόπιν προσκλήσεως τοῦ ἀδελφοῦ τῆς νύμφης, γίνεται πρὸς ἐνδειξὴν ἀδρότητος καὶ δύναται νὰ ἐπιδράσῃ ἐπὶ τῶν σχέσεων τῶν δύο αὐτοκρατορικῶν μόνον αὐτῶν οὐχὶ δὲ καὶ ἐπὶ τῶν διεθνῶν σχέσεων τῶν ἀνακτοβουλιῶν Βερολίνου καὶ Πετροπόλεως· τὰ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος παραδείγματα τῆς ἐν Βερολίῳ παρουσίας τοῦ τσάρου καὶ τῆς ἐν Βιέννῃ ἐπισήμου ὑποδοχῆς τοῦ διαδόχου αὐτοῦ οὐδεμίαν ἴσως ἀπολείπουσιν ἀμφιβολίαν περὶ τῆς ἀληθείας ταύτης καὶ τρανώτατᾳ ἀποδεικνύουσιν ὅτι ἀδύνατος εἶναι ἡ μετατροπὴ τῶν ἐπικρατουσῶν νῦν σχέσεων τῶν μεγάλων τῆς Εὐρώπης δυνάμεων, ἐφόσον μεγάλοι καταβάλλεται φροντίς καὶ μέριμνα παρὰ τῶν ἐν Βερολίῳ ὑπὲρ τῆς διατηρήσεως τοῦ συμμαχικοῦ αὐτῶν συστήματος. Αὐτὸς οὗτος ὁ ἀρχιγραμματεὺς τῆς γερμανικῆς αὐτοκρατορίας, λαλῶν ἐν τῇ στρατιωτικῇ ἐπιτροπῇ τοῦ γερμανικοῦ κυνοβουλίου, ἐπανειλημμένως ὑπέδειξε τὴν ἀνάγκην τῆς αὐστρογερμανικῆς συμμαχίας καὶ ἐτεκμηρίωσεν ὅτι ἡ ἀνάγκη αὕτη τοσοῦτο μείζον ἀποβαίνει, ὅσο αἱ πολεμικαὶ δυνάμεις Γαλλίας καὶ Ρωσίας ὑπερτεροῦσι τῶν δυνάμεων τῶν τριῶν συμμάχων καὶ ἐπιβάλλουσι ταύταις τὸ καθῆκον τοῦ μεριμνῆσαι οὐ μόνον περὶ τῆς συσφίξεως τῶν ὑπαρχόντων δεσμῶν ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς αὐξήσεως τῶν ὑπὸ τὰ ὅπλα ἀνδρῶν.

Πρὸ τῶν σημαντικωτάτων τούτων δηλώσεων, καίπερ διατυπωμένων πρὸς τὸ διευκολύναι τὴν ἐποψήφισιν τοῦ στρατιωτικοῦ νομοσχεδίου, τὸ ρωρικὸν ἀνακτολόλιον ἡμιστὰ νὰ σκεφθῇ δύναται περὶ προσεγγίσεως πρὸς τὴν Γερμανίαν καὶ περὶ χαλαρώσεως τῶν σχέσεων αὐτοῦ πρὸς τὴν Γαλλίαν, ἥς ἡ ἐσωτερικὴ κατάστασις ἤρξατο βελτιομένη καὶ ἀποβάλλουσα τὸν ἀποδοθέντα αὐτῇ σοβαρὸν ἄμα καὶ δεινὸν χαρακτήρα. Τοῦναντίον αἱ δηλώσεις τοῦ κόμπος ἐτι μᾶλλον θὰ πείσωσι τὴν Ρωσίαν νὰ μὴ ἀποστῇ τῆς πρὸς τὴν Γαλλίαν φιλίας, τοῦ μόνου τούτου ἐρείσματος τῆς μεγάλης τοῦ Βορρᾶ δυνάμεως ἀπέναντι τοῦ κατ' αὐτῆς συνασπισμοῦ τῶν δυνάμεων τῆς μέσης Εὐρώπης· ἄλλως τε δὲ ἐὰν ἐπῆρχετο μικρὰ τις χαλάρωσις ἐν ταῖς γαλλορωσικαῖς σχέσεσιν ἢ Γαλλία δὲν θὰ προσέβαινε μετὰ τόλμης σημαντι-

κῆς εἰς τὰ παρὰ τῷ Λόρδῳ Ρόσβερν, ὑπουργῶ τῶν ἐξωτερικῶν τῆς ἀνάσσης, διαβήματα αὐτῆς διὰ τοῦ ἐν Λονδίῳ πρεσβευτοῦ κ. Βάδδινγκτων ἕνεκα τῆς συμφεροντοδωκτικῆς ἀποικιακῆς πολιτικῆς ἐν τῇ μαύρῃ ἠπείρῳ, ὅπου ἡ μεγάλη Βρετανία πανδύμους ἀνέλαβεν ὑποχρεώσεις διὰ τῶν διακηρύξεων τοῦ προκατόχου τοῦ κ. Γλάδστοντος. Ἄχρις οὐ λοιπὸν ὑπάρξωσι πράγματα, ἀποδεικνύοντα ὅτι ἡ Γερμανία κατώρθωσε νὰ προσελκύσῃ τὴν Ρωσίαν, ὅτι αὕτη ἀπέστη πῶς τῆς ἀπὸ τοῦ 1875 πρὸς τὴν Γαλλίαν πολιτικῆς, ἥς τὸ ἐπιστέγασμα εἶναι ἡ ἐν Κροστάνδη συναδέλφωσις, ἀνάγκη νὰ δεκνύωνται οὐχὶ ἀσήμαντοι δισταγμοὶ περὶ πρακτικῶν ἀποτελεσμάτων τῶνθερμῶν προπόσεων τοῦ αὐτοκράτορος Γουλιέλμου, ἀναμνησθέντος τῶν πρὸς τὸν πάππον αὐτοῦ καὶ τὸν πατέρα φιλικῶν δεσμῶν τοῦ νῦν Τσάρου καὶ τοῦ ἀειμνήστου Ἀλεξάνδρου τοῦ Β'. Ὡς ἔχουσι νῦν τὰ γεγονότα, τὸ μόνον πρακτικὸν ἀποτέλεσμα εἶναι ἡ ἐνίσχυσις τῶν περὶ διατηρήσεως τῆς εἰρήνης ἐλπιδῶν, καθ' ἃ διαπιστοῖ καὶ τὸ ὄργανον τοῦ ῥώσου πρίγκιπος Μερτσέσκιν, ὁ «Πολίτης».

Τοιαῦτα ὑπὸ γενικὴν ἐποψὴν ἡ πολιτικὴ κατάστασις ἐν Εὐρώπῃ κατὰ τὴν λήξασαν ἑβδομάδα ἐπὶ τῇ βάσει τῶν γλιόχρων τηλεγραφημάτων τοῦ πρακτορείου Κοινσταντινουπόλεως· ὑπὸ μερικὴν δὲ ἐποψὴν ἔχομεν ἐν μὲν τῇ Γαλλίᾳ τὴν περιφανῆ νίκην τοῦ γαλλικοῦ ὑπουργείου ἐν τῷ ζητήματι τῶν μυστικῶν κεφαλαίων, καθ' ὃ ἡ κυβέρνησις ἐξήτησε ψῆφον ἐμπιστοσύνης καὶ ἔλαβεν αὐτὴν διὰ πλειονοψηφίας 221 ψήφων ἐκ 303 ψηφοφορούντων.

Ἐν δὲ τῇ Αὐστρίᾳ ἡ ἐξομάλισις τοῦ ζητήματος τῆς νομισματικῆς διαφορᾶς ἐξακολουθεῖ ἐμποιοῦσα εὐάρεστον ἐντύπωσιν καὶ τὰ κυριώτερα τῶν ὀργάνων τοῦ αὐстроουγγρικοῦ τύπου οὐ παύοντα ἰεξαίροντα τὴν ἐπιτυχίαν τῶν ἀρμοδίων ὑπουργῶν. Συνάμα ἡ κυβέρνησις τῆς Βιέννης ἔτυχεν ἱκανοποιήσεως ἐν τῷ ζητήματι τοῦ ἐν Παρισίῳ πρεσβευτοῦ αὐτῆς κόμπος Χόγιος, ὃν ἐνιαί τῶν παρισιανῶν ἡμερηίδων ἐπειράθησαν νὰ παραστήσωσιν ὡς ἔνοχον εἰς τὸ σκάνδαλον τοῦ Παναμά, αὐτοῦ τούτου τοῦ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργοῦ τῆς Γαλλίας δηλώσαντος τῷ πρεσβευτῇ τοῦ αὐτοκράτορος Φραγκίσκου Ἰωσήφ ὅτι ἡ κυβέρνησις τῆς δημοκρατίας σφόδρα λυπεῖται ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ πολιτικῇ ὀργάνων τινῶν τοῦ γαλλικοῦ τύπου.

Ἐν δὲ τῇ αὐτοκρατορίᾳ τῶν Χοχεντσόλερν τὸ σπουδαιότερον ἴσως γεγονός εἶναι οἱ γάμοι τῆς ἀδελφῆς τοῦ αὐτοκράτορος Γουλιέλμου Μαργαρίτας καὶ αἱ τελεθεῖσαι ἑορταὶ καὶ πανηγύρεις ἐπὶ τοῖς γενεθλίοις τοῦ αὐτοκράτορος, γεννηθέντος τῇ 15)27 ἰανουαρίου τοῦ 1859· ὡσαύτως ἀρκοῦσαν σπουδαιότητα κέκτηται καὶ τὸ ζήτημα τῶν ἐργατῶν, καίτοι τὰ πράγματα βαίνουν ὀμαλῶς καὶ δὲν προκαλοῦσι τὰς ἐν Ἀγγλίᾳ διατυπωμένας διαμαρτυρίας τῆς ἐργασίας ἐναντίον τῶν κεφαλαίων.

Ἐν Ἀγγλίᾳ οἱ ὑπουργοὶ τῆς ἀνάσσης προπαρασκευάζονται διὰ τὴν σύνοδον τοῦ κοινοβουλίου, συνηρχομένου ἐντὸς ἑβδομάδος καὶ προαλείφονται εἰς μεγάλην πάλιν πρὸς τοὺς συντηρητικοὺς, δυναμένην νὰ λάβῃ σοβαρὰς πῶς διαστάσεις οὐ μόνον ἕνεκα τοῦ ἰρλανδικοῦ ζητήματος, ἀλλὰ καὶ ἕνεκα τῆς ἐν τῇ

βορειοανατολικῇ Ἀφρικῇ πολιτείας, τῆς προκαλεσάσης τὰ εἰρημῆνα διαβήματα τοῦ παρὰ τῇ ἀνάσσει πρεσβευτοῦ τῆς Δημοκρατίας.

Ἐν Ρωσίᾳ σημαντικὸν γεγονός εἶναι ἡ παρουσία τοῦ ἐμίρου τῆς Βουχάρας, πρὸς ὃν παρετέθη καὶ αὐλικὸν δεῖπνον, παρακαθημένου καὶ τοῦ αὐτοκρατορικοῦ ζεύγους. Ἡ τοῦ ἀσιανοῦ τούτου ἡγεμόνος παρουσία ἐν Πετροπόλει δὲν δύναται νὰ ἴναι ἀμοιρος πολιτικῆς σπουδαιότητος, καθ' ἣν ὄραν τὰ ἐν Ἀφγανίᾳ ζητήματα κινδυνεύουσι νὰ λάβωσι καὶ αὐθις οὐχὶ εὐάρεστον τροπὴν καὶ νὰ προκαλέσωσι νέας δυσχερείας ἐν ταῖς πρὸς τὴν Ἀγγλίαν σχέσεσι τῆς Ρωσίας. Τοῦτο τοσοῦτω μᾶλλον πιθανώτερον φαίνεται ὅσο ὁ ἐμίρος τῆς Ἀφγανίας φαίνεται διστάζων ἐν ταῖς διαπραγματεύσεσιν αὐτοῦ πρὸς τὸν ἀντιπρόσωπον τῆς ἰνδικῆς κυβερνήσεως, ὅστις ἔμελλε νὰ μεταβῇ εἰς Καβούλην καὶ νὰ συνεννοηθῇ πρὸς ἐκεῖνον περὶ τοῦ ζητήματος τοῦ Παμεῖρου.

Ἐν Βελγίῳ πολὺν προκαλεῖ πάταγον τὸ ζήτημα τῆς διαδοχῆς τοῦ θρόνου, ἀνακινθὲν ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἐπὶ τῇ ἀναθεωρήσει τοῦ συντάγματος. Ἡ Α. Μ. στερομένη ἄρρενος γόνου, λαμβάνουσα δὲ ὑπ' ὄψιν ὅτι ἀσθενοῦς τυγχάνει κράσεως καὶ ὁ πρίγκιψ Ἀλβέρτος, υἱὸς τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ πρίγκιπος τῆς Φλανδρίας, ζητεῖ ὅπως δι' ἀποφάσεως τοῦ κοινοβουλίου διάδοχος ἀναδειχθῇ ὁ γαμβὸς αὐτοῦ, ὁ αὐστριακὸς στρατηγὸς πρίγκιψ Φίλιππος τοῦ Σαξοκοβούργου.

Ἐν Ἑλλάδι ἡ βουλὴ εὐρηται ἐν πλήρει ἐργασίᾳ ἐπίκειται δὲ ἡ συζήτησις τῶν εἰς τὸν προϋπολογισμὸν σχετιζομένων νομοσχεδίων. Τὸ εὐάρεστον εἶναι ὅτι τὰ τοῦ βασιλείου οἰκονομικὰ δὲν προσέλαβον τὸν ἀποδιδόμενον αὐτοῖς χαρακτῆρα οὐδὲ διατελοῦσιν ἐν ταῖς παραμοναῖς προσλήψεως σοβαρὰς φάσεως.

Ἐν Σερβίᾳ ἡ θρυσληθεῖσα φήμη περὶ συνδιαλλαγῆς Μιλάνου καὶ Ναβαλίας προκαλεῖ ἀρκοῦσαν ἐντύπωσιν, διότι ἡ φήμη, ἐπαληθεύουσα, δύναται νὰ λυπήσῃ πῶς τὴν Αὐστρίαν, ἅτε διανοουμένην ὅτι ὁ πρῶν βασιλεὺς, λαβὼν ὑπ' ὄψιν τὴν ὑπὲρ τῆς Ρωσίας τάσιν τῆς πλειονοψηφίας τῆς χώρας, θὰ μετέλθῃ πολιτείαν διάφορον ἐκείνης, ἣν μετέβλεπε ὅτε ἐν τῇ ἐξουσίᾳ διετελεῖ, καὶ ἐκτελεσθῆν τῶν θελήσεων αὐτοῦ εἶχε τὸν κ. Γαρασανίν.

ΦΥΡΔΗΝ ΜΙΓΔΗΝ.

Σπουδαιότατην τε καὶ ἐνδιαφέρουσαν ἀνακάλυψιν ἀνήγγειλε τὸ περιεχόμενον *Figaro*, τὴν ἀνακάλυψιν τῆς ἀρχαίας Ἡλιουπόλεως ἐν Αἰγύπτῳ, γενομένην κατὰ τὰς ἀνασκαφὰς αἵτινες διεξάγονται ἐν τῇ χώρᾳ τοῦ Νεῖλου ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ δουκὸς Dino.

— Συγγράμματα παρὰ ξένων ἀφορῶντα εἰς τὴν ἑλληνικὴν φιλολογίαν ἐξεδόθησαν ἄρτι ἐν Ὁξφόρδῃ τῆς Ἀγγλίας Σημειώσεις ἐπὶ τῶν Ἠθικῶν Νικομαχεῖων τοῦ Ἀριστοτέλους (Notes of the Nichomachean Ethics of Aristotle), ὑπὸ J. A. Steuart, ἐν Βοστώνῃ, Σύλλαβος ἐπὶ τῆς ἱστορίας τῆς κλασικῆς φιλολογίας (Syllabus of the Histo-

ry of classical Philology), ὑπὸ A. Gudeman καὶ Ἀπολλωνίου τοῦ Ροδίου τὰ Ἀργοναυτικά (Apollonios de Rhodes. Les Argonautiques) κατὰ μετάφρασιν εἰς τὴν γαλλικὴν, μετὰ σημειώσεων κριτικῶν, γεωγραφικῶν, ἱστορικῶν καὶ δύο πινάκων τῶν κυρίων ὀνομάτων, τοῦ H. de la Ville de Mirmont (Bordeau).

Σπουδαῖαι ἀληθῶς καὶ ἐνδιαφέρουσαι ἐγένοντο ἀνακοινώσεις κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 21 δεκεμβρίου τῆς ἐν Ἀθήναις Γερμανικῆς ἀρχαιολογικῆς σχολῆς. Ταύτας δὲ ἐποίησαντο ὁ ἐν Ἰνσβρούκ, τῆς Αὐστρίας, παρεπιδημῶν δὲ ἐν Ἀθήναις, καθηγητῆς κ. E. Reisch περὶ τοῦ Ἡραίστου τοῦ Ἀλκαμένους, ὁ κ. von Hiller περὶ ἐπιγραφῶν τῆς Ρόδου, ἐν αἷς μνημονεύονται καλλιτέχναι Ρόδιοι, καὶ ὁ διευθυντῆς τῆς σχολῆς κ. Δαίρπφελδ περὶ τῶν παρὰ τὴν Ἐνεάκρουον ἀνασκαφῶν.

— Ὁ *New-York Recorder* προτρέπει βράβετον 25,000 φράκων τῇ κρατίστῃ συγγραφεῖ περὶ τῶν αἰτίων καὶ τῆς ἀνεπίσεως τῆς φθίσεως. Οἱ σοφοὶ καὶ ἰατροὶ τῶν δύο κόσμων προσκλήσθησαν νὰ μετέτρωσι τοῦ ἀγῶνος.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

Σάββατον, 16 Ἰανουαρίου.

Ἡ κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς ἑβδομάδος ταύτης ἐκδηλωθεῖσα γενικὴ ὑψώσις τῶν χρεωγράφων ἀνεκόπη αἰφνης ἐκ τοῦ γνωστοῦ πολιτικοῦ επεισοδίου, ὅπερ καίτοι ἀνευ σπουδαίας σημασίας θεωρούμενον, ἐξακολουθεῖ ὅμως σχολιαζόμενον ἐν τῷ Εὐρωπαϊκῷ τύπῳ καὶ προκαλοῦν συνεχεῖς ἐν τοῖς χρηματιστηρίοις ἀνωμαλίας καὶ ἐπιζημίους τῶν χρεωγράφων διακυμάνσεις. Ἐκ τῶν ἡμετέρων τὸ Γενικὸν χρέος ἀνατιμηθὲν σταθερῶς μέχρις 23, 35)40, κατῆλθε προχθὲς μέχρις 23, 23, καὶ ἀνέλαθε μὲν αὐθημερὸν ἀνατιμηθὲν μέχρις 23, 32, ἀλλὰ χθὲς ἐπανῆλθεν αὖθις εἰς τὰ 23, 27. Ἀναλόγως διακυμάνσεις ὑπέστησαν αἱ ὀμολογίαι τῶν Σιδηροδρόμων Ῥωμυλίας, αἱ μεταχαὶ τοῦ Μονοπωλείου καὶ τὸ Ὄσμανιέ. Οὐδεμία ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ἀνευ τοῦ επεισοδίου τούτου ἡ ὑψώσις ἤθελεν ἐξακολουθῆσαι καθ' ὅλην τὴν γραμμὴν, καὶ σήμερον θὰ εἶχομεν νὰ σημειώσωμεν ὑψηλοτέρας τιμὰς τοσοῦτω μᾶλλον, ὅσῳ ἐπῆλθε τὸ λίαν ἐνθαρρυντικὸν τοῖς χρηματισταῖς θεωρούμενον γεγονός, ἢ ὑπὸ τῆς ἀγγλικῆς Τραπεζῆς ἐλάττωσις τοῦ τόκου τῆς προεξοφλήσεως ἀπὸ 3 εἰς 2 1)2 τοῖς 0)0. Ἡ ἐλάττωσις αὕτη εἶναι ἀναγκαία συνέπεια τῆς ἐν ταῖς εὐρωπαϊκαῖς τραπεζαῖς ἐπισωρεύσεως διαθεσίμων κεφαλαίων, μὴ δυναμένων νὰ χρησιμοποιοῦσιν ἕνεκα τῆς ἐπικρατούσης πανταχοῦ καχεξίας τοῦ τε ἐμπορίου καὶ τῆς βιομηχανίας. Ἐν πᾶσι τοῖς εὐρωπαϊκοῖς κράτεσι παρατηρεῖται ἡ κατάστασις αὕτη εἰς πολλὰς ἐμβάλλουσα μερίμνας τὰς διαφόρους κυβερνήσεις καὶ παρέχουσα ἀφορμὴν εἰς σπουδαίας τῶν οικονομολόγων μελέτας, προσπαθούντων νὰ ἐξηγήσωσι τοὺς λόγους, ὧν ἕνεκα ἢ ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους παρατηρηθεῖσα ἐλάττωσις τῆς τε εἰσαγωγῆς καὶ τῆς ἐξαγωγῆς ἐξηκολούθησε μετὰ μείζονος ἐπιτάσεως καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο. Ἐπιφυλασόμενοι νὰ γνωστοποιήσωμεν ἐγκαίρως τοῖς ἡμετέροις ἀναγνώσταίς τὰ ἐκ τῆς μελέτης τῶν σπουδαίων

οικονομολόγων τῆς Εὐρώπης προκύψοντα συμπεράσματα, περιοριζόμεθα σήμερον νὰ σημειώσωμεν ὅτι καθ' ἅπασαν τὴν Εὐρώπην ὁ τραπεζιτικὸς τόκος ὑπῆρξε κατὰ τὸ 1892 κατώτερος ἢ κατὰ τὰ προηγούμενα τρία ἔτη, ἅτινα ὑπῆρξαν ἀξιοσημείωτα διὰ τὴν εὐθηνίαν τοῦ τόκου. Πρὸς ἀπόδειξιν δὲ παραθέτομεν συγκριτικὸν πίνακα τοῦ μέσου ὄρου τοῦ τόκου κατὰ τὰ τέσσαρα τελευταῖα ἔτη ἐν ταῖς κυριώτεραις ἐμπορικαῖς καὶ βιομηχανικαῖς πόλεσι τῆς Εὐρώπης. Κατὰ τὴν ὑπ' ὄψιν ἡμῶν στατιστικὴν ὁ μέσος ὄρος τοῦ τόκου ἐν Λονδίῳ ἦτο τὸ μὲν 1889 3,56, τὸ δὲ 1890 4,55 κατὰ δὲ τὸ 1891 3,35 καὶ κατὰ τὸ 1892 2,54. Ἐν δὲ Παρίσι τοῖς ἡ ἀναλογία ἦτο τὸ μὲν 1889 3,10, τὸ 1890 καὶ 1891 ἔμεινεν ἀμετάβλητος εἰς τὰ 3, καὶ κατὰ τὸ 1892 ἦτο 2,66. Ἐν Βιέννῃ ἡ ἀναλογία κατὰ τὰ τέσσαρα ἔτη ἦτο περὶ τὰ 4,50, ἐν δὲ τῇ Ῥώμῃ περὶ τὰ 5,50. Ἐν Βερολίῳ ἦτο τὸ μὲν 1889 3,68, τὸ δὲ 1890 4,38, τὸ δὲ 1891 3,80 καὶ τὸ 1892 3,20. Ἐν Πετρούπολει ἡ ἀναλογία κατὰ μὲν τὰ δύο πρῶτα ἔτη ἦτο 5,80, κατὰ δὲ τὰ δύο τελευταῖα 4,90. Ὁ ἀνώτερος ὄρος τοῦ τόκου παρατηρεῖται ἐν Βουκουρεστίῳ, καὶ μάλιστα κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο, (τὸ 1892) καθ' ὃ πλὴν τῶν μηνῶν Ἰανουαρίου καὶ Φεβρουαρίου, ὁπότε ὁ τόκος ἦτο 5 0)0 κατὰ τοὺς ἄλλους ὀκτὼ μῆνας διτηρήθη ἀμετάβλητος 6 0)0. Ἐπίσης καὶ ἐν Ἰσπανίᾳ ὁ τόκος καθ' ὅλον τὸ λῆξαν ἔτος ἦτο 5 0)0. Περὶ τῆς Πορτογαλλίας καὶ τῆς Ἑλλάδος δὲν γίνεται λόγος, καθ' ὅσον εὐρίσκονται εἰς ἐξαιρετικὰς οικονομικὰς περιστάσεις. Ἐν Κωνσταντινουπόλει ὁ συνήθης τραπεζιτικὸς τόκος διὰ τὰς προεξοφλήσεις ἦτο 7 0)0, ἀλλ' ἡ Αὐτοκρατορικὴ Ὄθωμανικὴ Τραπεζα ἐχορήγησε δάνεια καὶ μὲ μόνον 3 0)0 ἐπὶ ἐνεχειριάσει χρεωγράφων καὶ διὰ συντόμους προθεσμίας. Τὸ μέτρον τοῦτο τῆς Τραπεζῆς ἐνίσχυσε τὴν ἐπὶ τοῦ ὑψώμοι τῶν χρεωγράφων κερδοσκοπίαν, ἔδωκε δὲ ἀφορμὴν εἰς τὴν ἐκτακτὸν εὐθηνίαν τοῦ τόκου τῆς μεταφορᾶς (report) κατὰ τὰς δεκαπενθημέρους ἐκκαθαρίσεις τοῦ χρηματιστηρίου, δὲν δυνάμεθα ὅμως νὰ εἰπομεν καὶ ὅτι πῆξινε τὸν κύκλον τῶν ἐργασιῶν.

Ἡ ἐν ταῖς εὐρωπαϊκαῖς Τραπεζαῖς ἐπισωρεύσεις τοσοῦτων διαθεσίμων κεφαλαίων ἀποδίδεται εἰς δύο κυριώτερας αἰτίας, τὴν, ὡς εἶπομεν ἀνωτέρω, γενικὴν καχεξίαν καὶ στασιμότητα τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς βιομηχανίας, καὶ τὴν ἐν τῇ κεντρικῇ καὶ τῇ δυτικῇ Εὐρῶπῃ ἀφθονον συγκομιδῆν τῶν σιτηρῶν, ἐξ οὗ ὀλίγα σκεπτικῶς ποσὰ ἐδαπανήθησαν πρὸς ἀγορὰν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ.

Ὅτι δὲ ἡ ἐλάττωσις τοῦ τόκου τῆς προεξοφλήσεως δὲν εἶναι ποσῶς εὐάρεστος, ἀλλ' οὐδὲ συμφέρουσα, περὶ τούτου οὐδεὶς, νομιζόμεν, δύναται ν' ἀμφιδάλλῃ, διότι εἰς οὐδένα ἀπολύτως συμφέρει ἡ τοιαύτη προσφορά τῶν χρημάτων ἐπὶ γελδίῳ τόκῳ μέχρις 1 0)0 τὸ ἔτος. Οἱ κεφαλαιοῦχοι, οἱ τραπεζίται δυσανασχετοῦσιν εὐλόγως, ὡς μὴ δυνάμενοι νὰ χρησιμοποιοῦσιν ἐπωφελῶς τὰ κεφάλαια αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ οἱ ἔμποροι καὶ οἱ βιομήχανοι, οἱ ὁποῖοι δὲν εὐρίσκονται εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ζητήσωσι κεφάλαια ἐπὶ βαρεῖ τόκῳ δυσανασχετοῦσι περισσότερον, καὶ θεωροῦσι δικαίως οἰκτροτέραν τὴν κατάστασιν αὐτῶν. Πολλοὶ φρονοῦσιν ὅτι ἡ ἐλάττωσις τοῦ τόκου συντελεῖ εἰς τὴν αὔξησιν τῆς κερδοσκοπίας ἐν τοῖς χρηματιστη-

ρίοις, ἀλλὰ πᾶν τούναντιον συμβαίνει, διότι ἡ μεγαλύτερα κερδοσκοπία καὶ ἔκτασις τῶν χρηματιστικῶν πράξεων τότε εἶναι ζωηρότερα, ὅταν ὑπάρχῃ ζήτησις χρημάτων καὶ ἐπομένως αὐξησις τοῦ τόκου· ἀλλὰ τὴν θεωρίαν ταύτην ἀποφεύγομεν ν' ἀναπτύξωμεν σήμερον.

Ἡ τιμὴ τῶν ἑλληνικῶν κρεωγράφων οὐ μόνον δὲν ἐδελτιώθη, ἀλλὰ καὶ ἐχειροτέρευσε κατὰ τὴν ἑβδομάδα ταύτην, καθ' ἣν καὶ τὸ συνάλλαγμα ἐν Ἀθήναις εἶχεν ὑπερβῆ τὰ 160, καὶ αἱ μετοχαὶ τοῦ Λαυρίου καὶ πᾶσαι ἐν γένει αἱ ἐν τῷ Χρηματιστηρίῳ Ἀθηνῶν διαπραγματευόμεναι ἀξία νῦν καὶ σπουδαίαν ὑπέστησαν ὑποτίμησιν. Ἀφορμὴν εἰς τὴν νέαν ταύτην χειροτέρευσιν ἔδωκαν αἱ γινόμεναι μεγάλαι καταναγκαστικαὶ πωλήσεις διὰ λογαριασμῶν τολμηροῦ τινος κερδοσκόπου ἀναγκασθέντος νὰ καθωρίσῃ τὴν θέσιν του καὶ ἡ ἀσυνειδήτος κερδοσκοπία γνωστῶν τινῶν ἐν Ἀθήναις προσώπων, πάσης ἐπιλαμβανομένων περιστάσεως, ὅπως καὶ ἐκ τῶν ναυαγίων πορισθῶσι κέρδη. Εἶναι περιττὸν νὰ ἐπαναλάβωμεν καὶ σήμερον δὲς πολλάκις εἰπομεν καὶ ἐγράψαμεν στιγματίσαντες τὰς ἀκατονομάστους ἐνεργείας τῶν ἐν Ἀθήναις πατριωτῶν, ἀσυνειδήτως ὑπομοχλευόντων τὴν τιμὴν καὶ αὐτὴν τὴν ὑπαρξίν τοῦ ἔθνους. Εὐτυχῶς πᾶσαι αἱ ἐνεργεῖαι αὐτῶν ναυαγοῦσιν οἰκτρῶς, νομίζομεν δὲ ὅτι ἡ προσεχὴς ἐπιτυχία τοῦ ὑπὸ διαπραγματευσιν δανείου θὰ θεῶν ὀριστικὸν τέγμα εἰς τὰς ἐνόχους ἀποπείρας τῶν ἐχθρῶν οὐχὶ τοῦ κ. Τρικοῦπη ἀλλὰ τῆς ἰδίας αὐτοῦ μητρὸς, τῆς Πατρίδος. Ἡ ἐσχάτως ἐνεργηθεῖσα παραχώρις ἐπιδείξει ἐν Ἀθήναις οὐδένα ἄλλον εἶχε σκοπὸν ἢ τὴν μεταίωσιν τοῦ δανείου ἐκφοβίζουσα τοὺς δανειστάς. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἀπόπειρα αὐτὴ οἰκτρῶς ἐματαιώθη.

N. ΦΩΤΙΑΔΗΣ.

ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

Τὴν ἐκ τῶν ἑορτῶν συνήθως ἐπικρατοῦσαν ἐν ἀρχῇ τοῦ ἰανουαρίου ἀεργίαν ὁ βαρὺς καὶ ἀσυνήθης διὰ τὸν πόλιν ἡμῶν χειμὼν παρατείνει. Ἡ γεννηματαγορὰ εἶνε μᾶλλον σταθερὰ συνειρὰ ὀλίγων φθασμάτων καὶ τῶν ἀγορῶν τῆς κυβερνήσεως εἰς σχετικῶς ὑψηλὰς τιμὰς. Φθασίματα σημειοῦνται 4,000 κοιλὰ ἐκ Ρωμυλίας, 5,000 ἐξ Ἀνατολῆς, 2,000 ἐκ Σινώπης καὶ 1000 ἐξ Ἰνεπόλεως. Τούτων ἐπωλήθησαν τὰ τῆς Ρωμυλίας τῶν κάτω σταθμῶν πρὸς γρ. 8 3)4—9 1)2 κάτω τῆς λίβρας, τῶν ἄνω σταθμῶν πρὸς γρ. 8—8 1)4 κάτω λίβρας, τὰ τῆς Ἀνατολῆς πρὸς γρ. 8 1)4—10 κάτω λίβρας, τὰ τῆς Σινώπης καὶ Ἰνεπόλεως πρὸς γρ. 9—9 1)4—9 1)2 κάτω τῆς λίβρας. Τὰ ὀλίγα σκληρὰ Ρωμυλίας καλοπωλοῦνται πρὸς παράδες 36 1)2—37 1)2 τὴν ὀκᾶν καὶ εἶνε ζητημένα. Ὀλίγα σκληρὰ Ἀγκύρας ὠραίας ποιότητος ἐπωλήθησαν πρὸς 35 1)2—36 1)2 τὴν ὀκᾶν. Ὁ ἀραβόσιτος ἐξακολουθεῖ ζητούμενος εἰς τοὺς 21 1)2—21 3)4 παράδες ἢ ὀκᾶ χωρὶς πωλητῆς. Κριθή, σίκαλις, βρώμη, καὶ τὰ τρία ἄνευ ἀλλαγῆς εἰς τὰς τιμὰς καὶ ἄνευ πράξεων.

Εἰς τὰ ἄλευρα οὐδεμίαν ἀφίξιν ἔχομεν νὰ σημειώσωμεν τὴν ἑβδομάδα ταύτην ἕνεκα τῶν ἐπικρατουσῶν τρικυμιῶν καὶ χιόνων· ὑπάρχει ἐλλείψις ἄλευ-

ρων Βάρνης· πιθανῶς ἂν αἱ κακοκαιρίαι ἐξακολουθήσωσι θὰ ὑποστηρυχθῶσιν αἱ τιμαὶ διότι καὶ αἱ παρακαταθῆκαὶ ἤρξαντο μειοῦμεναι.

Εἰς τὰ ὄσπρια καὶ τοὺς σπόρους ἐργασία δὲν ἐγένετο· οἱ καναράσποροι εἶνε ζητημένοι καὶ αἱ τιμαὶ τῶν ὑποστηρίζονται.

Εἰς τὰ ἀποικιακὰ εὐρισκόμεθα ἐν στασιμότητι τιμῶν καὶ ἐργασίας ἐκ τῆς ἐλλείψεως τῶν συκοκινωτιῶν καὶ τοῦ βαρέος χειμῶνος.

Τὰ ρωσικὰ εἶδη ἐπίσης εὐρισκονται εἰς ἀκινήσιαν.

Αἱ ἀγοραὶ σιδηρῶν καὶ νηματοῦφασμάτων ἠδύναντο νὰ θεωρηθῶσιν ὡς κεκλεισμένα τὴν ἑβδομάδα ταύτην, διότι ἀπολύτως ἐργασία δὲν ἐγένετο.

Ἐκ τῶν εἰδῶν τῆς Ἀνατολῆς ἐπωλήθησαν 180 δέματα τιφτίκια πρὸς γρ. 14 1)2—15 1)2. 19 κιβώτια ὀπίου Καρᾶ-Χισῶν πρὸς γρ. 100—102. 100 σάκκοι τζεχριά πρὸς γρ. 4 1)4—4 5)8. 13 σάκκοι τραγακάνθου πρὸς γρ. 23 1)2—24 1)2.

Ἐπὶ τῶν περσικῶν ταπήτων σημειοῦνται πωλήσεις 120 μέτρων Χορασάν πρὸς φρ. 18.50 καὶ 450 τεμαχίων ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ παλαιῶν Καραπάγ, Σερβάν, Κιρβάν, Σουμάκ ἀντὶ λ. τ. 1,350· ἐκ τῶν τελευταίων ἀφίκοντο 500 τεμάχια.

Ναυλώσεις δὲν ἐγένοντο.

A. Z.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΙΟΥΔΑΪΣΜΟΣ ΚΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ καὶ τὰ ἐν Ζακύνθῳ συμβάντα κατὰ τὴν Μεγάλην Παρασκευήν, ὑπὸ Φ. Καρρέρ. Ἐν Ζακύνθῳ, τυπογρ. «ὁ Φώσκολος» 1892 8ον σελ. 312.

LE MONASTÈRE DE LEMBOS près de Smyrne et ses possessions au XIIIme siècle ὑπὸ A. M. Fontrier. Ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ Δελτιοῦ τῆς Ἐλ. Ἀλληλογραφίας τῆς ἐν Ἀθήναις Γαλλ. ἀρχ. σχολῆς. Ἀθήνησι, εἰς 8ον σελ. 380—410.

ΕΣΤΙΑ εἰκονογραφημένα, περιοδικὸν ἑβδομαδιαῖον ἐκδιδόμενον ἐν Ἀθήναις. Περιεχόμενα τοῦ τεύχους τῆς 10 ἰανουαρ.—Ναυαγίων ναυάγια, διήγημα.—Μία πρώτη ἀγάπη, ποίημα.—Ἡ μικρὰ κόμησσα, μυθιστόρημα Φεγιέ.—Ρώμη.—Ἡ ζωὴ ἐν ἐπαρχίᾳ.—Αἱ παρὰ τὴν Πνύκα ἀνασκαφαί.—Γερμ. ἀρχ. σχολή.—Υγιεία καὶ ὑγιεινή.—Ἀνὰ τὸ ἄστυ.—Σημειώσεις.—Χρονικά.—Ἐντευκτήριον.—Εἰκόνες: Ἡ Σμύρνη.—Τὸ Κολοσσαῖον.—Ἡ Πύλη τοῦ Κωνσταντινίου.—Ἀρματοδρομαί.

ΠΑΡΟΡΑΜΑ

Ἐν τοῖς ἐπιστημονικοῖς περὶ τῆς μεθόδου τοῦ Doppler-Fizeau σπουδαία ἐγένετο τυπογραφικὴ παραδρομὴ, παραλειφθεῖσης ἐν τῇ στήλῃ 1η τῆς 247 σελίδος παραγράφου ὅλης, ἥτις προτάσεται τῆς ἀπὸ τῆς λέξεως «Εὐμεταχειρίστον» ἀρχομένης. Πρὸς διόρθωσιν, ἐν τῇ συνεχεῖ ἀναδημοσιευθήσεται τὸ τελευταῖον μέρος τῆς πραγματείας.

Ὁ ἐπεύθυνος ΧΡΥΣΟΣΘΕΝΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

Κωνσταντινουπόλις—Πέραν

Τυπολιθογραφεῖον ΝΕΟΛΟΓΟΥ.